

19109

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

cyfki towarowe

ROK V

10. VI.

1954

Nr. 24 / 152 /

Nr egz.

Wiadomości nie są przeznaczone do publikacji

SPIS RZECZY

/ważniejsze informacje/

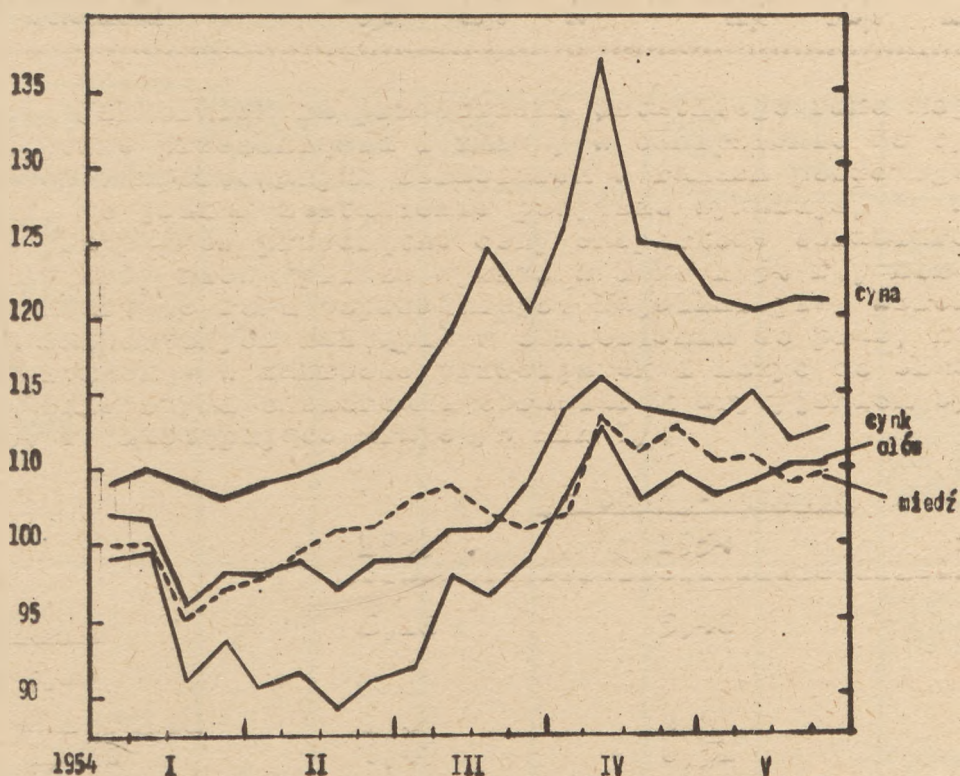
Str.

Przegląd sytuacji na kapitalistycznych rynkach zbożowych	1
Stan trzody chlewnej w świecie kapitalistycznym	9
Wiadomości z rynku mięsa	10
Ceny mięsa na rynku światowym	13
Produkcja skóry podaszewej w niektórych krajach kapitalistycznych	17
Wiadomości z kapitalistycznego rynku skór surowych	18
C u k i e r	21
K a k a o	23
Rozwój sytuacji w ostatnich latach na światowym rynku węglowym	27
Wiadomości z kapitalistycznego rynku węglowego	33
Eksport produktów naftowych z krajów OEEC	36
Sytuacja na międzynarodowym rynku kauczuku	41
Sytuacja na kapitalistycznym rynku nawozów sztucznych	45
Wiadomości z kapitalistycznego rynku drzewnego	51
Wiadomości z rynku celulozowo-papierniczego	56
B a w e l n a	63
J u t a	65
W e l n a	70
Wiadomości z kapitalistycznego rynku żelaza i stali	75
Wiadomości z kapitalistycznego rynku metali nieżelaznych	78
Wiadomości z brytyjskiego rynku obrabiarek do metali	83
Walka konkurencyjna na kapitalistycznym rynku sprzętu elektrotechnicznego	86

GRAFICZNA ILUSTRACJA TENDENCJI RYNKOWYCH

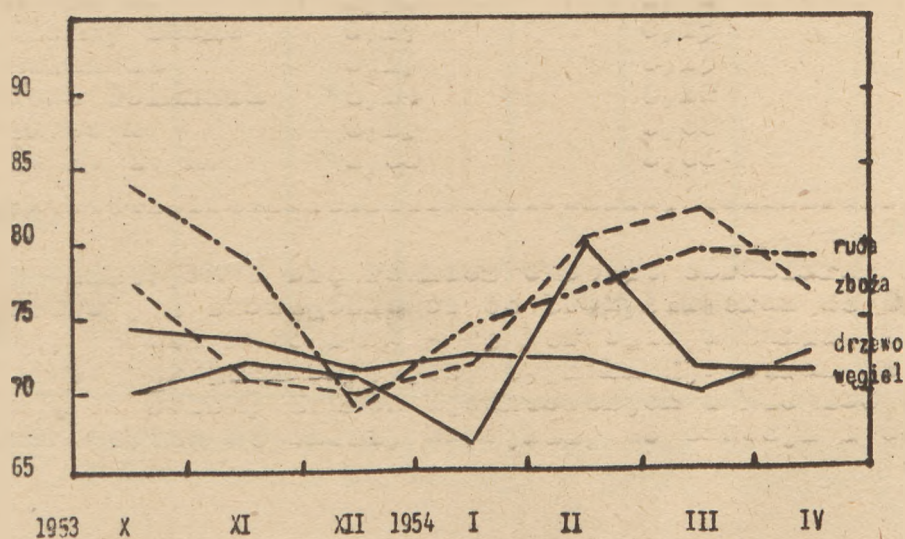
NOTOWANIA METALI KOLOROWYCH NA GIEŁDZIE LONDYNSKIEJ

/1.XII.1953 r. = 100/

WSKAZNIK TRACHTOW TRAMPOWYCH /1952 = 100/

/wg bryt. Chamber of Shipping/

"BAROMETR TENDENCJI NA TOWAROWYCH RYNKACH KAPITALISTYCZNYCH"

P.I.H.Z.

W okresie: 18.V. - 1.VI.1954r.

Artykuł	Znaczone wzmocnienie rynku	Wzmocn. rynku	Rynek niereg.	Bez zmian	Oslab. rynku	Znaczone oslab. rynku	U w a g i
Pszenica					X		mocniejsze amerykańskiego nieznaczne kanadyjskiego
Kukurydza					X		
Cukier				X			
Oleje rośl.			X				Z wyjątkiem oleju arachidowego sojowego, wszystkie inne oleje rowe zwykowały lub bez zmian.
Kawa			X				Oleje szterlingowe obniżyły się nie z wyjątkiem kokosowego.
Kakao			X				
Bawełna			X				W szczególności w Egipcie. W Ka ji w Sao Paulo wzmocnienie tend USA rynek nieregularny.
Wełna		X					
Juta			X				W połowie okresu tendencje moc
Kauczuk					X		bardzo nieznacznie
Skóry surowe				X			
Cyna			X				W połowie okresu mocniej
Miedź					X		
Ołów		X					
Cynk		X					
Stal belg.				X			oznaki lekkiego ożywienia
Węgiel europ.				X			
Frachty		X					

Uwaga: opracowano na podstawie notowań światowych
i branżowych informacji z prasy handlowej.

SYTUACJA NA RYNKACH W SKRÓCIE

RYNEK ZBOŻA: Rynek pszenicy w Chicago uległ pewnemu wzmocnieniu w drugiej połowie maja w związku z wiadomością, że rolnicy zachodniej Kanady postanowili zmniejszyć o 3 1/2% powierzchnię zasiewów pszenicy. Ostatnie dni miesiąca przyniosły jednakże osłabienie tendencji i 28.V. notowano 193 1/8 \$ za buszel dla dostaw lipcowych. Notowania w Winnipeg nieznacznie spadły. Również na rynku terminowym w Liverpool notuje się ostatnio osłabienie tendencji. Amerykańskie ministerstwo rolnictwa podało do wiadomości, że nie zamierza wprowadzać zmian w programie sprzedaży pszenicy z zapasów CCC na eksport i na potrzeby krajowe w nowym sezonie 1954/55. Amerykański program subsydiowania eksportu obok pszenicy obejmuje obecnie również i inne zboża, jak kukurydzę, jęczmień, żyto i owies. Decyzja ta spowoduje niewątpliwie dalsze zaostrzenie konkurencji na rynku zbóż na paszę. Wywarła ona bezpośredni wpływ na rynek kukurydzy i jęczmienia, gdzie notuje się ostatnio dość silny spadek cen.

RYNEK MIĘSA: Pogłowie trzody chlewnej w świecie kapitalistycznym szacowane jest w roku 1954 o 3% niżej niż w 1955. Największy spadek przewidywany jest w Ameryce Północnej, gdzie stan pogłowia ma się obniżyć z 72.300 do 66.300 tys.sztuk. W europejskich krajach kapitalistycznych zmniejszenie ilości świń wyniesie tylko 50 tys.sztuk. Z Argentyny donoszą, że zawieszony w połowie marca eksport połówek świńskich będzie w najbliższej przyszłości wznowiony. Zaległości w dostawach do Niemiec zachodnich będą do końca czerwca wyrównane. We Francji termin zawieszenia 50%-owych opłat przy imporcie szynek w puszkach i innych konserw mięsnych został przedłużony do 14-go czerwca. Ma to na celu zahamowanie wzrostu krajowych cen wieprzowiny. Brytyjski Board of Trade ogłosił, że w okresie od 1 lipca do 31 grudnia będą wydawane licencje importowe wartości

£ 1.650.000 na przywóz szynek w puszkach i bekonu. Wartość licencji importowych na gotowane wyroby mięsne lub szybko zamrażane w puszkach nie przekraczających 1 lb wynosić będzie £ 75.000.

RYNEK CUKRU: W drugiej połowie maja tendencje były ustabilizowane ze sporadycznymi nieznacznymi obniżkami notowań. Cena Kontraktu nr 4 utrzymywała się na poziomie 3,30-3,31 £ za lb fas Kuba, pomimo dwukrotnego zakupu cukru kubańskiego przez Chile, oraz przez Indie i podpisania w Hawanie umowy płatniczej z Francją, w ramach których Francja zakupiła już 50.000 ton i zakupi jeszcze 180.000 ton, płacąc w połowie dolarami i w połowie frankami. W pierwszych czterech miesiącach b.r. Kuba eksportowała 1.433 tys. ton cukru w porównaniu z 1.880 tys. ton w odpowiednim okresie roku poprzedniego. W połowie maja Indie zakupiły w W. Brytanii 50.000 ton rafinady.

RYNEK WĘGLA: Według pierwszych prowizorycznych szacunków wydobycie węgla w krajach OEEC będzie wyższe w 1954 r. niż w r. ub. /kiedy produkcja wykazała spadek/, wynosząc 478 mln ton. Jeśli konsumpcja nie ulegnie wzrostowi, kraje marszallowskie będą miały w r. b. po raz pierwszy po wojnie nadwyżkę wydobycia nad konsumpcją w ilości około 2 mln ton. Prasa brytyjska zamieszcza ostatnio alarmujące artykuły na temat sytuacji na krajowym rynku węglowym, przewidując poważne trudności w utworzeniu najbliższych zapasów zimowych i utrzymaniu poziomu eksportu na dotychczasowym poziomie. W pierwszych 4 miesiącach b.r. Argentyna importowała 564,3 tys. ton węgla, z czego 270 tys. ton z W. Brytanii i 216 tys. ton z Polski.

RYNEK KAUCZUKU: W drugiej połowie maja b.r. na kapitalistycznym rynku kauczuku naturalnego panowały tendencje nieregularne. Na rynku londyńskim cena RSS nr 1 /natychmiast/ utrzymywała się początkowo na poziomie 19 1/8 d. za lb, by po obniżeniu się do 18 3/4 d za lb podnieść się ponownie na 19 d za lb. Na ruch cen wpłynęła wiadomość o optymistycznych szacunkach produkcji i konsumpcji kauczuku w 1954 r., dokonanych na ostatniej konferencji IRSG. Argentyna, Meksyk i Chile zamierzają nabywać kauczuk w Indonezji /dotąd głównie w USA/. RFC przewiduje 22% wzrost sprzedaży kauczuku syntetycznego w sierpniu b.r. /w porównaniu

z lipcem b.r./o. W dniu 27.5.b.r. upłynął termin składania ofert na nabycie 27 amerykańskich rządowych fabryk kauczuku syntetycznego. Ilość złożonych ofert oceniana jest na 60.

RYNEK DRZEWNY: Na rynku zachodnio-niemieckim nastąpiło ostatecznie pewne wzmocnienie cen na tarcicę iglastą. Duże ożywienie panuje również na rynku włoskim ze względu na wzrost zapotrzebowania ze strony budownictwa, zwłaszcza w południowej części kraju. Na rynku angielskim nastąpił wzrost zainteresowania drewnem świerkowym /na razie wysokojakościowych grup produkcji/ oraz tarcicą sosnową niższej jakości. Dużym popytem cieszy się tarcica kanadyjska, zwłaszcza hemlock oraz sosna parańska. Import tarcicy iglastej do Anglii w ciągu 3 pierwszych miesięcy br. wyniósł 202,259 stds, tj. spadł o 1/3 w stosunku do analogicznego okresu z roku ubiegłego.

RYNEK CELULOZOWO-PAPIERNICZY: Poziom cen przy sprzedaży szwedzkich mas celulozowych na rynek północno-amerykański jest niższy od poziomu panującego w Europie o 60-90 koron szw. na 1 tonie metrycznej. Oczekuje się, że tegoroczny eksport szwedzki mas celulozowych do USA będzie o 25-50 tys. ton mniejszy niż w roku ubiegłym. Poziom cen na rynku papieru jest nadal mocny, a przemysł papierniczy w głównych krajach eksportujących jest w pełni zatrudniony. Wolumen produkcji papieru i kartonu w państwach skandynawskich przypuszczalnie przekroczy liczby zeszłoroczne i osiągnie najwyższy dotychczas poziom.

RYNEK BAWELNY: W ostatniej dekadzie maja amerykańskie giełdy bawełniane charakteryzowały się tendencjami nieregularnymi. W Nowym Jorku notowania oscylowały w tym okresie w granicach 35,30-35,45 \$ za lb w dostawach natychmiastowych. Ilość bawełny wycofywanej spod zastawu rządowego wzrastała i zapasy C.C.C. nieznacznie się obniżyły. Wg ostatnich szacunków obszar, jaki zamierzają farmerzy amerykańscy przeznaczyć pod uprawę bawełny, jest o 18% mniejszy w porównaniu do rzeczywistego obszaru uprawy w dn.1.7.1953 r. Szacunek zapasów bawełny w USA na 1.8.b.r. wyniósł 9,8 mln bel, czyli o 4,2 mln bel więcej niż o rok wcześniej. Trzecia dekada maja przyniosła nieznaczna obniżkę notowań w Aleksandrii, w Karachi i w Sao Paulo. W Turcji tendencje ustabilizowane. W Brazylii oczekuje się poważ-

niejszych zakupów ze strony Węgier. Otwarcie giełdy w Liverpoolu nie posiadało żadnego wpływu na międzynarodowy rynek bawełny. Konsumcja bawełny surowej w Anglii w I kw.b.r. była o 13% większa niż o rok wcześniej.

RYNEK WEŁNY: W drugiej połowie maja na aukcjach australijskich oferowano tylko około 100.000 bel wełny zamiast 200.000 bel, ponieważ zostały odwołane aukcje w Brisbane. Na ogół panowała tendencja zwyżkowa. Wełna sprzedawana była przy dużej konkurencji. Zwyżkowa tendencja cen utrzymywała się również na aukcjach londyńskich. W ciągu przebiegu tych aukcji konkurencja była bardzo silna. Już od pierwszego dnia ceny były wyższe od 2,5% do 7,5% niż przy zamknięciu londyńskiej serii aukcji wełnianych w kwietniu. Następnie ceny wzmacniały się dalej. Przy zamknięciu były jeszcze mniej więcej o 2,5% wyższe. Również czesanka na rynku terminowym w Londynie sprzedawana była drożej. Tendencje zwyżkowe na rynku surowca wywarły też wpływ na ceny półfabrykatów w Bradford. Terminowe rynki europejskie zareagowały podobnie jak rynek brytyjski na wzrost cen surowca w Dominiiach. Jednak zwyżka cen była tam łagodniejsza tak, że w transakcjach zabezpieczających aż do października 1954 Antwerpia pozostała tańszym rynkiem niż Londyn. Ten wzrost cen wystąpił mimo spadku konsumpcji światowej, która oszacowana została przez Commonwealth Economic Committee o 5% niżej w stosunku do poprzedniego kwartału. Łączna konsumpcja 11-tu kapitalistycznych krajów konsumujących wyniosła w tym okresie 426 mln lbs, podczas gdy w ostatnim kwartale 1953 wynosiła ona 448 mln lbs.

RYNEK ŻELAZA I STALI: Notowania eksportowe stali północno-amerykańskiej utrzymywały się w I dekadzie maja b.r. na ogół na poziomie wyższym od notowań stali na eksportowym rynku W.Brytanii i E.W.W.i S. W II dekadzie maja b.r. obroty na belgo-luksemburskim rynku stali uległy dalszemu wzmocnieniu. W marcu b.r. produkcja stali w Niemczech zachodnich wzrosła w porównaniu z lutym b.r. do 1.363 tys. ton metr. /większa ilość dni roboczych/, jednak w kwietniu spadła do 1.228 tys. ton. W.Brytania wyprodukowała w kwietniu 19.155 tys. ton dł. stali w skali rocznej. "Iron Age" liczy się z poprawką koniunktury w północno-amerykańskim przemyśle stalowym dopiero na jesieni b.r.

RYNEK METALI NIEŻELAZNYCH: W drugiej dekadzie maja b.r. cyna gotówkowa notowana była w Londynie nieregularnie wokół poziomu £ 718-727 1/2 za tonę długą, natomiast cynk z dostawą w danym miesiącu wokół poziomu £ 79 1/2-80 za tonę długą. W dniu 20 maja Indie podpisały międzynarodowy układ cynowy. Miedź gotówkowa notowana była w Londynie w II dekadzie maja nieregularnie, oscylując wokół £ 239-243 3/4 za tonę dł., natomiast ołów "prompt" wokół £ 93 3/4-94 3/4 za tonę długą.

Przegląd sytuacji na kapitalistycznych rynkach zbożowych

P s z e n i c a

Światowe rynki pszenicy znajdują się pod znakiem stale wzrastającej nadwyżki tego zboża /v/. Paradoksem w obecnej sytuacji jest rozbieżność pomiędzy ceną pszenicy w Chicago a cenami na rynkach zbożowych Wielkiej Brytanii. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy cena w Chicago spadała. Cena w transakcjach terminowych w Chicago na bliską dostawę wynosiła przy końcu II dekadę maja 1947/8 £ za buszel wobec 229 3/4 £ w połowie marca b.r. Natomiast ceny pszenicy argentyńskiej w Wielkiej Brytanii nie wykazywały w tym okresie większych zmian kształtując się powyżej £ 25 za tonę. W II dekadzie maja ceny pszenicy w Wielkiej Brytanii wzmocniły się zdecydowanie. Głównym tego powodem było przypuszczalnie ograniczenie przez nabywców w ostatnich czasach zakupów do minimum w związku z istnieniem światowej nadwyżki pszenicy oraz rządowych zapasów w Wielkiej Brytanii. Zapasy brytyjskiego ministerstwa aprowizacji są obecnie mniejsze, co według wszelkiego prawdopodobieństwa spowoduje zwiększony popyt na pszenicę kanadyjską, zważywszy że do wypieku chleba w Wielkiej Brytanii potrzebna jest pewna ilość twardej pszenicy z Manitoby. Jednakże obecnie popyt na pszenicę kanadyjską jest nieznaczny. Znamioną cechą tegorocznego handlu pszenicą była zmiana źródeł zaopatrzenia rynku brytyjskiego. W szczególności ustały obecnie prawie zupełnie zakupy pszenicy w USA. W pierwszych 3 miesiącach b.r. importowała Wielka Brytania zaledwie 2.500 ton pszenicy z USA wobec 267.000 ton w analogicznym okresie ub.r. Amerykańska pszenica eksportowa w dużej mierze konkuruje z miękką pszenicą pochodzącą z innych części świata, przy czym ceny jej zupełnie nie odpowiadają cenom płaconym na rynkach brytyjskich. Obecnie Wielka Brytania zakupuje dla celów przemysłu przeważnie pszenicę argentyńską. Importuje ona również znaczne ilości miękkiej pszenicy francuskiej, które używane jest jednak głównie jako pasza. Istnieje również pewien popyt na pszenicę australijską ze względu na jej kolor, jednakże ze względu na to, że cena jej jest o £ 1 - £ 1/10/- na tonie wyższa od pszenicy argentyńskiej, nie dokonuje się nią obecnie większych transakcji. Jeżeli wogóle można mówić o światowej cenie pszenicy, to najlepiej odzwierciedlają ją notowania giełd zbożowych w Londynie i Liverpoolu.

/v/ Równocześnie szereg czynników uniemożliwia ustalenie się cen pszenicy na poziomie, któryby odpowiadał rzeczywistemu stosunkowi popytu do podaży na światowym rynku tego ziarna.

Dwa czynniki przeszkadzają jednakże ukształtowaniu się światowej ceny pszenicy w analogii do lat przedwojennych. Przede wszystkim odczuwa się brak normalnego oddziaływania rynków między sobą. Gdyby np. istniał obecnie rynek terminowy w Winnipegu, powstałby prawdopodobnie również terminowy rynek na pszenicę z Manitoby w Londynie. Po drugie, rynki w głównych krajach produkujących są tworem sztucznym w tym sensie, że działalność rządów nie dopuszcza do tego, aby rynki te odzwierciedlały prawdziwą "pozycję statystyczną" pszenicy. Np. rynek w Chicago odzwierciedla w rzeczywistości tylko krajowe amerykańskie ceny pszenicy, ponieważ t.zw. "wolny" rynek dysponuje już tylko pozostałościami po oddaniu znacznej części pszenicy pod zastaw Commodity Credit Corporation. Oto dlaczego cena pszenicy w Chicago zwykowała w ciągu drugiej połowy ubiegłego roku oraz do połowy marca b.r., podczas gdy na innych rynkach ceny pszenicy spadały. Lecz fakt, iż pomimo takiej izolacji rynek ten przejawia ostatnio słabszą tendencję, świadczy o tym, że i rynek w Chicago nie może uniknąć narastającego niebezpieczeństwa światowej nadwyżki pszenicy.

Ceny eksportowe kanadyjskiej pszenicy odgrywają o wiele większą rolę na rynku światowym od cen pszenicy amerykańskiej. Pomimo to ceny kanadyjskie odzwierciedlają raczej poziom cen po których sprzedawcy gotowi by byli obecnie wyzbywać się swoich zapasów, aniżeli normalny poziom cen rynkowych. Cena kanadyjskiego urzędu pszenicznego wynosi obecnie około 182 ¢ za buszel wobec 188 ¢ na początku bieżącego roku i 180 ¢ w połowie marca b.r. Ostatnio uległa ona wzmocnieniu, podczas gdy w Chicago cena spadła, pomimo to różnica pomiędzy ceną kanadyjską obecnie a rok temu, kiedy wynosiła ona około 213 ¢, jest nadal znaczna.

Zagadnienie rozważane obecnie przez zainteresowane koła zbożowe polega na tym, jak długo główne kraje produkujące zdołają utrzymać obecny poziom cen, wobec wzrostu nadwyżek na eksport w innych krajach i wobec widoków nowych wysokich zbiorów w tym roku. Reakcja rynku w Chicago na wiadomość o poprawie perspektyw zbiorów była jak dotąd wyraźnie zniżkowa.

Czterej główni producenci pszenicy, Kanada, USA, Australia i Argentyna, posiadali na początku kwietnia zapasy w wysokości około 1.800 mln buszli /49 mln ton/. Remanent pszenicy tych czterech głównych producentów na początku przyszłego roku zbożowego t.j. na 1 sierpnia może osiągnąć 1.600 mln buszli /43,5 mln ton/ wobec 1.060 mln buszli /28,8 mln ton/ na początku bieżącego sezonu oraz 503 mln buszli /13,7 mln ton/ przed dwoma laty.

W tych warunkach problemem przed którym staną producenci może być nie tylko sprawa finansowania, lecz również magazynowania nadwyżek pszenicy.

Przyszłość międzynarodowego układu pszenicznego, który miał przyczynić się do stabilizacji rynku pszenicy, wydaje się obecnie poważnie zachwiana. Według doniesień pochodzących z londyńskich kół handlowych istnieje prawdopodobieństwo, że po wycofaniu się Wielkiej Brytanii, Włoch i Szwecji z IWA, uczynią to również i inni importerzy, co zagrażałoby już samemu istnieniu tego układu.

Istotnie w związku z bardzo dużymi nadwyżkami w krajach eksporterskich oraz w miarę jak zbliża się okres żniw, tendencja słabnie i przewiduje się, że w najbliższym czasie ceny ulegną nowej silnej obniżce, co spowoduje, że kraje importerskie skłonne będą zaopatrywać się raczej na wolnym rynku. Obecnie notowania wolnorynkowe w Chicago są o ca 10 ¢ na buszlu niższe od maksymalnej ceny przewidzianej układem.

Kraje importerskie, będące członkami IWA nie mogą być oczywiście zmuszone do płacenia wyższych cen od wolnorynkowych /o ile te ostatnie nie spadną poniżej minimalnej ceny IWA - 155 ¢ za buszel/, ale przy jednakowym poziomie cen, zakupy na wolnym rynku są o tyle korzystniejsze, że nie wiążą się z nimi żadne zobowiązania. Wyrażany jest pogląd, że niektóre kraje importerskie mogą być zmuszone do zakupu pewnych ilości pszenicy w ramach kontyngentów IWA, które będą im zupełnie niepotrzebne, bądź z tego względu, że same mają doskonałe zbiory, bądź też, że zapotrzebowanie wykazuje tendencje spadkowe.

Istnieje wreszcie inna jeszcze przyczyna, dla której niektóre kraje skłonne byłyby wycofać się z układu, a mianowicie gdyby układ ten nie istniał, USA, które mają największe nadwyżki, byłyby zmuszone znaleźć sposób ich rozkładowania. Oznacza to, że kraje te mogłyby otrzymać potrzebną im pszenicę właściwie "darmo", bądź ten na niezmiernie korzystnych warunkach np. w drodze wymiany za artykuły, których nie mogą one normalnie eksportować albo wreszcie za zapłatę w walucie krajowej albo na kredyt.

U. S. A.

Z końcem maja amerykańskie ministerstwo rolnictwa podało do wiadomości, że program sprzedaży pszenicy z zapasów Commodity Credit Corporation na eksport i na potrzeby krajowe nie ulegnie zmianie w sezonie 1954/55. CCC sprzedawać będzie pszenicę na eksport po cenach ustalonych na bazie ceny krajowej mniej subsydium eksportowe obowiązujące w dniu sprzedaży. Subsydium eksportowe jest takie samo jak dla pszenicy sprzedawanej w ramach IWA.

Ministerstwo rolnictwa podało również, że w okresie od 1 lipca 1953 r. sprzedanych zostało na eksport około 100 mln buszli pszenicy z zapasów CCC, w tym 37 mln buszli w ramach programu subsydiowania eksportu poza układem międzynarodowym. Sprzedaże poza układem dotyczą jednakże tylko niektórych niższych gatunków pszenicy.

Operacje CCC przeprowadzane będą w taki sposób, aby ograniczyć ich wpływ na rynki zagraniczne i krajowe do minimum, ale jednocześnie będą miały na celu rozkładowanie w pewnym stopniu nadmiernych zapasów znajdujących się w posiadaniu CCC. Komunikat ten został wydany w celu usunięcia obaw podzielanych przez koła zbożowe w USA i Kanadzie, jakoby USA zamierzały oferować pszenicę w nowym sezonie po niższych cenach niż obecnie. Ministerstwo rolnictwa podało również, że nie zamierza sprzedawać pszenicy ze starych zbiorów na rynku krajowym jak to obecnie ma miejsce w odniesieniu do kukurydzy ze zbiorów 1948 i 1949 r.

A u s t r a l i a

Na poważne trudności w zbyciu pszenicy napotyka również Australia. Na początku sezonu bieżącego podaż pszenicy australijskiej wynosiła 6,62 mln ton /w tym remanent 1,20 mln ton i zbiory w wysokości 5,42 mln ton/, co przy zapotrzebowaniu wewnętrznym obliczanym na 2,07 mln ton, dawałoby 4,55 mln ton na eksport i na remanenty. Do dnia 1 maja Australia wywiozła załedwie 1,25 mln ton wobec 1,88 mln ton w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jeżeli w pozostałych 3 miesiącach eksport utrzyma się na dotychczasowym poziomie, to remanent na początku sezonu 1954/55 osiągnie 2,88 mln ton, czyli ponad dwukrotnie więcej niż 1 sierpnia 1953 r.

Eksport pszenicy z Australii

	/w tys. ton/ od 1.VIII.53 do 15.V.54	w analogicznym okresie poprzed- niego sezonu
Wielka Brytania	256	563
Irlandia	18	73
Aden	18	19
Niemcy zachodnie	61	47
Holandia	9	31
Włochy	-	42
Norwegia	-	35
Egipt	18	18
Malta	-	9
Cypr	-	26
Sudan	-	21
Cejlon	213	273
Indie	51	237
Pakistan	-	18
Inne pozaeuropejskie	700	625
O g ó ł e m	1.344	2.037

Eksport z Australii ucierpiał głównie wskutek spadku zapotrzebowania Wielkiej Brytanii, silnego ograniczenia importu pszenicy do Indii oraz wskutek silnej konkurencji pszenicy tureckiej na rynkach śródziemnomorskich. Zagadnienie magazynowania pszenicy nie zostało dotychczas w Australii rozwiązane. Spadek wpływów z eksportu pszenicy o około 25 mln £ stanowi również poważny problem.

W ł o c h y

Ogólna produkcja pszenicy we Włoszech w bieżącym roku oceniana jest na co najmniej 8 mln ton wobec rekordowych zbiorów zeszłorocznych - 9,4 mln ton. Niezwykle wysokie wyniki osiągnięte w roku ubiegłym przypisuje się pomyślnym warunkom klimatycznym, jak również postępom technicznym w produkcji rolnej. Nie przewiduje się ażeby obszar uprawy uległ większym zmianom.

Koszty produkcji pszenicy we Włoszech wzrastają, jednakże podano urzędowo do wiadomości, że ceny nie ulegną znacznym zmianom. W roku ubiegłym pool rządowy płacił przeciętnie nieco więcej niż 7.000 lirów za kwintał miękkiej pszenicy. Pool rządowy zakupił z zeszłorocznych zbiorów 17 mln q pszenicy, zaś dobrowolne poole przejęły 2,7 mln q. Przy pomocy prywatnego handlu rozprowadzonych zostało 36 mln q po cenach zbliżonych do urzędowych w okresie bezpośrednio po zbiorach, a o 10% wyższych w następnych miesiącach. Zadaniem rządowego poolu jest zatrzymanie części pszenicy w okresie bezpośrednio po zbiorach, ażeby ułatwić rozprowadzenie jej przez handel prywatny. Obecnie eksperci wyrażają pewne obawy w związku z wysokim stanem zapasów pszenicy z poprzednich zbiorów znajdujących się w ręku rządu, przy istnieniu zapasów pszenicy importowanej. Ocenia się, że obecnie t.j. w przeddzień nowych zbiorów, w ręku państwa znajduje się do 2 mln ton niesprzedanej pszenicy.

Minister rolnictwa oświadczył niedawno, że wobec pomyślnych perspektyw zbiorów i wysokich zapasów zapotrzebowanie kraju w nowym sezonie będzie prawie całkowicie pokryte.

Francja

Przed wojną Francja produkowała przeciętnie 8 mln ton pszenicy rocznie przy obszarze zasiewów około 5 mln ha. W zależności od wysokości zbiorów Francja miała bądź nadwyżki na eksport bądź też pewien niedobór pszenicy, ale ogólnie biorąc rynek znajdował się raczej w stanie równowagi.

W okresie powojennym obszar zasiewów silnie się zmniejszył i wynosi około 4,2 mln ha. Przeciętny zbiór pszenicy dla ostatnich pięciu lat kształtował się jednakże na poziomie przedwojennym. Spowodowane to było wzrostem przeciętnej wydajności z hektara, która w okresie 15 lat podniosła się z 16 do 19 q. W międzyczasie konsumpcja chleba zmniejszyła się. W wyniku tych tendencji Francja posiada obecnie nadwyżki na eksport o ile produkcja kształtuje się na przeciętnym poziomie.

Produkcja pszenicy we Francji

	<u>zbiory</u>	<u>wydajność</u>
	w mln q	q/ha
1949	80,8	19,1
1950	77,0	17,8
1951	71,2	16,7
1952	84,2	19,6
1953	88,5	21,2
przeciętna		
1949-1953	80,3	18,9

Zapotrzebowanie rynku na pszenicę miękką wynosi około 51 mln q. Przy zbiorach w wysokości 80 mln q, dostawy na rynek powinny wynieść co najmniej 56 - 57 mln q. Umożliwia to Francji zajęcie miejsca wśród krajów eksportujących pszenicę.

Dostawy pszenicy na rynek wykazują jednakże znaczne wahania, gdyż uzależnione są od szeregu czynników. W sezonie 1952/53 rozpiętość pomiędzy dostawami farmerów na rynek a zbiorem pszenicy osiągnęła blisko 30 mln q, do czego przyczynił się m.in. stosunek cen pszenicy do cen zbóż pastewnych i makuchoń, skłaniając producentów do zużycia większych ilości pszenicy na paszę dla inwentarza. Z drugiej strony w niektórych latach daje się odczuwać niedobór pszenicy wskutek nieregularnych zbiorów. W związku z tym Francja zmuszona jest do działania z pewną ostrożnością, m.in. do utrzymywania znacznej rezerwy pszenicy. Pragnie ona uniknąć powtórzenia się sytuacji z 1951/52r., kiedy to zmuszona była importować pszenicę amerykańską, kanadyjską i turecką po wysokich cenach podczas gdy w poprzednim sezonie eksportowała pszenicę po niskich cenach.

Podobnie jak przy większości eksportowanych artykułów rolnych kwestia cen jest zasadnicza. Cena pszenicy wypłacana producentom wynosi 3.600 fr.frs. za q. Średnia cena eksportowa pszenicy w 1953 r. wynosiła 3.000 fr.frs. za q. W związku z tym bilans "O.N.I.C.", który ponadto obciążony jest finansowaniem zapasów pszenicy, nie dawał się zrównoważyć.

Niezależnie od sposobu sprzedaży nadwyżek pszenicy zagranicą - na wolnym rynku czy też w ramach międzynarodowego porozumienia - nie można oczekiwać aby znalazły one stały rynek zbytu przy obecnych cenach krajowych. To też ostatnio mówi się o ewentualnej obniżce cen pszenicy o kilkadziesiąt franków na kwintalu. Zwolennicy obniżki cen usprawiedliwiają ją wzrostem wydajności z hektara. Przypuszcza się, że dyskusje na ten temat będą ożywione, tym bardziej, że trudno jest ustalić rzeczywiste koszty produkcji w poszczególnych rejonach i kategoriach gospodarstw. Oczekuje się, że ponownie dyskutowana będzie kwestia wprowadzenia "zróżnicowanych" cen, zmieniających się w zależności od wielkości dostaw albo wydajności.

Jednakże problemy pszeniczne we Francji nie ograniczają się do rynku metropolii, ale obejmują również i kraje Północnej Afryki.

Pomiędzy Francją a Afryką Północną istnieje regularna wymiana handlowa. Francja importuje pszenicę twardą i grysik w ilości około 4 mln q /w przeliczeniu na pszenicę/ rocznie. W sezonie 1951/52 zbiory w Afryce Północnej były słabsze i dlatego potrzeby rynku francuskiego nie mogły być w całości zaspokojone.

Produkcja pszenicy w Afryce Północnej w 1953r.

	/ w tys. ton. /		
	pszenica twarda	pszenica miękka	razem
Alger	830	310	1.100
Tunis	380	200	580
Maroko	660	470	1.130
r a z e m			2.810

Rynek zbóż na paszę

W dniu 21 maja amerykańskie ministerstwo rolnictwa ogłosiło nowy program subsydiowania eksportu kukurydzy, jęczmienia, owsa i żyta, który zmierza do zbytu ograniczonych ilości tych zbóż na nowych rynkach zagranicznych. USA nie zamierzają rozładować w ten sposób wszystkich posiadanych nadwyżek w/w zbóż. Program powyższy obejmowałby w przybliżeniu 400 mln buszli kukurydzy, 5 mln buszli żyta, od 25 do 30 mln buszli jęczmienia i około 30 mln buszli owsa.

Znajdujące się w posiadaniu CCC zapasy czterech powyższych zbóż oferowane będą po cenach światowych. Ceny eksportowe opierać się będą na cenach krajowych mniej subsydium w wysokości 15 ¢ na buszlu dla kukurydzy, jęczmienia i żyta a 10 ¢ dla owsa.

Decyzja powyższa niewątpliwie spowoduje dalsze zaostrezenie konkurencji na rynku zbóż na paszę.

Decyzja powyższa wywarła bezpośredni wpływ na rynek importowy kukurydzy, gdyż nabywcy natychmiast wycofali się, oczekując na dalszy rozwój sytuacji. Ceny kukurydzy amerykańskiej na rynkach brytyjskich spadły w ciągu tygodnia o 20/- na tonie do £ 26/2/6 w dniu 25 maja, dostawa w czerwcu, podczas gdy kukurydza argentyńska zniżkowała o około 10/- do 12/6 na tonie w zależności od terminu dostawy: dostawy na maj/czerwiec notowane były 25 maja £ 25 za tonę c.i.f., zaś dostawy na czerwiec/lipiec - £ 22/17/6.

Pomimo subsydium eksportowego, które w przeliczeniu na funty wynosi 42/6 na tonie, ceny kukurydzy argentyńskiej przy dalszych dostawach są nadal bardziej atrakcyjne od cen kukurydzy amerykańskiej. W związku z tym brytyjska prasa branżowa spodziewa się, że zaufanie do rynku zostanie przywrócone. Nie wiadomo czy USA skłonne będą podwyższyć subsydium o ile sprzedaż na eksport nie będą rozwijać się w sposób zadawalający.

Ogłoszenie nowego programu subsydiowania eksportu kukurydzy nie wywarło wpływu na poziom notowań w Chicago, gdzie tendencje były utrzymane.

Rynek jęczmienia, podobnie jak kukurydzy, zareagował również obniżką cen na decyzję amerykańskiego ministerstwa rolnictwa objęcia programem subsydiowania eksportu obok pszenicy również i innych zbóż. Ceny jęczmienia kanadyjskiego na rynkach brytyjskich spadły w ciągu tygodnia o około 10/- na tonie, zaś nowe zbiory z Iraku i Syrii oferowane były również po nieco niższych cenach.

/Wg.: Corn Trade News, 11 - 26.V.54
Financial Times, 20.V.
Secofi, 22.V.
Reuter
Public Ledger, 24.V./

ZWIERZĘTA I ARTYKUŁY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO

Stan trzody chlewnej w świecie kapitalisty cznym

Według szacunków Foreign Commerce Weekly, stan trzody chlewnej w świecie kapitalistycznym wykazuje w roku 1954 spadek o 3%. Pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się w największym stopniu w Ameryce Północnej, gdzie przewidywane jest obniżenie jego stanu z 72.300 do 66.300 tys.sztuk. Zjawisko to wystąpiło zarówno w Kanadzie, jak i w Stanach Zjednoczonych. Stan trzody chlewnej w europejskich krajach kapitalistycznych zmniejszy się przypuszczalnie tylko o 50 tys.sztuk, co stanowi nieznaczną zmianę w wysokości pogłowia.

Światowe pogłowie trzody chlewnej

<u>Data spisu</u>		<u>1953</u>	<u>1954^{x/}</u>
		<u>w tys. sztuk</u>	
<u>Ogółem^{xx/}</u>		<u>256.300</u>	<u>249.900</u>
<u>Europa zachodnia</u>		56.800	56.700
Niemcy zachodnie ^{xxx/}	1.XII.	12.949	12.413
Francja ^{xxx/}	jesień	7.179	7.263
Hiszpania ^{xxx/}	31.XII	6.300	.
W.Brytania	lipiec	5.176	.
Dania	styczeń	3.906	4.456
Austria ^{xxx/}	1.XII.	2.850	2.800
Holandia ^{xxx/}	1.XII	2.259	2.103
Szwecja	lato	1.400	.
Belgia	1.I.	1.382	1.220
Szwajcaria	kwiecień	1.017	.
Irlandia	lipiec	879	.
Grecja ^{xxx/}	31.XII.	587	620
Norwegia	20 lipca	379	.
 <u>Pn.Ameryka</u>		 72.300	 66.300
USA	1.I.	54.294	48.179
Kanada ^{xxx/}	1.XII.	5.237	4.721
 <u>Ameryka Środkowa</u>		 41.400	 40.000
Brazylia	.	30.916	30.000
Argentyna	lipiec	2.500	2.000
Urugwaj	maj	260	275

x/ dane prowizoryczne

xx/bez ZSRR i europejskich krajów demokracji ludowej

xxx/dane ze spisów przy końcu roku poprzedniego

<u>Data spisu</u>		<u>1953</u>	<u>1954</u>
		w tys. sztuk	
<u>Afryka</u>		3.800	3.800
<u>Azja</u>		80.200	81.300
Filipiny	1.I.	4.975	5.400
Formoza ^{xxx/}	31.XII	2.600	„
Indonezja ^{xxx/}	31.XII.	1.278	„
Japonia	1.II.	994	„
Burma ^{xxx/}	31.XII.	520	540
<u>Oceania</u>		1.800	1.800
Australia	31.III	992	975
Nowa Zelandia	31.I.	628	650

xxx/ dane ze spisów przy końcu roku poprzedniego.

Brak jeszcze szacunków dotyczących wszystkich krajów. Na podstawie jednak dostępnych wiadomości przewiduje się spadek w Niemczech zachodnich, Austrii, Holandii i Belgii. Zwiększy się natomiast ilość świń we Francji, w Danii i w Grecji. Zmiany w stanie pogłowia w Ameryce Północnej i w Europie zachodniej będą wywierały wpływ na międzynarodowy rynek mięsa wieprzowego. Na podstawie ich można przypuszczać, że Stany Zjednoczone pozostaną w dalszym ciągu dużym importerem mięsa wieprzowego. Niemcy zachodnie będą natomiast importowały więcej żywej trzody chlewnej, ponieważ posiadają rozwinięty przemysł przetwórczy i osiągają dobre wyniki w eksporcie przetworów mięsnych na rynki dołarowe. Znaczny wzrost pogłowia trzody chlewnej w Danii skompensuje z poważną nadwyżką spadek ilości świń w Holandii, tak że nadwyżki tych dwóch największych eksporterów mięsa wieprzowego w Europie zachodniej będą w roku 1954 wyższe niż w 1953 r.

Spadek stanu trzody chlewnej w krajach Ameryki Południowej nie wywrze większego wpływu na rynek światowy. Brazylia, w której ilość świń zmniejszy się o 916 tys.sztuk, nie eksportuje mięsa wieprzowego, a eksport z Argentyny jest stosunkowo mały.

Zwiększenie ilości świń w krajach azjatyckich może jedynie wpłynąć na wzrost ich wewnętrznej konsumpcji.

Stan trzody chlewnej w krajach Oceanii utrzyma się na poziomie roku 1953, ponieważ straty w stanie pogłowia w Australii zostały skompensowane zwiększeniem ilości świń w Nowej Zelandii. Eksport tych krajów jest stosunkowo nieznaczny.

Wiadomości z rynku mięsa.

W przeciwieństwie do tego, co przewidywano, rok 1953 okazał się pomyślny dla holenderskiego przemysłu mięsnego.

Eksport wyniósł w tym roku 54.000 ton, czyli zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 5.000 ton. W tym dostawy do Wielkiej Brytanii spadły z 44.000 ton do 26.000 ton. Szynki są w dalszym ciągu najpoważniejszym artykułem eksportowym do Ameryki. Eksport ich wyniósł 21.000 ton w porównaniu z 15.000 ton w poprzednim roku. Zmniejszenie się eksportu na rynek brytyjski spowodowało przestawienie się eksportu holenderskiego na rynek amerykański.

Z Argentyny donoszą, że zawieszony w połowie marca eksport połówek świńskich będzie w najbliższej przyszłości wznowiony. Z około 7.000 ton, jakie Argentyna zobowiązała się dostarczyć Niemcom zachodnim, nadesłała ona dotychczas mniej więcej 1.000 ton. Argentyńskie czynniki rządowe poinformowały rząd zachodnio-niemiecki, że do końca czerwca Argentyna dostarczy dalsze 5.000 ton połówek świńskich.

Wydany niedawno przez Centralny Bank Argentyny raport o sytuacji gospodarczej w latach 1952 i 1953 zawiera szereg ciekawych wiadomości na temat gospodarki zwierzęcej. Oprócz danych oficjalnych opiera się on na szacunkach nieoficjalnych, które naświetlają sytuację w znacznie szerszym zakresie niż wąskie oceny rządowe. Poza gospodarką wielkich przetwórci oraz oceną podaży na rynku Eva Peron, raport ten uwzględnia szacunki dotyczące uboju rzeźni prowincjonalnych oraz konsumpcję na gospodarstwach:

Od r.1950 produkcja mięsa w Argentynie wykazuje systematyczny spadek. W roku 1953 produkcja mięsa w Argentynie podniosła się nieco w stosunku do średniej w ostatnich lat. Podobna tendencja uwidoczniła się w uboju na konsumpcję krajową. Wzrost uboju na spożycie ludności jest jednak znacznie szybszy niż zmiany w produkcji. Spowodowało to więc bardzo duży spadek nadwyżek eksportowych. Pierwotnie eksport stanowił średnio 30% produkcji, w roku 1953 udział jego spadł do 12%. Porównanie wysokości produkcji i stanu pogłowia pozwala oczekiwać w najbliższym czasie poprawy sytuacji. W ciągu 5 lat^{x/}, przyjętych za podstawę, średnio przeznaczano na ubój 23,4% bydła. W roku 1952 ilość bitego bydła zmniejszyła się do 21,5%, co tłumaczy się ostrą suszą w poprzednich latach, która zdziesiątkowała stan młodego bydła i opóźniła okres tuczenia bydła rzeźnego. Przypuszczalnie w ciągu najbliższych lat stan ten się wyrówna i większy procent bydła będzie się nadawał na rzeź.

	Stan bydła	Produkcja	Produkcja eksport	% prod.	Bite	Złote	Prod.	% prod.	Uboj na	na
									kontr.	gosp.
Śred. 5 lat ^{x/}	34.609	8.089	2.429	30	2.203	227	5.659	70	5.012	647
1949	-	9.574	1.786	19	1.693	93	7.788	81	7.238	550
1950	-	10.040	1.873	19	1.730	143	8.167	81	7.666	501
1951	-	9.112	1.219	13	1.085	134	7.893	87	7.390	503
1952	41.000 ^{xx/}	8.828	-	15	1.193	100	7.535	85	7.035	500
1953 ^{xxx/}	-	8.100	1.000	12	900	100	7.100	88	6.600	500

^{x/} 1937, 1938, 1942, 1945 i 1947.

^{xx/} spis wykazał 45.263.000 szt. bydła - cyfra ta jednak byłaby nieporównywalna z innymi w związku z niewłaściwym okresem spisu, więc przyjęto odpowiedni szacunek.

^{xxx/} szacunki na podstawie Raportu Banku Centralnego.

W Londynie bawi obecnie delegacja argentyńska omawiająca z przedstawicielami Wielkiej Brytanii warunki nowego układu handlowego i płatniczego. Rozmowy te dotyczą m.in. dostaw mięsa. Od lipca mięso importowane będzie do Wielkiej Brytanii przez kupców prywatnych. Mięso argentyńskie natrafi więc na rynku brytyjskim na konkurencję innych dostawców.

Produkcja mięsa na eksport w Nowej Zelandii wyniosła w okresie 1 października 1953 - 3 kwiecień 1954 r. - 218.150 ton. Stanowi to znaczny wzrost w porównaniu z 188.913 ton w tym samym okresie poprzedniego roku. Produkcja poszczególnych gatunków mięsa przedstawiała się następująco:

Produkcja eksportowa mięsa w Nowej Zelandii

	1952/53	1953/54
	w tonach	
mięso jagnięce	114.127	140.294
baranina	16.141	12.242
mięso owcze	34.868	32.956
ćwiartki wołowe	5.272	14.616
połówki bekonowe	5.796	1.523
połówki wieprzowe	2.236	3.727

Najbardziej zwiększyła się produkcja mięsa jagnięcego, kosztem produkcji baraniny i mięsa owczego. Wzrosła również produkcja wołowiny oraz mięsa wieprzowego.

We Francji termin zawieszenia 50%-owych opłat przy imporcie szynek w puszkach i innych konserw mięsnych, został przedłużony do 14 czerwca b.r. Zawieszenie tych opłat ma na celu zahamowanie wzrostu krajowych cen wieprzowiny.

Brytyjski Board of Trade ogłosił, że w okresie od 1 lipca do 31 grudnia będą wydawane licencje importowe wartości £ 1.650.000 na przywóz szynek w puszkach i bekonu /tylko łopatki i szynki/. Wartość licencji przywozowych na gotowane wyroby mięsne lub szybko zamrażane w puszkach, nie przekraczających 1 lb, wynosić będzie £ 75.000.

W roku 1953 Irlandia eksportowała do Wielkiej Brytanii 424.000 cwt w porównaniu z 181.000 cwt w poprzednim roku. Wywóz mięsa baraniego przekroczył 57.000 cwt, czyli wzrósł o 33.000 cwt. Eksport mięsa puszkowanego do Wielkiej Brytanii i innych odbiorców wynosił 348.000 cwt, czyli o 118.000 cwt więcej niż w 1952 r.

mięsa rozbieranego

Ceny mięsa na rynku światowym w r.1953

W r.1953 w większości krajów kapitalisty cznych ceny mięsa obniżyły się poniżej poziomu z poprzedniego roku. Spadek cen bydła w Stanach Zjednoczonych & w Kanadzie wystąpił najęstrzej. W.Brytania była jednym z nielicznych wyjątków, gdzie w sezonie 1953/54 ceny dostaw krajowych i zagranicznych zostały podwyższone. Również w Argentynie krajowe ceny bydła wykazały dalszy wzrost. Ponieważ w I połowie 1954 r. wszystkie dostawy do W.Brytanii mają być nadesłane po tych samych cenach jak w r.1953, można przypuszczać, że jest to wskaźnikiem że nie będzie tendencji zniżkowej w bieżącym roku.

W Stanach Zjednoczonych spadek cen bydła wystąpił jednocześnie ze wzrostem cen trzody chlewnej. Podczas gdy w styczniu 1953 r. przeciętna cena trzody chlewnej Chicago wynosiła 18,3 ¢ za lb, podniosła się ona w roku następnym do 25,2 ¢. Ze względu na ten wzrost cen przy równoczesnym spadku cen kukurydzy stosunek ceny żywca do ceny paszy w styczniu 1954 r. wynosił 16,2 w porównaniu z 11,4 przed rokiem. Hodowla trzody chlewnej stała się więc znacznie więcej opłacalna dla rolników; tak że należy przypuszczać, że w bieżącym roku przeznaczą oni znacznie większą ilość pogłowia na hodowlę. W Kanadzie stosunek cen trzody chlewnej do jęczmienia w Winnipeg w grudniu 1953 r. wynosił 27,4 w porównaniu z 16,3 w grudniu 1952 r. Ten korzystny stosunek ceny żywca do cen pasz spowoduje zapewne wzrost pogłowia. W początkach 1954 r. stan trzody chlewnej w St.Zjednoczonych zwiększył się o 4%, w Kanadzie szacowany jest on o 1/3 wyżej niż w poprzednim roku.

Wskaźnik cen żywca w niektórych krajach

	<u>1951</u>	<u>1952</u>	<u>1953</u>
	1950 = 100		
BYDŁO			
Belgia ^{1/} - woły i jałówki	104	105	105
Dania - bydło eksportowe	112	104	92
Francja/Paryż/ -I gat.rozebrane	132	139	116
Niemcy zach./Frankfurt n/M/ - woły gat.A.	127	132	119
Włochy /Mediolan/- woły I gat.	118	113	98
Holandia ^{1/} - bydło rzeźne	102	109	105
W.Brytania ^{2/} - bydło tuczone	108	119	126
Kanada/Toronto/ - woły dobre	127	100	77
USA ^{1/} - bydło rzeźne	125	107	72
Argentyna /Buenos Aires/- woły eks-portowe	160	211	262
Australia /Brisbane/ -woły I i II gat.eksportowe rozbierane	132	159	148 ^{3/}

	1951	1952	1953
TRZODA CHLEWNA			
Belgia ^{1/}	137	113	111
Dania - I gat. 60 do 85 kg waga rzeźna	108	114	105
Francja/Paryż/ - I gat.	150	144	123
Niemcy zach./Frankfurt n/M/- gat.C	106	100	101
Włochy /Mediolan/- trzoda chlewna tuczona	117	89	83
Holandia ^{1/}	114	124	109
W. Brytania ^{2/} - świnie bekono- we, waga rzeźna	112	118	124 ^{3/}
Kanada/Toronto/ B 1- rozbiera- ne	114	89	106
USA ^{1/}	111	99	119
OWCE			
W. Brytania ^{2/} - owce tuczone, waga rzeźna	108	115	116
Argentyna/Avellaneda/ -tu- czone do 59 kg	173	187	198 ^{3/}
Australia/Melbourne/- jagnię- ta I i II gat. eksport. rozbierane	142	128	164

1/ średnie ceny otrzymywane przez producentów.

2/ ceny dla producentów płacone przez Min. Wyżywienia

3/ szacunek

Oprócz Stanów Zjednoczonych i Kanady, gdzie spadek cen bydła zaznaczył się najbardziej, obniżyły się również ceny żywca we Włoszech i w Danii, w której cena bydła eksportowego spadła o 11,5%. Ceny bydła były również niższe niż w 1952 r. we Francji, Niemczech zachodnich, Holandii i Australii.

Ceny trzody chlewnej obniżyły się we wszystkich krajach z wyjątkiem Wielkiej Brytanii, Kanady, Stanów Zjednoczonych i Niemiec zachodnich.

Ceny owiec wzrosły w krajach eksportujących, a m.: w Australii i w Argentynie oraz w Wielkiej Brytanii.

W celu stabilizacji cen na rynku bydła rząd St. Zjednoczonych wykupywał w r. 1953 znaczne ilości wołowiny w większości w puszkach lub mielonej. Zakupił on łącznie ok. 113.000 ton tego mięsa, co wynosi w przeliczeniu na żywiec 865.000 sztuk niższych gatunków bydła. Większa część tych zakupów przeznaczona została na dostawy dla wojska i szkół, a resztę wykupiono z funduszu FOA. W ramach MSA rząd St. Zjednoczonych przydzielił w styczniu 1954 r. kwotę 17,25 mln £ na zakup tego mięsa dla W. Brytanii. Znaczna część wołowiny, która ma być dostarczona W. Brytanii, będzie się składać z gatunków mięsa nadającego się jako surowiec

przemysłowy. Podkreśla się, że mięso to w ilości ok. 25.000 ton będzie stanowiło dodatek do normalnych zakupów brytyjskich, tak że zakupy z tradycyjnych źródeł nie ulegną z tego powodu zmniejszeniu. Mięso amerykańskie będzie dostarczane po cenach rynku światowego. Dalsza sprzedaż wołowiny ze Stanów Zjednoczonych w ramach MSA i innych programów rządowego "upłynnienia" nadwyżek rolniczych będzie zależała od sytuacji na wewnętrznym rynku amerykańskim. Przyпуска się, że produkcja mięsa w b.r. będzie tam nieco mniejsza niż w 1953 r. Konsumcja mięsa na głowę - wg. komentatorów brytyjskich - może się obniżyć o ok. 3%. Ilość mięsa zakupionego przez rząd w r. 1953 była stosunkowo niewielka jeśli się weźmie pod uwagę fakt, że stanowiła ona tylko 1% całkowitej produkcji mięsa w USA. Zapasy mięsa w St. Zjednoczonych przy końcu r. 1953 były o 21% mniejsze niż przed rokiem, a 11% mniejsze niż średnia okresu 1948/52.

Stany Zjednoczone - zapasy mięsa

	średnia 1948-52	1951	1952	1953
	31 grudnia /w tys. ton/			
wołowina mrożona w marynacie, marynowana, wędzona	81	99	119	114
cielęcina mrożona	81	8	11	10
wieprzowina mrożona, sucha solona, w marynacie, ma- rynowana, wędzona	226	249	222	150
mięso jagnięce - baranina mrożona	8	6	10	6
inne mięsa, kiełbasy, wędliny, podroby	35	36	39	34
mięso w puszkach, produkty mięsne	14	16	17	15
Razem	372	414	418	330

Uwaga: Zapasy publiczne i prywatne w chłodniach i w przetwórnictwach mięsnych. Obejmuje również zapasy rządowe w posiadaniu Dep. Rolnictwa, sił zbrojnych i innych agencji rządowych.

Źródło: Departament Rolnictwa USA, Market News, Waszyngton.

W Kanadzie również zapasy mięsa przy końcu 1953 r. były mniejsze niż przed rokiem. Zapasy wołowiny i wieprzowiny w praktyce nie zmieniły się, natomiast zapasy mięsa wieprzowego spadły z 31.000 ton przy końcu 1952 r. do 13 tys. ton. W ciągu 1953 r. rząd kanadyjski rozprowadzał nadwyżki mięsa nagromadzone od czasu kiedy St. Zjednoczone nałożyły embargo na mięso kanadyjskie. Większość zapasów mięsa wieprzowego sprzedana została w kraju, 10 tys. ton

puszkowanej wieprzowiny sprzedano w grudniu 1953 r. do Niemiec za ch. po cenie wynoszącej 25% ceny płaconej przez rząd kanadyjski. Po tej transakcji pozostało jeszcze nie sprzedane 6 tys. ton z ogólnej ilości 44 tys. ton mięsa wieprzowego, nagromadzonej w ramach subwencjonowania cen w r. 1952. Z 40 tys. ton wołowiny wykupionej przez rząd kanadyjski w r. 1952 i w I kwartale 1953 r. tylko niewielką część sprzedano na rynku krajowym. Większość tego mięsa eksportowano do W. Brytanii w ramach trójkątnej transakcji - w ramach której Kanada dostarczyła W. Brytanii wołowinę w zastępstwie wołowiny nowozelandzkiej eksportowanej do USA. Przy końcu roku 1953 W. Brytania zakupiła w Kanadzie z zapasów rządowych 3.800 ton wołowiny zakupionej przez rząd kanadyjski w ramach subwencjonowania cen w r. 1952 i 1953.

Wg. FAO - miesięczny biuletyn statystyczny -
kwiecień 1954 r.
Meat Trade's Journal 6, 13 i 20 maj
Reuter
Financial Times 7 maj
Review of the River Plate, 28. IV.

SKÓRY SUROWE

Produkcja skóry podeszwowej w niektórych krajach kapitalistycznych

W odniesieniu do skóry podeszwowej zach.-europejskie kraje przemysłowe publikują dane produkcji w jednostkach wagowych, natomiast Stany Zjednoczone i Kanada w sztukach. Kwartalna produkcja tej skóry we Francji, w W. Brytanii, w USA i Niemczech Zachodnich przedstawiała się w obu latach ubiegłych następująco:

Okres	Francja		W. Brytania		U.S.A.		Niemcy zach.	
	ton	1952/53	ton	1952/53	szt.	1952/53	ton	1952/53
	= 100		= 100		1000 = 100		= 100	
<u>1952</u>								
I kw.	6610	112	17.570	117	2509	95	7.330	108
II "	6050	102	14.230	95	2499	95	6.220	91
III"	5880	99	12.700	85	2488	94	7.250	108
IV "	6440	109	15.080	100	2805	106	7.270	107
<u>1953</u>								
I kw.	5990	102	15.210	101	2815	107	6.920	102
II "	5640	95	15.450	103	2920	111	5.920	87
III"	5020	85	13.990	93	2554	97	6.630	97
IV "	5680	96	15.790	105	2515	95	6.740	99

Jak można wywnioskować z powyższego zestawienia, produkcja skóry podeszwowej w trzech krajach zach.-europejskich wykazywała w ubiegłych dwóch latach mniejsze lub większe tendencje spadkowe /stosunkowo najsłabsze w W. Brytanii/, natomiast wzrastała w Stanach Zjednoczonych, co jest zjawiskiem w tym kraju po wojnie nowym, ponieważ we wszystkich latach powojennych, z wyjątkiem roku ubiegłego produkcja skóry podeszwowej obniżała się systematycznie, kształtując się w 1952 r. na poziomie o 42% niższym niż w 1947 r. Rok ubiegły przyniósł jednak zahamowanie spadku, co utrzymało się w pierwszym kwartale b.r. Najsilniejszy spadek produkcji skóry podeszwowej - co jest m.in. objawem pogorszenia się stopy życiowej ludności - nastąpił we Francji, która w 1949 r. produkowała przeciętnie kwartalnie 7.250 ton skóry podeszwowej, czyli o 1/4 więcej niż w 1953 r. W stosunku do 1938 r. spadek produkcji skóry podeszwowej we Francji wyniósł już 47%. Wg. prowizorycznych szacunków konsumpcja skóry podeszwowej we Francji wyniosła w 1953 r. 19.580 ton wobec 22.440 ton w 1952 r., a zatem o 13% mniej, natomiast eksport jej powiększył się z 2.690

ton w 1952 r. na 2.880 ton w r.ub.

Odmienne tendencje panowały w r.ub. na rynku brytyjskim, co ilustruje zestawienie poniższe /w tonach/:

	1952	1953	Zmiana w %
1. Produkcja skóry podeszw.	59.580	60.440	+ 1,5
2. import " "	490	1.830	+ 274,0
3. eksport " "	3.860	970	- 75,0
1 + 2 - 3 = podaż	56.110	61.300	+ 9,0
konsumcja	60.010	61.580	+ 3,0

W obu ubiegłych latach konsumcja była zatem nieco większa niż podaż, powodując spadek zapasów. Na odcinku obrotów zagranicznych skóra podeszwowa nastąpiła w Anglii w r.ub. restrykcyjna zmiana i W. Brytania stała się jej importerem netto w ilości 860 ton długich - wobec eksportu netto 3.370 ton w roku poprzednim.

Jeśli chodzi o Niemcy zachodnie, to spadkowi produkcji skóry podeszwowej odpowiadał w r.ub. nieco silniejszy spadek konsumcji /w tonach/

	1952	1953	zmiana w %
1. Produkcja	28.170	28.120	- 7,1
2. Import	630	600	- 4,7
3. Eksport	120	70	-41,7
1 + 2 - 3 = podaż			
1 konsumcja	28.680	25.650	-10,5

/Wg. The Leather World 29.IV.54/

Wiadomości z kapitalistycznego rynku skór surowych

W drugiej dekadzie maja argentyński rynek skór surowych był wyjątkowo spokojny. IAPI oferował tylko niewielkie ilości "Frigorifico", a obroty gatunkami "good take offs", "campos" i "drieds" są bardzo małe po ostatniej podwyżce cen /zniesienie subsydiów eksportowych/, o czym doniosły uprzednio "Rynki Towarowe". IAPI wprowadził ponadto nową skalę stosowaną przy wycenianiu gatunków "sound i reject", "good take offs", campos i drieds. Podstawowa cena dla campos wynosi 261 peso za 100 kg, czyli ca. o 10% więcej niż poprzednia cena podstawowa.

W dniu 10.5. Niemcy zachodnie nabyły 2.047 reject light steers po 390 peso za 100 kg i 500 reject bulls po 232,11 peso.

Wg. szacunków Centralnego Banku Argentyńskiego całkowity ubój bydła w Argentynie w r.ub. wyniósł około 8 mln sztuk wobec 8,7 mln w 1952 r., 9,0 mln w 1951 r. i 9,85 mln w 1950 r.

Tendencje spadkowe utrzymywały się nadal i w I kwartale b.r. kiedy dostawy bydła na najpoważniejszy rynek /EVA Peron/ były o 35% niższe niż o rok wcześniej. Średnie dzienne sprzedaże bydła w marcu na tym rynku były o 67% mniejsze niż wynosiła średnia dla marca w okresie 1949-52. Jakkolwiek zakupy rzeźni bezpośrednio na ranczach były nieco większe, w pierwszych trzech miesiącach b.r. niż w analogicznym okresie r.ub., nie ulega najmniejszej wątpliwości, że bieżąca podaż skór bydłych poważnie się zmniejszyła w stosunku do poziomu z odpowiedniego okresu lat poprzednich. Fakt zmniejszonego udziału w uboju cielaków oraz krów, jaki obserwuje się w r.b. wywoła prawdopodobnie w dalszej przyszłości zwiększenie pogłowia, a następnie i zwiększenie uboju. W roku bieżącym jednak nie należy się spodziewać - zdaniem obserwatorów brytyjskich - zwiększenia uboju, a tym samym produkcji skór bydłych.

Trzeci tydzień maja przyniósł obniżenie się notowań skór surowych na rynku północno-amerykańskim od 1/2 do 1 1/2 \$ za lb, do czego przyczynił się spadek popytu krajowego, który zadecydował o osłabieniu tendencji pomimo faktu zwiększonych możliwości eksportu skór do Europy zachodniej. Na innych rynkach, jak w Brazylii, w Afryce - sytuacja nie uległa w maju zmianie, jednak tendencje stały się bardziej nieregularne.

Na aukcjach skór surowych w Paryżu w początkach maja tendencje były w zasadzie utrzymane z wyjątkiem skór cielęcych, które zniżkowały w cenie od kilku do kilkunastu procent. W dn. 21 maja Reuter donosił z Paryża, że rząd francuski w końcu maja ogłosić miał nowe kwoty eksportowe surowych skór cielęcych i końskich. Kontyngenty zatwierdzone już przez Komitet doradczy są następujące: Belgia 250 ton, cielęce i 150 ton końskie, Szwajcaria - 35 ton cielęce i 50 ton końskie, Holandia 115 ton cielęce; Włochy - 37,5 ton cielęce; Szwecja - 15 ton i Portugalia 20 ton. Ten sam komunikat informuje, że eksport skór francuskich jest utrudniony ze względu na wysoki poziom cen surowca francuskiego.

W 1954 r. Francja eksportowała ogółem 14.211 ton skór surowych z czego 8.000 ton o wartości \$ 5.57 mln skierowane zostało do innych krajów marshallowskich, a 3.238 ton do Ameryki Północnej o wartości \$ 3,17 mln. Nie licząc Stanów Zjednoczonych głównym odbiorcą skór surowych była w r.ub. Holandia 2.293 ton i Belgia 1.426 ton.

W dniu 17.5. Reuter przyniósł wiadomość, że szwedzki związek hurtowników skór ogłosił ponoć ostatecznie, że ZSRR negocjuje ze Szwecją w sprawie nabycia 10 mln stóp kwadratowych wierzchnich skór na obuwie. W 1953 r. Szwecja wogóle nie eksportowała skóry wyprawianej do krajów obozu pokoju. Eksport skóry wyprawianej na obszar dolarowy wyniósł 268 ton za sumę \$ 1,19 mln, a do krajów OEEC - 457 ton i \$ 1,81 mln.

Eksport skór surowych wyniósł w r.ub. 7.252 ton o wartości \$ 4,54 mln, z czego ZSRR otrzymał 199 ton i NRD - 1676 ton.

PRZETWORY SPOŻYWCZE, ART. KOLONIALNE OWOCE I WARZYWA

C u k i e r

Charakterystycznym zjawiskiem na kapitalistycznym rynku cukru w drugiej połowie maja była okoliczność, że pomimo szeregu dosyć poważnych transakcji cukrem surowym i rafinowanym - o czym poniżej - notowania nie wykazywały wzrostu i przeciwnie zaobserwować można było w najlepszym przypadku stabilizację cen przy sporadycznych oznakach nieznacznej ich niżki. Najważniejszymi wydarzeniami na rynku były w tym okresie:

- a/ dwukrotny zakup przez Chile kubańskiego cukru surowego po 3,31 i 3,30 zł za lb fas Kuba/pierwsza transakcja dotyczyła 20.000 ton/;
- b/ zakup przez Indie 30.000 ton kubańskiego cukru rafinowanego po 4,25 zł za lb fas, oraz wiadomość że Indie są zainteresowane w nabyciu dalszych 70.000 tys. ton rafinady kubańskiej rezygnując ostatecznie z ofert francuskich;
- c/ podpisanie w Hawanie umowy płatniczej pomiędzy Kubą a Francją w ramach której Francja zakupi 230.000 ton cukru surowego po cenach światowych. Pierwsze 50.000 ton cukru zostało już przez Francję zakupione po 3,31 zł za lb. Następnie 50.000 ton zostanie nabyte w ciągu 30 dni od podpisania umowy, następnie 50.000 nie później niż w 60 dni a pozostałe 80.000 ton w ciągu 90 dni. Zapłata ma być uiszczona gotówką w połowie w dolarach a w połowie w frankach francuskich.

Pomimo tych wszystkich transakcji, które dosyć znacznie zmniejszą pozostałą część kwoty Kuby na wolny rynek, notowania - jak wspomniano powyżej pozostawały na niezmienionym poziomie kształtując się w dn.27.V. w wysokości 3,31 zł za lb kontrakt Nr.4 fas Kuba.

- - - - -

Według wiadomości z Hawany całkowity eksport cukru kubańskiego w okresie od 1.I.1954 do 30.IV.b.r. wyniósł 1.432.980 ton hiszpańskich w porównaniu z 1.880.095 ton w odpowiednim okresie 1953 r. Z ogólnej ilości 1.072 tys. ton wysłane zostało do USA, a 360 tys. ton do innych odbiorców. W roku poprzednim odpowiednie ilości wyniosły 1.009 tys. ton i 871,1 tys. ton. Do chwili zawarcia umowy z Francją

Kuba sprzedała w roku bieżącym 570 - 580 tys. ton cukru na wolny rynek. Do dnia 24.IV produkcja cukru surowego na Kubie wyniosła 4,2 mln ton, czyli akurat tyle samo co o rok wcześniej. Stan wszystkich zapasów cukru na Kubie wynosił w tym dniu 4.091 tys. ton wobec 4.545 tys. ton w dn. 24.IV.1953 r.

Jak donosiły "Marchés Coloniaux" w połowie maja Indie zakupiły w W. Brytanii 50.000 ton cukru rafinowanego po niewymienionej cenie, natomiast Kanada zakupiła 2.650 ton cukru surowego jamajskiego płacąc 4,57 £ za lb cif.

W swym przemówieniu budżetowym turecki minister finansów stwierdził ostatnio, że w okresie ostatnich 4 lat rząd turecki przyczynił się do sfinansowania budowy 11 cukrowni, z których 7 ukończonych będzie w najbliższych dwóch latach. W 1949 r. produkcja cukru wynosiła w kraju 110 000 ton, natomiast w r.b. oceniana jest na 220.000 ton, a kiedy uruchomione zostaną wszystkie cukrownie pozostające jeszcze w budowie, to łącznie zdolność przetwórcza podniesiona zostanie do 375.000 ton. W ostatnich latach Turcja jest nieznacznym importerem cukru.

Zapasy cukru w niektórych krajach kapitalistycznych

W dn. 11 maja BIKI przytoczył z wydawnictwa "Sugar Yearbook" następujące dane o zapasach cukru w niektórych krajach kapitalistycznych na koniec sierpnia 1953 r. w porównaniu z latami poprzednimi w przeliczeniu na cukier surowy /w tys. ton/.

<u>Kraje eksportujące</u>				<u>Kraje importujące</u>			
	<u>1951</u>	<u>1952</u>	<u>1953</u>		<u>1951</u>	<u>1952</u>	<u>1953</u>
Australia	237	227	297	Anglia	579	558	878
Kolonie brytyjskie	167	123	170	Argentyna	200	190	270
Thaity	11	12	13	Belgia	75	75	45
Rep.Dominik.	70	101	46	Holandia	89	52	59
Brazylia	155	228	239	Dania	7	13	16
Kuba	1.961	3.672	2.518	Niemcy zach.	99	460	184
Peru	80	70	103	Kanada	162	77	113
Zw.Afryki Płd.	79	102	198	USA	1.017	753	876
Filipiny	43	38	67	Francja	175	228	146
				Szwecja	126	135	145

a/ na koniec września.

Eksport cukru z Kuby w latach 1952 i 1953

Poniższe zestawienie ilustruje oficjalne statystyczne dane eksportu Kuby, ogłoszone przez firmę "Czarnikow Ltd" będące korektą uprzednich obliczeń zamieszczonych w "Rynkach Towarowych" w końcu I kw.b.r. /w 1000 ton/.

	1952	1953		1952	1953
<u>Ogółem:</u>	5.007,7	5.516,3			
<u>w tys</u>					
<u>Europa</u>	1.326,6	1.981,4	<u>Azja</u>	562,8	581,5
<u>w tys</u>			Iran	48,8	32,0
Anglia	533,3	1.232,5	Pakistan	10,8	-
Belgia	67,9	55,0	Japonia	438,0	480,9
Holandia	275,4	113,6	<u>Ameryka</u>	2.926,9	2.819,6
Grecja	74,6	16,0	Wenezuela	30,9	42,4
Niemcy zach.	12,99	238,1	Kanada	133,4	71,3
Irlandia	37,5	75,3	USA	2.664,2	2.529,4
Islandia	13,6	-	Urugwaj	43,3	53,2
Włochy	5,9	4,6	Chile	37,8	78,2
Portugalia	25,2	-			
	120,5	89,9			

/Ms. BIKI 27.IV.1954 r./

Import cukru rafinowanego do Szwajcarii

W pierwszych czterech miesiącach b.r. Szwajcaria importowała 38,5 tys. ton cukru rafinowanego o wartości 18.392 tys. franków szwajcarskich. Głównymi dostawcami były następujące kraje: W. Brytania - 15.135 ton /6,83 mln fr/ Francja - 7.944 ton /3,49 mln fr/ Czechosłowacja 4.756 ton /2,05 mln fr/ Polska - 4.048 ton /1,71 mln fr./, Węgry - 3.752 ton /1,75 mln fr/ i Holandia - 1.322 ton /628 tys. fr/. W kwietniu b.r. import cukru rafinowanego do Szwajcarii wyniósł 10.667 ton wobec 11.816 ton o rok wcześniej przyczem średnia cena płacona w tym miesiącu za tonę rafinowanego cukru wyniosła fr.szw. 456,0 wobec 482,5 o rok wcześniej.

- - - - -

Kakao

Trzecia dekada maja przyniosła raptowny wzrost cen kakao do poziomu nieosiągniętego nigdy w historii tego rynku 555 sh za cwt cif W. Brytania w dn. 26 maja. Tym samym wzrost cen od początku b.r. wyniósł już pełne 50% zjawisko nie notowane w tym okresie na żadnym innym rynku surowcowym czy artykułów masowego obrotu. Jakkolwiek następnego dnia ceny obniżyły się nieco, obserwatorzy brytyjscy spodziewają się dalszejwyżki w związku z zupełnym wyczerpaniem się poważniejszych nadwyżek eksportowych wszystkich czołowych dostawców. W dn. 12-go maja Kakao Board w Nigerii i na Złotym Wybrzeżu sprzedało ostatnią tonę kakao z ostatniego głównego zbioru, czyli najwcześniej w historii zachodnio-afrykańskiego rynku tego artykułu. Od chwili obecnej do pierwszych dni grudnia kiedy roz-

poczną się załadunki nowego głównego zbioru kakao w Afryce Zachodniej, jedyną dostępną podażą dla importerów będzie t.zw. pośredni zbiór wynoszący w Nigerii i na Złotym Wybrzeżu kilkanaście tysięcy ton, oraz brazylijski "Bahia temporal" zapowiadający się ponoć dosyć pomyślnie, /czerwiec-lipiec/ lecz już silnie wysprzedany "na pniu". Przez cały ten okres czasu zatem importerzy europejscy i amerykańscy zadowolili się będą musieli stopniową obniżką zapasów, których poziom z wyjątkiem W. Brytanii jest zdaje się stosunkowo niski.

Charakterystycznym również zjawiskiem jest obecnie zupełny brak ofert z nowych zbiorów, co tłumaczyć należy dezorientacją ze strony eksporterów jakie ceny można żądać za dostawy w końcu b.r. Z jednej strony zamierzają oni odczekać do poważniejszego obniżenia się zapasów w ośrodkach importowych aby mieć silniejszą pozycję na rynku, z drugiej zaś strony istnieje obawa, że wysrubowanie notowania do poziomu np. 600-650 sh, lub więcej za cwt mogą bardzo poważnie obniżyć wogóle konsumpcję kakao i sztucznie zmniejszyć zapotrzebowanie. Sytuacja eksportów odnośnie sprzedaży terminowych/które tak wcześnie nigdy prawie nie były dotychczas dokonywane/ komplikowana jest dodatkowo okolicznością braku dokładniejszych szacunków najbliższych zbiorów, których dokładniejsza ocena jest w tej chwili jeszcze przedwczesna.

/wg. Financial Times'a z 11.V. i
Public Ledger 22.V.54 r./

- - - - -

Wiadomości z międzynarodowego rynku makuchów

Według meldunków Reutersa oraz Public Ledger zainteresowanie na międzynarodowym rynku makuchów jest w ostatnich tygodniach umiarkowane - przy nieznacznych wahaniach cen, - koncentrujące się głównie na amerykańsko-urugwajskim rynku makuchów z siemienia lnianego oraz na rynku kanadyjskiej mączki sojowej. W przypadku kuchen z siemienia lnianego w trzecim tygodniu maja ceny nieco wyższowały i nabywcy brytyjscy płaćcili w tym okresie od £ 36 5s do £ 36 15s za tonę cif w dostawach na czerwiec/lipiec i lipiec/sierpień. Były to ceny nadal niższe niż makuchów z siemienia dostarczanych przez Kanadę i oferowanych po £ 39 17s cif co nie znajdowało jednak nabywców na kontynencie. Większe zainteresowanie przejawiali natomiast importerzy europejscy, a w pierwszym rzędzie brytyjscy - kanadyjską mączkę sojową, której ceny w tym okresie nieco się wzmocniły do poziomu £ 35 12 s za tonę cif w dostawach na październik/listopad.

W tym samym okresie czasu birmańskie makuchy z orzecha ziemnego oferowane były w Rangunie po £ 39 za tonę cif czyli, że ceny ich podniosły się nieznacznie w porównaniu z notowaniami w pierwszej połowie maja, a makuchy z siemienia bawełnianego po £ 30 za tonę cif w dostawach maj, czerwiec, IAPI.

oferował równocześnie makuchy ze słonecznika po £ 33 5s c.i.f. porty europejskie w dostawach czerwiec/lipiec, co nie było dla importerów ceną atrakcyjną.

Obroty makuchami w Stanach Zjednoczonych

Według specjalnych danych amerykańskiego Departamentu Rolnictwa Stany Zjednoczone stały się w bieżącym roku paszowym /zaczynającym się w październiku 1953/ ponownie eksporterem netto makuchów z nasion oleistych. W roku poprzednim 1952/53 kończącym się we wrześniu r.ub. USA importowały netto 232.264 ton krótkich kuchów w porównaniu z 303.586 ton w 1951/52 r. Główną pozycję importową stanowiły makuchy z kopry odpowiednio 95.987 ton krótkich i 103.818 ton w 1951/52; następnie zaś makuchy hawajskie 80.462 ton, z siemienia lnianego 26.342 ton i z orzechów ziemnych 3.471 ton. Równocześnie USA eksportowały w 1952/53 10.731 ton mączki i makuchów sojowych. W bieżącym roku paszowym - podobnie jak w 1950/51 - Stany Zjednoczone wywoziły dotychczas więcej makuchów niż wynosił ich import. W szczególności zwiększyły się dostawy makuchów sojowych, a następnie z siemienia lnianego i orzechów ziemnych.

Ogólna nadwyżka eksportu nad przewozem wyniosła w pierwszych miesiącach b.r. 10.320 ton. W okresie tym USA eksportowały blisko 40.000 ton kuchów sojowych i 6.700 ton kuchów z siemienia lnianego.

Wysoki poziom połowów wielorybich przez flotę norweską

Według wiadomości z Oslo ostatni sezon wielorybiczny przyniósł Norwegom rekordowy poziom połowów oszacowanych na 160.000 ton długich surowego tranu co stanowi wzrost produkcji o 33.300 ton więcej niż w sezonie poprzednim. Do cyfr powyższych należy dodać produkcję tranu lądowej stacji przetwórczej w porcie Husvik Harbour w ilości 29.000 ton co w sumie daje podaż tranu z ubiegłego sezonu zakończonego 18.III w ilości około 190.000 ton. Produkcja oleju spermowego również wzrosła wynosząc 31.135 baryłek wobec 27.387 baryłek.

Rozwój sytuacji w ostatnich latach na światowym rynku

węglowym

W końcu pierwszego kwartału b.r. biuro statystyczne ONZ opracowało krótki przegląd zmian jakie nastąpiły na światowym rynku węglowym w ostatnich latach na podstawie danych uzyskanych bądź bezpośrednio od poszczególnych rządów, bądź z oficjalnych materiałów statystycznych w poszczególnych krajach, bądź wreszcie z publikacji węglowych tak narodowych jak i międzynarodowych, a w szczególności z wydawnictw europejskiego Komitetu Węglowego /ECE/ w Genewie. W analizie tej uwzględnione zostały wszystkie kraje z wyjątkiem Koreańskiej Republiki Demokratyczno-Ludowej oraz Chińskiej Republiki Ludowej, w odniesieniu do których biuro statystyczne ONZ nie dysponowało żadnym materiałem cyfrowym. Przegląd poświęcony jest omówieniu rozwoju produkcji, obrotów i konsumpcji węgla kamiennego na przestrzeni ostatnich 3 lat, przy czym dane odnoszące się do 1953 r. są w szeregu przypadkach danymi prowizorycznymi wynikającymi z szacunków za krótszy okres niż 12 miesięcy.

W uzupełnieniu informacji podawanych regularnie w "Rynkach Towarowych" o zachodnio-europejskim rynku węglowym, oraz sporadycznie o rynkach zamorskich, niniejszy artykuł będący szczegółowym streszczeniem w/w przeglądu, po raz pierwszy na łamach "Rynków" reprezentuje próbę syntetycznego ujęcia i omówienia światowej sytuacji węglowej zawierając szereg szczegółów statystyki węglowej w skali międzynarodowej nie podawanych dotychczas w Wiadomościach Handlu Zagranicznego.

Produkcja - konsumpcja ^{1/}

Według obliczeń biura statystycznego ONZ światowe wydobycie węgla osiągnęło najwyższy poziom w 1951 r. w ilości 1.475 mln ton metrycznych. W następnym roku światowa produkcja węgla obniżyła się dosyć gwałtownie o 31 mln ton do poziomu 1.444 mln ton. Rok ubiegły przyniósł ponowne, lecz tym razem niewielkie obniżenie się wydobycia, które wyniosło 1.442 mln ton.

Do spadku światowej produkcji węgla kamiennego w ostatnich dwóch latach przyczyniło się w pierwszym rzędzie obniżenie się wydobycia w Stanach Zjednoczonych spowodowane szeregiem czynników z których najważniejszymi były:

1/ Bez Koreańskiej Republiki Demokratyczno-Ludowej i Chińskiej Republiki Ludowej.

- a/ strajk w przemyśle stalowym w połowie 1952 r.,
- b/ spadek konsumpcji węgla w transporcie kolejowym i wodnym,
- c/ spadek możliwości eksportowych do Europy zachodniej.

W rezultacie tych wszystkich przyczyn wydobycie węgla w Ameryce Północnej zmniejszyło się z 535 mln ton w 1951 r. na 447 mln ton w 1953 r., czyli o 16,5%. W wyniku tego spadku udział produkcji kontynentu północno-amerykańskiego obniżył się w ogólnym wydobyciu węgla na świecie w sposób następujący:

	1951	1952	1953
<u>produkcja ogółem</u>	100	100	100
Europa kapitalistyczna	32,0	33,5	33,2
Ameryka Północna	36,1	32,5	31,0
KDL i ZSRR	22,1	23,6	25,0
Azja	6,0	6,3	6,6
Afryka	2,1	2,2	2,3
Oceania	1,2	1,4	1,4
Ameryka Łacińska	0,5	0,5	0,5

Innym regionem, wykazującym również spadek udziału w ogólnej produkcji węgla na świecie jest Europa kapitalistyczna, której wydobycie w 1953 r. wyniosło 478,9 mln ton wobec 483,7 mln w 1952 r.

Światowa produkcja i konsumpcja węgla kamiennego

w mln ton

	Produkcja			Konsumpcja ^{1/}		
	1951	1952	1953 ^{2/}	1951	1952	1953 ^{2/}
Europa kapit.	471,8	483,7	478,9	503,2	502,6	490,0
Ameryka Pół.	534,7	469,5	447,1	501,0	451,6	445,0
KDL i ZSRR	326,0	340,1	361,0	315,3	332,1	354,0
Azja	88,0	90,9	95,1	91,6	92,6	95,0
Afryka	30,4	32,3	33,0	30,8	33,3	34,0
Oceania	17,4	20,6	19,6	17,9	19,5	20,0
Ameryka Łacińska	6,9	7,4	7,1	10,5	10,4	10,5
Ogółem:	1.475,2	1.444,5	1.441,8	1.470,4	1.442,4	1.448,5

1/ z uwzględnieniem zmian zapasów

2/ dane prowizoryczne

3/ bez Koreańskiej Republiki Demokratyczno-Ludowej i Chin Ludowych, lecz łącznie z Turcją.

Jak widać z powyższego interesującego zestawienia, obszarem o dynamicznym wzroście produkcji i konsumpcji węgla kamiennego jest obszar europejskich krajów obozu pokoju, gdzie konsumpcja tego podstawowego surowca energetycznego zwiększyła się na przestrzeni ostatnich trzech lat o 13%. W tym samym okresie czasu wydobycie na tym obszarze wzrosło o 10,5%. To jest silniejszy wzrost tak konsumpcji jak i produkcji w stosunku do innych obszarów uwzględnionych w po-

wyższym zestawieniu. Innym momentem, na który należy zwrócić uwagę, jest okoliczność większej konsumpcji węgla kamiennego na świecie w 1953 r. niż jego wydobywania, co oznacza, że światowe zapasy węgla kamiennego uległy w r.ub. obniżce o ca 7 mln ton. Ponieważ w krajach kapitalistycznych rok ubiegły przyniósł wzrost zapasów węgla o ca 3 - 4 mln ton /w tym w krajach OEEC o ca 1,5 mln ton/ można szacować, iż w KDL i w ZSRR zapasy węgla obniżyły się łącznie w 1953 r. o ca 10 - 11 mln ton.

Cytowana przez nas statystyczna analiza ONZ obejmuje również następujące zestawienie ilustrujące strukturę konsumpcji węgla na obszarze kapitalistycznym w 1951 r.

Szacunek struktury konsumpcji węgla kamiennego w 1951 r.

	Świat kapit.		Ameryka Półn.		Europa kapit.	
	mln ton	%	mln ton	%	mln ton	%
Ogółem konsumpcja a/	1.146	100	499	100	498	100
Koksownie i brykiet	227	19,8	107	21,4	102	20,6
gazownie	49	4,3	1	0,2	43	8,6
elektrownie	190	16,6	95	19,0	70	14,0
przemysłu	321	28,0	130	26,1	137	27,5
transport	143	12,5	61	12,2	48	9,6
opał domowy itp.	216	18,8	105	21,1	98	19,7

a/ bez bunkra morskiego.

Powyższe zestawienie wykazuje, że pomimo znacznej "motoryzacji" transportu kolejowego w USA, gdzie silnik dieslowski poważnie już wyparł kocioł parowy, oraz znacznie powszechniejszego używania dla celów opałowych paliw płynnych i gazu ziemnego, udział transportu i opału domowego w ogólnej konsumpcji węgla w USA był większy w 1951 r. niż w Europie kapitalistycznej. W następnych dwóch latach nastąpiły jednak dość istotne zmiany na tym odcinku i obecnie różnice pod tym względem są znacznie mniejsze.

O b r o t y

Podobnie jak produkcja, tak i obroty światowe węglem i brykietami z niego osiągnęły w okresie powojennym najwyższy poziom - 127 mln ton w 1951 r., czyli o 23 mln ton więcej niż w 1950 r. i o 13 mln mniej od rekordowego poziomu z 1929 r. W 1952 r. obroty obniżyły się do poziomu 119 mln ton z czego 84 mln ton stanowiły załadunki wewnętrzne poszczególnych regionów.

Na obroty międzyregionalne /regiony jak w dwóch pierwszych zestawieniach/ złożyły się w 1952 r. wysyłki węgla z KDL i ZSRR w ilości ca 8 mln ton do Europy kapitalistycznej, oraz eksport węgla z USA do Europy, Azji i Ameryki Łacińskiej w ilości 25,2 mln ton, jak również nieznaczny wywóz węgla zachodnio-europejskiego do krajów zamorskich /głównie brytyjskiego/ w ilości 1,7 mln ton.

Struktura geograficzna obrotów węglem w 1952 r.

w mln ton

Eksport do:		Świat	Afryka	Ameryka Półn.	Ameryka Łacn.	Azja	Europa zach.	KDL i ZSRR	Oceania
Eksport z:	a)								
Świat b)		119,3	2,8	22,7	3,2	6,4	64,7	19,8	0,5
Afryka		1,8	1,2	-	-	0,2	0,3	-	0,1
Ameryka Północna		47,8	0,5	22,6	2,3	2,8	19,6	-	-
Ameryka Łacińska		0,1	-	-	0,1	-	-	-	-
Azja		3,7	0,1	-	-	3,2	0,2	-	0,2
Europa zachodnia		37,9	1,0	0,3	0,4	-	36,2	-	-
KDL i ZSRR		27,8	-	-	0,1	-	7,9	19,8	-
Oceania		0,2	-	-	-	-	-	-	0,2

a/ bez Koreańskiej Republiki Demokratycznej i Chin Ludowych

b/ cyfry globalne nie muszą odpowiadać sumie obrotów regionalnych ze względu na różnice statystyczne i nie uwzględnienie przesyłek w drodze.

Rok ubiegły przyniósł dalsze obniżenie się światowego eksportu węgla, który wyniósł 112 mln ton /wg danych przewoźniczych/. Nastąpiły również przesunięcia w strukturze geograficznej, a m. obroty międzyregionalne obniżyły się z 35 mln ton w 1952 r. na 21 - 22 mln ton w 1953, podczas gdy obroty wewnątrzregionalne wykazały wzrost odpowiednio z 84 mln ton na 90 - 91 mln ton. Przyczyną powyższego był w pierwszym rzędzie spadek zamorskiego wywozu węgla amerykańskiego z 25,1 mln ton na 13 mln ton, z czego 7,6 mln ton otrzymała Europa zachodnia, oraz wzrost obrotów na obszarze Europy kapitalistycznej z 36,2 mln ton/łączny eksport wszystkich europejskich krajów kapitalistycznych z przeznaczeniem do innych europejskich krajów kapitalistycznych/ na 43,5 mln ton czyli o 18%.

Cytowane przez nas statystyczne opracowanie ONZ zawiera również rzadko na ogół spotykany szacunek światowych dostaw bunkru dla żeglugi morskiej w latach 1951 i 1952, co ilustruje zestawienie poniższe:

Światowe dostawy bunkru

w mln ton

	1951	1952
Ogółem:	10,2	8,6
w tym:		
Europa kapitalist.	5,7	5,2
Azja	2,0	1,6
Ameryka Półn.	1,3	1,0
KDL i ZSRR	0,5	0,5
Afryka	0,6	0,2
Ameryka Łacińska	a/	a/
Oceania	0,1	0,1

a/ mniej niż 1/2 mln ton.

Ogólnych szacunków dostaw bunkru w 1953 r. analiza ONZ nie zawiera. Wiadomo jednak, że uległy one dalszemu zmniejszeniu w Europie kapitalistycznej do poziomu ca 4,5 - 4,6 mln ton oraz pewnemu obniżeniu w Ameryce Północnej. Sądzić zatem można, że światowe sprzedaże bunkru nie przekraczały w r.ub. 7,5 mln ton, czyli o 26,5% mniej niż w 1951 r.

Jakkolwiek statystyka rynku węglowego jest dla obszaru Europy i Ameryki Północnej stosunkowo dobrze rozpracowana i na ogół powszechnie dostępna, to w przeciwieństwie do tego, materiał cyfrowy w odniesieniu do rynku węglowego w Krajach Ameryki Łacińskiej, Azji i Afryki jest na ogół skąpy, nie-dokładny i najczęściej trudny w Polsce do uzyskania. W związku z powyższym wydaje się w pełni uzasadnione przytoczenie w całości specjalnego załącznika do wyżej cytowanej analizy, zamieszczonego w materiałach statystycznych o rynku węglowym w/w krajów zamorskich, jakkolwiek statystyka ta jest nieco już zdezaktualizowana, gdyż odnosząca się wyłącznie do 1952 r.

A f r y k a

w 1000 ton metrycznych 1952 r.

	wydobycie	import a/	eksport a/	import netto	konsumpcja b/
<u>Afryka ogółem:</u>	32.315	2.879	1.833	1.046	33.265
w tym: -					
Sudan anglo-egipski	-	49	-	49	49
Angola	-	37	-	37	37
Kongo Belgijskie	253	193	2	191	444
Kamerun fr.	-	24	-	24	24
Wyspy Ziel.przylądka	-	17	-	17	17
Egipt	-	202	-	202	202
Francuska Afryka Równ.	-	10	-	10	10
Francuska Afryka Półn.	729	574	144	430	1.111
Francuskie Somali	-	11	-	-	11
Francuska Afr. zach.	-	152	-	152	152
Złote Wybrzeże ..	-	-	-	149	119
Kenia	-	27	1	26	26
Madagaskar	4	51	-	51	55
Mauritius	-	26	-	26	26
Mozambik	115	225	-	225	340
Nigeria	590	26	1	25	615
Północna Rodezja	-	768	-	768	768
Nyasa	-	31	-	31	31
Sierra Leone	-	441	-	441	23
Południowa Rodezja	2.559	7	971	964	1.595
Hiszpańska Afr. Płn.	-	85	-	85	85
Tanganika	-	73	-	73	73
Zw.afryki Połudn.	28.065	88	714	626	27.439

a/ łącznie z brykietami z węgla kamiennego
b/ tam, gdzie to jest możliwe uwzględniono zmiany zapasów.

Ameryka Łacińska

w 1000 ton w 1952 r.

	wydobycie	import a/	eksport a/	import netto	konsumpcja b/
<u>Ameryka Łacińska</u>	7.364	3.132	54	3.078	10.449
w tym:					
Argentyna	112	1.740	-	1.740	1.852
Brazylia	1.961	925	-	925	2.886
Chile	2.417	177	-	177	2.596
Kolumbia	1.300	-	-	-	1.300
Kuba	-	72	-	72	72
Jamaika	-	11	-	11	11
Meksyk	1.319	39	-	39	1.358
Peru	230	-	52	-	178
Urugwaj	-	116	-	116	116
Wenezuela	25	1	-	1	26

a/ łącznie z brykietami z węgla kamiennego

b/ tam, gdzie jest to możliwe uwzględniono zmiany zapasów.

A z j a

w 1000 ton w 1952 r.

	wydobycie	import a/	eksport a/	import netto	konsumpcja b/
<u>Azja ogółem:</u> c/	90.887	6.430	3.695	2.735	92.903
w tym:					
Aden	-	71	-	71	71
Afganistan ..	12	-	-	-	12
Burma	-	200	-	200	200
Cejlon	-	376	-	376	376
Hong-Kong ...	-	310	5	305	305
Taiwan	2.286	-	34	34	2.252
Indie	36.804	-	2.730	2.730	33.694
Indochiny ...	857	11	213	202	552
Indonezja ...	959	59	108	49	910
Iran	170	-	-	-	170
Japonia	43.359	3.355	472	2.883	46.006
Korea Połudn.	576	756	-	756	1.332
Malaje	320	180	-	180	500
Pakistan	609	1.090	-	1.090	1.699
Filipiny	139	-	-	-	139
Thailand	-	22	-	22	22
<u>Australia</u>	19.470	289	141	148	18.452
Nowa Zelandia	875	1	9	8	867

a/ łącznie z brykietami z węgla kamiennego

b/ tam, gdzie jest to możliwe uwzględniono zmiany zapasów.

/na podstawie: "Monthly Bulletin
of Statistics" marzec - 1954/

Wiadomości z kapitalistycznego rynku węglowego

Jakkolwiek w chwili obecnej szacunki całorocznej produkcji węgla w Europie kapitalistycznej w 1954 r. mogą zawierać dosyć znaczny procent błędu, jednak na podstawie danych za pierwsze 4 - 5 miesięcy b.r. można już przewidywać, że istnieje dosyć znaczne prawdopodobieństwo, iż wydobycie w r.b. będzie nieco większe niż w 1953 r. Uwzględniając wpływ czynnika sezonowego szacunek tegorocznej produkcji węgla kamiennego w krajach OEEC, dokonany przez P.I.H.Z., wynosi jak niżej:

Wydobycie węgla w krajach OEEC

	w mln ton			
	1951	1952	1953	1954 ^{a/}
Wielka Brytania	226,5	230,2	227,8	227,3
Niemcy zachodnie	118,9	123,3	124,5	128,2
Francja	52,9	55,4	52,6	56,7
Belgia	29,7	30,4	30,1	29,5
Saa-ra	16,3	16,2	16,4	16,6
Holandia ^{b/}	12,4	12,5	12,3	12,0
I n n e	6,9	6,9	7,8	7,5
Ogółem wydobycie:	463,6	474,9	471,5	477,9
1950 = 100	104,5	107,1	106,2	107,9
Konsumcja ^{c/}	490,9	486,2	476,9	476,0
1950 = 100	109,5	108,4	106,5	106,2
Deficyt ^{d/} w mln ton	-27,3	-11,3	-5,4	+ 1,8

a/ szacunek P.I.H.Z.

b/ Austria, Włochy, Szwajcaria, Portugalia, Norwegia, Turcja, Irlandia

c/ przy uwzględnieniu zmian zapasów na kopalniach i w ośrodkach dystrybucyjnych, bez uwzględnienia jednak zmian zapasów u konsumentów,

d/ różnice między konsumpcją a wydobyciem.

Istotnym zjawiskiem jakie należy zasygnalizować obecnie jest okoliczność, iż rok bieżący - jako pierwszy rok powojenny - może przynieść całkowity zanik deficytu węgla w krajach marshallowskich. W konsekwencji jakikolwiek import węgla z krajów trzecich, bądź w całości skompensowany będzie odpowiednimi dostawami na zewnątrz, co jest bardzo mało prawdopodobne, bądź ponownie powiększy zapasy węgla całego obszaru o wysokość importu netto, który w r.ub. wyniósł 6,9 mln ton. Powyższy stan rzeczy może ulec zmianie o ile konsumpcja węgla wykazałaby w r.b. wzrost, co jak dotychczas nie można zaobserwować. Wprawdzie dostawy dla konsumentów są w r.b. wyższe w Anglii niż w r.ub., lecz wzrost ten jest całkowicie skompensowany spadkiem konsumpcji na kontynencie. Ogólnie zatem biorąc, dalszy spadek konsumpcji węgla w 1954 r. jest bardzo prawdopo-

...a jakaś niespodziewana fala strajków w górnio-
węglowym w Europie kapitalistycznej nie obniży ogólnej
produkcji /co miało np. miejsce w r.ub. we Francji/ Europa
kapitalistyczna /bez Hiszpanii, Finlandii i Jugosławii/ wy-
produkuje nie mniej węgla niż go skonsumuje.

Wielka Brytania

W ostatnich tygodniach prasa brytyjska zamieściła szereg alarmujących artykułów na temat sytuacji na krajowym rynku węglowym, co nie jest niespodzianką jeśli się weźmie pod uwagę fakt, że w przededniu rozpoczęcia się dwutygodniowych urlopów letnich w górnictwie, - co spowoduje sezonowy spadek aktywności - wydobywanie węgla pozostaje nadal na niższym poziomie niż w r.ub. Wbrew "planom" rządowym przewidującym wzrost produkcji w r.b. o 5 mln ton, W pierwszych 19 tygodniach b.r. /t.zn. do połowy maja/ wydobywanie węgla w Anglii wyniosło 85.633 tys.ton długich, wykazując spadek o 331 tys.ton w porównaniu z poziomem wydobywania w odpowiednim okresie roku ubiegłego. W przeciwieństwie do powyższego konsumpcja wewnętrzna jest dotychczas o 2 1/4 mln ton wyższa niż o rok wcześniej. "Jeżeli sytuacja się nie zmieni - pisał w dniu 20 maja Daily Freight Register - brytyjski eksport węgla będzie poważnie zagrożony". Wbrew przewidywaniom eksportu sezonowy spadek konsumpcji węgla nie następuje i poziom zapasów rozdysponowanych jest obecnie już niższy niż o rok wcześniej. "Na domiar złego sytuacja na odcinku zatrudnienia poprawiająca się dotychczas od początku roku wykazuje ostatnio ponownie niepokojące zmiany" - zauważa ten sam dziennik. Liczba zatrudnionych górników zaczęła się w końcu kwietnia stopniowo zmniejszać o kilkaset ludzi tygodniowo. W okresie pierwszych 18 tygodni b.r. zapasy węgla w Wielkiej Brytanii zmniejszyły się o ca 5,5 mln ton, czyli prawie o tyle, ile wyniósł eksport łącznie z dostawami bunkru /odpowiednio 4.879 tys.ton i 908 tys.ton/, Dalsze obniżanie zapasów w tym tempie jest wykluczone i albo zapadunki węgla będą się musiały w najbliższym czasie poważnie obniżyć, albo Wielka Brytania stanie się importerem węgla na znacznie większą skalę niż ma to miejsce dotychczas, kiedy przywóz od początku roku wyniósł 260.000 tys.ton.

Według informacji podanych przez Financial Times'a z dnia 21-go maja niektóre koła N.C.B. spodziewają się, że wzrost wydobywania nastąpi w IV kw. podobnie jak miało to miejsce w roku poprzednim, kiedy przyrost wydobywania wyniósł 2,8 mln ton, Gdyby jednak nawet tak się stało, to wzrost wydobywania o 5 mln ton w 1954 r. jest bardzo mało prawdopodobny i powiększenie zapasów na zimę o 6 mln ton od obecnego ich poziomu natrafi na bardzo znaczne trudności.

A r g e n t y n a

W pierwszych czterech miesiącach b.r. Argentyna importowała 564.262 ton węgla kamiennego, z czego 269.974 ton pochodziło z Wielkiej Brytanii i 215.849 ton z Polski. Stany Zjednoczone dostarczyły zaledwie 41,7 tys.ton, ZSRR 18.000 ton i Peru 14.900 ton. Około 4.000 ton pochodziło ponadto z Afryki Południowej. Ogólnie biorąc, poziom importu węgla w r.b. jest znacznie wyższy niż o rok wcześniej, kiedy dostawy wyniosły od stycznia do kwietnia łącznie 174 tys.ton.

Eksport produktów naftowych z krajów OEEC

Eksport produktów naftowych z krajów Europy zachodniej, który do roku 1948 był nieznaczny, osiągnął w roku ubiegłym stosunkowo wysoką cyfrę 27,7 mln ton w porównaniu do 22,7 mln ton w 1952 r. /w obu cyfrach mieści się również bunkier dostarczony statkom zagranicznym/. Wywóz produktów naftowych z Anglii wzrósł w omawianym czasie o blisko 2 mln ton, a z Włoch o prawie 2,5 mln ton.

Eksport olejów ciężkich /Black Oils/, w tym głównie mazutu wyniósł w roku ubiegłym przeszło 20 mln ton przyczym oleje te zajmowały główne miejsce w eksporcie produktów naftowych każdego z pięciu głównych zach.-europejskich eksporterów tych artykułów.

Zeszłoroczny eksport artykułów naftowych z krajów Europy zach. wyniósł, po odjęciu bunkru dostarczonego statkom zagranicznym, nieco ponad 24 mln ton. Z tej ilości około 12 mln ton, /w tym 8 mln ton olejów ciężkich i 3,5 mln ton benzyny oraz niewielkie ilości nafty i olejów smarowych/, skierowane były do krajów OEEC. Należy tu podkreślić, że takie kraje leżące na obszarze OEEC jak: państwa skandynawskie, Szwajcaria, Irlandia, Grecja i Turcja prawie w zupełności zależą od importu artykułów naftowych, które dostarczane są głównie przez rafinerie innych krajów zachodnio-europejskich.

Znaczne ilości produktów naftowych znajdują się również w obrotach między tymi krajami marszallowskimi, które są zarazem krajami rafinującymi i eksporterami. Na przykład Anglia wyeksportowała w roku ubiegłym 420 tys. ton ciężkich olejów do Holandii zaś Holandia wywozła do Anglii 454 tys. ton benzyny oraz również pewną ilość ciężkich olejów. Również na obszarze Beneluksu zaobserwować można było podobne zjawisko np. Holandia dostarczyła Belgii 348 tys. ton benzyny otrzymując w zamian z Belgii 105 tys. ton benzyny i 333 tys. ton olejów ciężkich.

Te anomalie w obrotach produktami naftowymi powstają głównie z tej przyczyny, że każda z wielkich firm naftowych posiada własne rafinerie, oraz własną organizację dostaw i zbytu i z uwagi na wewnętrzną kalkulację kosztów i zysków kieruje dostawami w najbardziej korzystny dla siebie sposób.

Eksport produktów naftowych z krajów OEEC na tereny nie należące do OEEC wyniósł w roku ubiegłym 12 mln ton. Ponad 7 mln ton wyeksportowanych zostało głównie do pobliskich krajów basenu śródziemnomorskiego i Afryki Zachodniej, a około 5 mln ton /w tym 4 mln olejów ciężkich/ do Afryki Wschodniej oraz krajów leżących na wschód od linii Suez-Aden. /Indie, Australia, Malaje itp./. Te ostatnie dostawy mają charakter wyjątkowy

i tymczasowy i spowodowane są zamknięciem rafinerii w Abadanie. Dostawy te ulegać będą kurczeniu, w miarę jak uruchamiane będą nowe rafinerie budowane obecnie w Adenie, w Indiach i Australii. Ewentualne ponowne uruchomienie rafinerii w Abadanie uczyniłoby te dostawy w dużym stopniu, jeśli nie w całości zbędne.

Poniższe zestawienie przedstawia kierunkowe rozbięcie eksportu produktów naftowych z największych zach.-europejskich eksporterów tych artykułów /w tys.ton/:

	Benzyna		Oleje ciężkie ^{1/}		Ogółem najważniejsze produkty ^{2/}	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953
<u>Anglia do:</u>						
Dania	20	174	320	592	344	812
Aden	-	-	504	620	505	620
Irlandia	237	219	308	263	651	592
Norwegia	-	37	396	520	402	566
Hiszpania i jej kolonie	-	-	252	510	254	512
Afryka franc.	-	-	426	465	426	465
Holandia	-	-	99	420	149	465
Indie	-	73	225	327	242	408
Australia	16	185	258	148	281	344
Szwecja	-	31	393	279	402	316
Malaje	46	78	-	214	52	297
Włochy	-	-	59	207	60	207
Afryka Połudn.	-	92	27	91	30	188
Niemcy zach.	15	1	254	151	273	167
Egipt	-	-	242	134	254	134
Pakistan	-	4	136	116	145	123
Gibraltar	-	-	133	97	134	97
Cejlon	-	4	122	39	125	45
Inne kraje	32	177	531	681	624	929
Bunkier okrętowy dla statków zagran. 3/	-	-	850	880	850	880
O g ó ł e m:	366	1.075	5.535	6.757	6.203	8.167

Francja do:

Alger	232	248	456	513	751	837
Aden 4/	5	2	938	779	943	781
Maroko	263	295	388	278	707	637
Szwecja	25	105	214	371	248	483
Egipt	17	-	121	474	140	474
Grecja	85	48	221	309	324	361
Tunis	42	48	100	187	187	278
Indie	198	106	63	88	270	206
Anglia	96	73	276	96	376	181
Hiszpania	28	71	83	79	111	150
Turcja	38	60	33	53	111	147
Niemcy zach.	3	7	124	133	127	142

	Benzyna		Oleje ciężkie ^{1/}		Ogółem naj- ważniejsze produkty 2/	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953
Afryka i Portug.	79	71	44	-	135	71
Inne kraje	392	386	1.471	1.164	1.932	1.638
Bunkier okrętowy dla statków zagran.	-	-	539	539	539	539
O g ó ł e m :	1.503	1.520	5.071	5.063	6.901	6.925
Włochy^{5/} do:						
Grecja	114	177	258	490	420	784
Indie	80	248	78	78	184	429
Turcja	113	151	54	68	232	276
Aden	-	-	76	257	76	275
Egipt	4	-	162	139	166	230
Cejlon	-	-	34	227	34	227
Szwajcaria	-	87	33	131	33	218
Izrael	-	-	36	68	36	68
Anglia	-	-	44	50	44	50
Inne kraje	476	664	702	943	1.361	1.539
Bunkier okrętowy dla statków zagran.	-	-	164	763	164	1.017
O g ó ł e m :	787	1.327	1.641	3.322	2.750	5.113
Holandia do:						
Belgia/Luksemb.	360	348	504	524	891	911
Anglia	226	454	288	138	566	743
Dania	162	148	260	283	427	450
Singapore	-	11	-	417	-	428
Szwecja	236	146	173	261	418	416
Niemcy zach.	65	90	226	207	292	301
Szwajcaria	130	89	225	191	369	286
Norwegia	93	95	80	142	270	252
Aden	-	-	27	48	27	48
Inne kraje	230	96	381	349	569	469
Bunkier okrętowy dla statków zagran.	-	-	697	772	697	772
O g ó ł e m :	1.502	1.477	2.861	3.332	4.499	5.076
Belgia do:						
Holandia	81	105	364	333	477	475
Szwajcaria	22	50	189	177	229	241
Niemcy zach.	9	17	115	137	129	158
Anglia	115	55	200	68	321	139
Inne kraje	40	57	187	389	246	419
Bunkier okrętowy dla statków zagran.	-	-	472	442	472	442
O g ó ł e m :	267	284	1.527	1.546	1.874	1.874

	Benzyna		Oleje ciężkie ^{1/}		Ogółem najważniejsze produkty ^{2/}	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953
<u>Niemcy Zach.</u>	226	271	170	191	483	566
<u>Razem eksport w/w krajów</u>	4.651	5.954	16.805	20.251	22.710	27.722

- 1/ olej gazowy, paliwo dieslowskie i mazut
- 2/ w tym również nafta i oleje smarowe
- 3/ zakładając, że 25% całości sprzedanego bunkru przypada na bunkier dla statków zagranicznych
- 4/ jak również rozmaite małe obszary arabskie
- 5/ bez eksportu z rafinerii produkujących wyłącznie na eksport

Wyłączając bunkier dla statków zagranicznych, Anglia eksportowała w roku ubiegłym około 7,3 mln ton produktów naftowych włączając w to około 6 mln ton ciężkich olejów i około 1 mln ton benzyny. Około 2 mln ton, głównie olejów ciężkich, wywiezione zostały przez kanał Suezki.

Z 6,4 mln ton wynoszącego francuskiego eksportu produktów naftowych /bez bunkru/ około 2 mln ton stanowiły dostawy do francuskich terytoriów zamorskich. Dostawy przez kanał Suezki wyniosły 1 1/2 mln ton.

Wzrost eksportu produktów naftowych z Włoch miał miejsce na skutek zarządzeń powodujących, że tylko część produkcji rafinerii mogła pójść na rynek wewnętrzny. Przez kanał Suezki przewieziono w 1952 r. 900 tys. ton a w 1953 - 1,6 mln ton tego eksportu. Zdolność produkcyjna rafinerii włoskich rozbudowana została znacznie powyżej zapotrzebowania na produkty naftowe. Włochy są obecnie jedynym krajem zachodnio-europejskim, w którym buduje się nowe rafinerie pomimo, iż zdolność produkcyjna istniejących rafinerii nie jest wykorzystana.

Eksport produktów naftowych z krajów Beneluksu i z Niemiec zach. posiadał przeważnie charakter wewnętrzny-europejski. Jednakże w roku ub. ponad 400 tys. ton ciężkich olejów wysłanych zostało z Holandii do Singapore.

Zakładając normalne warunki gospodarcze, zapotrzebowanie na produkty naftowe w Europie zach. i na przyległych rynkach winno wykazywać dalszy wzrost. W chwili obecnej na obszarze OEEC budowane są nowe rafinerie o zdolności produkcyjnej około 9 mln ton.

/Wg.: Petroleum Press Service - kwiecień 1954r./

KAUCZUK CHEMIKALIA

K A U C Z U K

Sytuacja na międzynarodowym rynku kauczuku

W drugiej połowie maja b.r. na kapitalistycznym rynku kauczuku naturalnego panowały tendencje nieregularne z przewagą tendencji zwyżkowych. Na rynku londyńskim cena RSS Nr 1 /natychmiast/ utrzymywała się dłuższy czas na osiągniętym pod koniec pierwszej połowy maja poziomie 19 1/8d za lb, by następnie po przejściowym obniżeniu się do 18 3/4 d za lb /26.5.b.r./ ponownie podnieść się na 19d za lb /28.5.b.r./.

Zwyżkę cen kauczuku naturalnego pod koniec pierwszej połowy maja i w pierwszych dniach drugiej połowy tegoż miesiąca przypisać można optymistycznym szacunkom produkcji i konsumpcji kauczuku na świecie, dokonanej na konferencji International Rubber Study Group, odbytej w Colombo w dniach 4-12 maja b.r.

Angielskie koła handlowe komentując wyniki wspomnianej konferencji /patrz WHZ - Rynki Towarowe Nr.19/150/ z zadowoleniem przyjęły optymistyczne szacunki produkcji i konsumpcji kauczuku naturalnego na rok 1954, dokonane na powyższej konferencji. Jednakże w komentarzach tych daje się zauważyć duże rozgoryczenie wywołane faktem, że jeśli chodzi o główny cel konferencji, a mianowicie problem stabilizacji rynku kauczuku naturalnego drogą odpowiedniego porozumienia międzynarodowego, to konferencja ta podzieliła los swych poprzedniczek i zakończyła się fiaskiem na skutek negatywnej postawy delegacji USA.

Kontrargumenty delegacji amerykańskiej przeciwko projektowi utworzenia "zapasów buforowych" kauczuku naturalnego niezbyt trafiały do przekonania delegatom krajów produkujących i eksportujących ten surowiec. Przyznając, że stosunek podaży do popytu na omawiany artykuł uległ ostatnio pewnej poprawie na korzyść producentów, delegaci ci raczej pesymistycznie zapatrują się na kwestię zwżyki cen amerykańskiego kauczuku syntetycznego GR-S z chwilą gdy fabryki te sprzedane zostaną w ręce prywatne. Podkreśla się przy tym, że sprzedaż wspomnianych fabryk nastąpi dopiero w roku przyszłym, w międzyczasie zaś metody produkcji kauczuku syntetycznego ulegają stałemu udoskonaleniu, pozwalając na obniżanie kosztów produkcji, a więc i ceny. Już obecnie szereg nowych typów kauczuku syntetycznego produkowanych na bazie

ropy naftowej sprzedaje się znacznie poniżej oficjalnej ceny GR-S - 23 zł za lb.

Jeśli chodzi o zalecenia mówiące o podniesieniu wydajności drzew kuczukowych na plantacjach, odpowiedniej akcji replantacyjnej, to w angielskich kołach branżowych przyznaje się, iż akcja ta jest życiową koniecznością i prędzej czy później musi być podjęta na odpowiednio wielką skalę. Zwraca się przy tym uwagę, że nowe drzewa po dojściu do wieku pełnej wydajności dostarczyć może trzykrotnie więcej kuczuku niż drzewo stare. Jednakże, pomimo iż w chwili obecnej, z uwagi na przewidywany w przyszłości wzrost popytu na kuczuk, akcja replantacyjna wydaje się być jak najbardziej wskazana, to na przeszkodzie w jej realizacji staje brak odpowiednich funduszy. Dla uzyskania kapitałów niezbędnych na tę akcję konieczne jest, zdaniem Anglików, obniżenie cła eksportowego oraz zwiększenie specjalnej opłaty na fundusz replantacyjny, pobieranej od wszystkich producentów kuczuku na Malajach.

I N D O N E Z J A

Według wiadomości pochodzących z belgijskiej agencji "Agefi", Argentyna, Meksyk i Chile, które dotąd zaopatrywały się w kuczuk głównie w USA, zamierzają obecnie nabywać ten surowiec w Indonezji pod warunkiem, że ta ostatnia zagwarantuje im należyte dostawy zarówno pod względem ilości jak i jakości kuczuku.

Największym odbiorcą kuczuku indonezyjskiego były w roku ubiegłym nadal USA, chociaż dostawy kuczuku indonezyjskiego do Stanów Zjednoczonych wyniosły w r.ub. 257.909 long ton wobec 300.989 long ton w 1952 r., wykazując tym samym spadek o 14%. W identycznym prawie stopniu zmniejszyły się również dostawy kuczuku z Indonezji na Malaje, a mianowicie z 289.077 long ton na 247.249 long ton. Zmniejszeniu uległy również eksport kuczuku z Indonezji do Holandii o 40%. Eksport do pozostałych większych odbiorców kuczuku indonezyjskiego wykazał na ogół wzrost. W sumie eksport kuczuku z Indonezji zmniejszył się w r.ub. o około 8%, a mianowicie z 749.073 long ton w 1952 r. na 686.200 long ton w 1953 r.

Spadek importu kuczuku z Indonezji, związany z ogólnym spadkiem cen kuczuku na rynku międzynarodowym, spowodował z kolei zmniejszenie się produkcji kuczuku indonezyjskiego w r.ub. o 6% w porównaniu z 1952 r., a mianowicie z 749.241 long ton na 702.379 long ton. To zmniejszenie produkcji kuczuku indonezyjskiego miało miejsce wyłącznie na skutek spadku produkcji tego surowca przez drobnych producentów /smallholders/, gdyż produkcja na dużych plantacjach wykazała nawet niewielki wzrost /o 2%/. Fakt ten tłumaczy się mniejszą odpornością drobnych producentów, - zmuszonych do sprzedaży swego kuczuku pośrednikom, - na trwającą w ciągu ub.r. obniżkę cen kuczuku. Wielcy plantatorzy, posiadający

własny aparat przeróbki i spedycji kauczuku oraz posiadający możliwość obniżki płac robotnikom plantacyjnym, w znacznie większym stopniu zabezpieczeni są przed stratami związanymi z obniżką cen kauczuku.

Szczegółowe dane, dotyczące produkcji i eksportu kauczuku naturalnego w Indonezji, wyglądają następująco
/w long tonna ch/: 1/

	<u>1952</u>	<u>1953</u>
<u>Produkcja</u>	749.241	702.379
w tym:		
na dużych plantacjach	293.215	299.827
u drobnych producentów	450.355	373.284
<u>Eksport</u>	749.073	686.200
w tym:		
USA	300.989	257.919
Malaje	289.077	247.249
Niemcy zach.	17.892	39.275
Japonia	28.908	37.210
Holandia	58.222	34.620
Hong-Kong	-	18.326
Anglia	11.892	12.928
Włochy	3.188	5.948
Belgia	7.151	5.484
Francja	2.752	4.466

1/ łącznie z lateksem

C E J L O N

Produkcja kauczuku naturalnego na Cejlonie uległa w roku ubiegłym niewielkiemu zmniejszeniu, wynosząc 93.500 long ton wobec 96.500 long ton w 1952 r. Spadek ten spowodowany był głównie obniżeniem produkcji kauczuku przez drobnych producentów. Natomiast eksport kauczuku z Cejlonu wzrósł z 89.433 long ton w 1952 r. na 96.679 long ton w 1953 r., czyli o 8%. Wzrost ten miał miejsce dzięki prawie dwukrotnemu zwiększeniu się dostaw kauczuku cejlońskiego do Chińskiej Republiki Ludowej /z 29.690 long ton na 58.405 long ton/. Natomiast dalszemu spadkowi uległ eksport kauczuku z Cejlonu do USA o 50% i do Anglii - o 10%. W ten sposób udział dostaw do Chin Ludowych w ogólnym eksporcie kauczuku z Cejlonu zwiększył się odpowiednio z 33% na 60%, zaś udział USA spadł z 19% na 8,4%, a Anglii z 17% na 14%.

Szczegółowe cyfry odnośnie cejlońskiej produkcji, eksportu i zapasów kauczuku pokazuje poniższe zestawienie
/w long tonach/: 1/

	<u>1952</u>	<u>1953</u>
<u>Produkcja</u>	96.500	93.500
w tym:		

	<u>1952</u>	<u>1953</u>
na dużych plantacjach	80.000	79.500
u drobnych producentów	16.500	14.000
<u>Eksport</u>	89.433	96.670
w tym:		
Chiny Ludowe	29.690	58.405
Anglia	15.097	13.552
USA	16.814	8.097
Niemcy zach.	4.287	6.274
Kanada	3.419	2.352
Francja	2.522	2.210
Holandia	3.218	1.125
Australia	221	618
Zapasy /na koniec roku/	22.152	18.738
<u>1/łącznie z lateksem</u>		

U.S.A.

Według szacunków amerykańskiej Reconstruction Finance Corporation, sierpniowe sprzedaże kauczuku syntetycznego GR-3 będą o 22% wyższe od lipcowych, wynosząc 44 tys. long ton /produkcja - 35.800 long ton/ wobec przewidywanych w lipcu 36 tys. long ton /produkcja - 35. tys. long ton/. Ten przewidywany wzrost zakupów kauczuku syntetycznego w USA w sierpniu b.r. R.F.C. tłumaczy koniecznością uzupełnienia zapasów, które w wielu konsumentów znajdują się na dość niskim poziomie. Sprzedaże czerwcowe oceniane są na 34.500 ton /produkcja 35.300 long ton/.

Jak wiadomo w dniu 27 maja upłynął termin składania na ręce specjalnie powołanej w tym celu komisji rządowej ofert na nabycie 27 amerykańskich fabryk kauczuku syntetycznego GR-3. Według doniesień z Waszyngtonu ilość złożonych ofert ocenia się na około 60. Zainteresowanie w nabyciu wspomnianych fabryk wykazują zarówno przedsiębiorstwa produkujące wyroby gumowe, jak i firmy naftowe i chemiczne, z których wiele nie zajmowało się dotąd produkcją kauczuku syntetycznego. Obecnie przez następnych siedem miesięcy toczyć się będą negocjacje między wspomnianą komisją rządową a firmami, które złożyły oferty na nabycie państwowych fabryk kauczuku syntetycznego.

Źródła: Reuter /notowania giełdowe/ - 14-28.5.54.
Czarnikow Rubber Report - 14.5.54
Rubber Statistical Bulletin - kwiecień 1954
Financial Times, 13 i 22.5.54
BIKI - 20.5.54

· C H E M I K A L I A ·

Sytuacja na kapitalistycznym rynku nawozów sztucznych

Ogólny wzrost produkcji i konsumpcji nawozów sztucznych jaki dał się zaobserwować w wielu krajach bezpośrednio po wojnie, trwa nadal.

Pomimo, że ostatnio najbardziej widocznym jest wzrost konsumpcji nawozów sztucznych w krajach gospodarczo zacofanych, zwłaszcza w krajach Bliskiego i Środkowego Wschodu, gdzie konsumpcja ta była dotychczas bardzo słaba, to należy zwrócić uwagę, że wzrost ten miał miejsce również w krajach o wysokim stopniu rozwoju rolnictwa, które od dawna były i nadal są największym konsumentem nawozów sztucznych.

Kapitalistyczna produkcja azotu /N/, kwasu fosforowego / P_2O_5 / i potasu K_2O wyniosła w 1951/52 r. 15.386 tys. ton, wykazując 7,6% wzrostu w porównaniu do 1950/51 r., natomiast konsumpcja osiągnęła 14.558 tys. ton, czyli odpowiednio więcej o 5,7%.

W roku rolniczym 1952/53 omawiana produkcja wzrosła do 16.406 tys. ton, czyli o 6,7% w stosunku do 1951/52 r., a konsumpcja do 15.735 tys. ton, a więc o 8,1%. Na koniec szacunkowe cyfry na rok 1953/54 wykazują wzrost produkcji o 6,6% i zwiększenie konsumpcji o 5,9%.

Największy postęp wykazała produkcja i konsumpcja nawozów azotowych. W omawianych trzech rocznych okresach wzrost produkcji tych nawozów wynosił odpowiednio 11,2%, 7,8% i 8,2%, a wzrost konsumpcji - 7,7%, 11,1% o 6,6%. Jeżeli chodzi o nawozy potasowe, to produkcja ich wykazała zwiększenie odpowiednio o 9,7%, 10% i 4,6%, zaś konsumpcja powiększyła się o 10,5%, 6,8% i 5,3%.

Co się tyczy kwasu fosforowego, to dopiero rok 1953/54 przyniósł większy wzrost produkcji po okresie stosunkowo słabego przyrostu produkcji, związanego z ograniczeniami produkcji tych nawozów na skutek braku odpowiednich ilości kwasu siarkowego. W ciągu omawianych rocznych okresów produkcja kwasu fosforowego wykazała wzrost odpowiednio o 3,4%, -3,3%, i 7,1%, a konsumpcja o 0,7%, 6,9% i 5,9%.

Dostawy nawozów fosforowych pozostają w tyle za dostawami nawozów azotowych i potasowych. Choć sytuacja na odcinku podaży siarki uległa w świecie kapitalistycznym pewnej poprawie, to jednak nadwyżka produkcji siarki nad jej konsumpcją jest niewielka, a perspektywy na przyszłość niepewne. Na całym świecie kapitalistycznym prowadzone są prace dla znalezienia i wykorzystania nowych źródeł siar-

ki /piryty, gips, uboczne produkty przemysłu/, a jednocześnie usiłuje się produkować nawozy fosforowe rozpuszczalne w kwasie cytrynowym, uzyskiwane drogą procesów chemicznych bez udziału kwasu siarkowego.

Prawdopodobnie użycie nawozów fosforowych rozwinie się w przyszłości, zwłaszcza w krajach mało uprzemysłowionych, gdzie dotąd używa się poważnie nawozów azotowych. Jak wykazała praktyka, korzyści jakie osiąga się przy stosowaniu nawozów azotowych są częstokroć ograniczone skoro dana gleba uboga jest w fosfor. Jest więc prawdopodobne, że wiele krajów o niższym poziomie rolnictwa używać będzie w przyszłości coraz większych ilości nawozów fosforowych, co z kolei zrekomensowane będzie spadkiem użycia tych nawozów w niektórych krajach o bardziej rozwiniętym rolnictwie.

Reasumując, jeśli się porówna rok 1950/51 z rokiem 1953/54 stwierdzić można, że wzrost produkcji azotu wyniesie 30%, potasu - 26% i kwasu fosforowego 14%, zaś dla konsumpcji zwiększenie to wyniesie odpowiednio dla azotu - 28%, dla potasu 24% i dla kwasu fosforowego - 14%. Istnieją wszelkie dane po temu, by przypuszczać, że ta wzrostowa tendencja utrzyma się nadal, gdyż wzrost produkcji żywności osiągnąć można głównie drogą wzrostu wydajności dzięki zwiększonemu zastosowaniu nawozów sztucznych.

Poniższe zestawienie, wykazując stopień użycia nawozów sztucznych w rozmaitych obszarach świata kapitalistycznego, pokazuje jednocześnie możliwości wzrostu konsumpcji tych nawozów z chwilą, gdyby na wszystkich tych obszarach osiągnęła ona poziom zużycia nawozów w krajach o wysokim poziomie rolnictwa.

Zużycie w tonach na 1000 ha terenów uprawnych

	<u>N</u>	<u>P₂O₅</u>	<u>K₂O</u>
Europa zachodnia	13,4	17,6	20,4
USA	2,9	4,4	3,2
Ameryka Południowa	0,2	0,3	0,1
Azja	0,8	37,2	0,2
Japonia	60,8	37,2	21,7
Afryka	0,2	0,2	-
Oceania	0,1	1,2	0,1

Wzrostowi konsumpcji nawozów sztucznych w krajach kapitalistycznych przeciwiała wzrost cen na te nawozy, mający miejsce zarówno w 1951/52 r., jak i w 1952/53 /słabszy/, zwłaszcza w Europie zach. i Ameryce Płn.

Jeśli chodzi o obroty nawozami sztucznymi, to należy podkreślić, że np. w 1950/51 r. Europa zach. i Ameryka Południowa /głównie Chile/ dostarczyły mniej więcej jednakowych ilości azotu innym obszarom. Natomiast w latach 1951/52, 1952/53 i 1953/54 udział eksportu azotu z Europy zach. był dwukrotnie wyższy od udziału Ameryki Południowej. Co się

tyczy kwasu fosforowego, to w 1950/51 r., 1951/52r. i 1952/53 r. eksport tego artykułu z Europy zach. wyniósł blisko 9/10, a z Ameryki Płn. 1/10 zapotrzebowania innych obszarów. Na koniec, jeśli chodzi o potas, to Europa zach. jest nadal jedynym obszarem kapitalistycznym, posiadającym jego eksportową nadwyżkę.

Indyjska produkcja kwasu siarkowego

Produkcja kwasu siarkowego zapoczątkowana została w Indiach w okresie pierwszej wojny światowej. Pierwsza fabryka kwasu siarkowego metodą kontaktową zbudowana została przez firmę "Tata Iron and Steel". W okresie międzywojennym, w rezultacie konkurencji ze strony innych państw, indyjskie zakłady produkujące kwas siarkowy, wykorzystywały zaledwie 50% swojej zdolności produkcyjnej.

W 1950 r. w Indiach znajdowało się 43 fabryki produkujące kwas siarkowy, o łącznej zdolności produkcyjnej 150 tys. ton /w przeliczeniu na 100% H_2SO_4 /. Wszystkie te fabryki stanowiły własność prywatną. Z pośród wspomnianych fabryk - 30 produkowało kwas siarkowy metodą komorową, a 13 - kontaktową. W 1952 r. ilość zakładów produkujących kwas siarkowy wzrosła do 47, w tym 21 zakładów produkujących kwas omawiany artykuł metodą kontaktową. Ogólna zdolność produkcyjna wszystkich wspomnianych zakładów wyniosła 189,4 tys. t. /w przeliczeniu na 100% H_2SO_4 /, w tej liczbie zdolność produkcyjna zakładów wytwarzających kwas siarkowy metodą kontaktową wynosiła - 140,9 tys. ton, a metodą komorową - 48,5 tys. ton.

Kapitał zainwestowany w indyjski przemysł kwasu siarkowego wynosi około 20 mln rupii ind.

Indyjskie zakłady produkujące kwas siarkowy, zwłaszcza te które wytwarzają go metodą kontaktową, są niewielkich rozmiarów.

W 1950 r. produkcja 100% kwasu siarkowego w Indiach wyniosła 102,5 tys. ton, w 1951 r. - 106,9 tys. ton, a w 1952r. - 91,1 tys. ton.

Kwas siarkowy produkowany jest w Indiach na bazie siarki importowanej, której zużyto w tym celu w 1950 r. - 35 tys. t., a w 1951 r. - 37 tys. ton.

Z uwagi na trudności natury głównie transportowej, Indie importują stosunkowo nieznaczne ilości kwasu siarkowego i tylko specjalnych gatunków, które używane są dla potrzeb medycznych.

W 1951 r. konsumpcja kwasu siarkowego w Indiach wyniosła 107 tys. ton, w tej liczbie 29,3 tys. ton zużytych zostało w produkcji siarczanu amonu, 24,4 tys. ton w produkcji superfosfatów i 18 tys. ton w przemyśle stalowym.

Przewiduje się, że w 1955/56 r. zapotrzebowanie Indii na kwas siarkowy wyniesie prawdopodobnie około 200 tys. ton, z których 116 tys. ton użytych zostanie do produkcji nawozów.

Obecnie w Indiach prowadzi się prace badawcze nad wykorzystaniem pirytów, gipsu i siarczanu sodu, w charakterze surowca do produkcji kwasu siarkowego.

Przewiduje się, iż w 1955/56 r. ilość zakładów produkujących kwas siarkowy zwiększy się w Indiach do 51, ich roczna zdolność produkcyjna osiągnie wysokość 220,8 tys. ton, zaś rzeczywista produkcja kwasu siarkowego wyniesie ca. 200 tys. ton, pokrywając tym samym w pełni przewidywane krajowe zapotrzebowanie na ten artykuł.

/Wg. Specjalnego raportu Komitetu do spraw nawozów Food & Agricultural Organisation oraz Indian Chemical & Construction News/.

Produkcja kwasu siarkowego w Europie zachodniej

Według danych ogłoszonych przez biuro statystyczne organizacji marshallowskiej OEEC, produkcja kwasu siarkowego wzrosła na obszarze krajów członkowskich w r.ub. o 9 -10%. Najsilniejszy wzrost miał miejsce w W. Brytanii, gdzie produkcja kwasu siarkowego wzrosła w 1953 r. o blisko 24%, dystansując ponownie produkcję kwasu siarkowego w Niemczech zach., która wzrosła w r.ub. o 7,5%. Poniższe zestawienie ilustruje zmiany w produkcji tego artykułu czołowych producentów zach. europejskich w latach owojennych /w 1000 ton metrycznych:

Produkcja kwasu siarkowego

	Francja	Niemcy zach.	Włochy	Holandia	W. Brytania
1948	1.272	816	984	372	1.584
1949	1.152	1.140	1.164	396	1.692
1950	1.212	1.452	1.284	432	1.836
1951	1.452	1.704	1.440	540	1.632
1952	1.188	1.740	1.464	564	1.536
1953	1.176	1.782	1.548	576	1.896
średnia mies.					
I kw. 1953	98	152	125	41	153
II kw. 1953	93	151	127	49	156
III " 1953	90	154	128	50	153
IV " 1953	112	168	138	52	170

Jak widzimy z powyższego zestawienia, ostatni kwartał r.ub. przyniósł dosyć znaczny wzrost produkcji kwasu siarkowego, silniejszy niż wskazywałyby na to czynniki sezonowe. Wyżej wymienione kraje wyprodukowały łącznie w r.ub. ponad 7 mln ton kwasu siarkowego, co stanowiło około 78% ogólnej produkcji tego artykułu na całym obszarze europejskich kra-

jów OEEC, wynoszącej w r.ub.ponad 9 mln ton. Produkcja w ostatnim kwartale r.ub. wynosiła w skali rocznej 7,67 mln ton /kraje wymienione w powyższym zestawieniu/

Produkcja soli potasowej w Izraelu

W uruchomionych ostatnio zakładach produkcji soli potasowych na wybrzeżu Morza Martwego /w miejsce zniszczonych w czasie wojny/ produkcja soli stopniowo się zwiększa. W kwietniu wynosiła ona 2.600 ton metrycznych, a w maju szacowana jest na 3.000 ton. Jak dotychczas prawie całość produkcji konsumowana jest na rynku wewnętrznym.

Sole potasowe z NRD na rynku w USA

Jak podawał w końcu maja Chemical Trade Journal, amerykański Treasury Department rozpatrzyć ma jakoby sprawę "dampingowego" eksportu soli potasowych z NRD do USA, na co uskarżają się producenci krajowi, stwierdzający iż artykuł ten sprzedawany jest w USA po \$ 24 za tonę w portach amerykańskich /cif/, podczas gdy w W.Brytanii cena cif wynosi ostatnio \$ 39 za tonę tego artykułu, a w Danii \$ 30,60.

Import nawozów sztucznych do Grecji.

Minister rolnictwa oświadczył ostatnio, że Grecja zamierza importować w sezonie 1954/55 - 25.000 ton nawozów azotowych i 15.000 ton nawozów potasowych. Około 250.000 ton fosfatów zostanie w tym roku wyprodukowanych w kraju.

== DREWNO I PAPIER ==

Wiadomości z kapitalistycznego rynku drzewnego

A u s t r i a

Rynek tarcicy iglastej od szeregu miesięcy jest w dużym stopniu ustabilizowany. Po znacznym nasileniu eksportu pod koniec ubiegłego roku oraz sezonowym zmniejszeniu w styczniu br. wywóz w lutym i marcu br. przekroczył znacznie liczby z analogicznych miesięcy ubiegłego roku. Na pierwszym miejscu wśród odbiorców figurują Włochy, które wykazują żywe zainteresowanie dla drewna lepszej jakości, pochodzącego z nowej produkcji. Ceny minimalne, które jeszcze wciąż obowiązują w eksporcie austriackim, są z reguły zawsze osiągane przez dostawców, przy czym przy dostawach natychmiastowych są zawsze przekraczane, zwłaszcza w przypadku drewna produkowanego przez bardziej znane firmy. Przyczyną żywego zainteresowania importerów włoskich uprawiającym się w zakrojonym na szeroką skalę programie budowlanym, mającym na celu między innymi "uaktywnienie" gospodarcze Południowej Italii. Nie jest wykluczone, że współdziała tu również zapotrzebowanie ze strony kół wojskowych. Poza tym pomyslną okolicznością dla eksporterów austriackich jest nieomal całkowity brak eksportu jugosłowiańskiego do Włoch. W ten sposób Austriacy mogli znów wejść na rynek południowo-włoski, z czego koła fachowe wnioskują, że dostawy radzieckie oraz rumuńskie, o których meldowane uprzednio, nie zaspokoiliły w pełni zapotrzebowania. Penetracja i pozyskanie rynków lewantyńskich jest bardzo utrudnione ze względu na silną konkurencję Krajów Demokracji Ludowej. Natomiast eksport do Turcji nadal nie może przewyciężyć znacznych trudności związanych z transportem.

Od pewnego czasu również na rynku zachodnio-niemieckim można stwierdzić pewne wzmocnienie, które wyraża się w lekkiej tendencji zwyżkowej cen. Sytuacja obecna jest więcej korzystna dla większych producentów, podczas gdy mniejsi dostawcy odczuwają wciąż jeszcze nacisk cen. W dalszym ciągu zaznacza się żywe zainteresowanie dla tarcicy św./jo. po cenie DM 150,-, jak również po DM 155,- do 165,- oraz na dobre sortymenty sosnowe, które kształtują się przeciętnie na wysokości DM 240,-, przy czym granica górna sięga od DM 250 do 260,- za 1 m³. Znacznie rzadsze są oferty na drewno budowlane św./jo., przy czym nie zawsze odpowiadają one pod względem cen dostawcom austriackim. Natomiast żądania eksporterów kopalniaków, opiewające na § 14,- za 1 m³ są już akceptowane przez odbiorców niemieckich.

Przy sprzedaży do Holandii stwierdza się pewien nacisk w dół cen na bale krótkie, tak iż cena w wysokości Fl.h. 135,- za 1 m³ nie jest łatwo osiągalna. Natomiast sprzedaż

balli długich po Fl.h.145 są dokonywane bez większych trudności.

Ożywiony eksport z Austrii niewątpliwie przyczynił się do odprężenia sytuacji na rynku wewnętrznym. W każdym razie ceny na drewno okrągłe w poszczególnych prowincjach nie doznały żadnej zmiany w dół. Mimo to wydaje się, że przemysł tartaczny jest na ogół dość dobrze zaopatrzony w surowiec do bieżącej produkcji, tak iż składy tartaczne mogłyby być znowu wypełnione tarcicą.

Koła fachowe w Austrii liczą się - już choćby z uwagi na tendencje na rynkach innych surowców - z utrzymaniem się korzystnej koniunktury eksportowej dla tarcicy iglastej. Zwłaszcza jak dotychczas brak jest dostaw drewna Związku Radzieckiego i krajów Demokracji Ludowej w tych rozmiarach, w jakich oceniali je początkowo eksporterzy austriaccy. Obawiają się oni zato trudności płatniczych w obrocie z Włochami - głównym odbiorcą drewna austriackiego. Odwrotną stroną medalu austriackiego eksportu drewna są skargi ze strony krajowego przemysłu drzewnego produktów końcowych, który wprowadzić nie ma większych zastrzeżeń w odniesieniu do możliwości zaopatrywania się w potrzebny surowiec pod względem ilościowym, jednakże stwierdza poważny brak drewna w odpowiedniej jakości.

T r i e s t

Rozwinięta szeroko działalność budowlana ze względu na posuniętą już naprzód porę roku oraz nieuchronne zmniejszenie się zapasów na składach, spowodowało znaczne ponowne ożywienie rynku włoskiego. Znalezienie drewna odpowiednich sortymentów w Austrii staje się coraz trudniejsze. Stanowisko zajmowane przez poszczególnych eksporterów austriackich jest raczej mało jednolite. Trudno jest narazie przewidzieć przyszły rozwój cen, jednakże uważa się za możliwe, że ewentualna podwyżka cen będzie bardzo skromna ze względu na silną konkurencję Rumunii, Czechosłowacji, Jugosławii i innych krajów. Konkurencję tę można zwłaszcza stwierdzić w krajach lewentyńskich, które po przez Triest - stanowią jedną z najważniejszych austriackich rynków zbytu. Przy zakupach z Austrii włoscy importerzy płacili w połowie kwietnia br. następujące ceny za tarcicę św./jo.franco wagon Tarvisio/bez oia/ za 1 m³ /w lirach/:

kl. 0-III	23.000
" III	20.000
" III-IV	18.000 - 18.500
drewno budowlane	13.000

Ceny powyższe uważa się za dość mocne, pomimo znacznej konkurencji Związku Radzieckiego, Czechosłowacji i Rumunii.

Rynek skandynawski.

W ciągu kwietnia na rynku drzewnym nie zaszły żadne bardziej istotne zmiany. Sprzedaże odbywały się w dość ograniczonym zakresie, jednakże nie było momentu, w którym ustałyby zupełnie. Podobnie jak w lutym i styczniu br. głównymi odbiorcami były Wielka Brytania i Holandia. Natomiast inne nie wykazywały żadnego zainteresowania drewnem północnym albo też było ono bardzo niewielkie. Zdecydowana większość zawartych kontraktów dotyczyła tarcicy sosnowej/a do Holandii świerkowej/ wysoko jakościowych produkcji. Ponieważ zapasy tego rodzaju drewna są już ogólnie biorąc wyprzedane, przeto zawierane kontrakty opiewały na dostawę w okresie jesiennym. Fakt ten świadczy o przekonaniu odbiorców, że w ciągu bieżącego roku sytuacja na odcinku drewna wysokiej jakości nie powinna ulec zmianie. Sprzedaże do Niemiec zachodnich były dość ograniczone w swoich rozmiarach. Kraj ten jak dotychczas kupuje na rynku skandynawskim z dużą dozą ostrożności, przy czym w miarę możliwości stara się pokrywać jedynie najbardziej pilne potrzeby. Przy ostatnich transakcjach terminy dostaw były bardzo późne, a mianowicie przewidziane są w okresie września/listopad br., co również potwierdza opinię o dobrej pozycji na rynku tarcicy wysoko jakościowej produkcji. Innym dowodem zaufania na rynku drzewnym jest fakt powstawania pewnego zainteresowania drewnem świerkowym ze strony importerów angielskich, przy czym chodzi tu również o drewno wysokich grup produkcji. Ponadto Związkowi Radzieckiemu udało się w kontrakty z Anglią z marca i kwietnia br. włączyć dość znaczne ilości drewna świerkowego do załadunku z regionu Archangielska. Ceny utrzymały się na poprzednim poziomie £ 80 za bale 7" n/s oraz £ 74 za 7" kl. IV na bazie cif porty brytyjskie Wschodniego Wybrzeża.

Drewno południowo-szwedzkie/gorszej jakości/ w marcu br. doznało pewnego spadku, który spowodowany został uporem załadowców, chcących za wszelką cenę przełomsować towary nie cieszący się zainteresowaniem odbiorców. Obecnie wydaje się że okres ten minął, a drewno gorszej jakości uległo ponownie lekkiemu wzmocnieniu. Ostatnie sprzedaże do Holandii tarcicy świerkowej południowo-szwedzkiej/specyfikacja "z pod piły" łącznie z V kl./, dokonywane były początkowo po 850 koron szw., a nieco później po 870 kor. szw./£ 60/ za 1 std fob, podczas gdy w marcu br. osiągane ceny wahały się od 840 kor. szw. do nawet 825 kor./£.57

Sprzedaże szwedzkie w kwietniu br. były pod względem ilościowym nieco mniejsze niż w marcu br., zmniejszenia doznały nawet sprzedaże tarcicy wysokich grup jakości. Niewątpliwie jedną z przyczyn był okres świąteczny, jednakże fakt zmniejszenia się natężenia obrotów wskazuje na niechęć importerów do uzupełniania swych zapasów w większych rozmiarach. Niechęć ta jest zresztą zrozumiała, gdyż poziom cen na rynkach wewnętrznych państw importujących nie pozwala na osiągnięcie takich nadwyżek, które zachęcałyby do zwiększonych zakupów. Zdaniem szwedzkiej prasy branżowej należy oczekiwać, że okres zmniejszonej aktywności potrwa jeszcze pewien czas, przy czym w okresie tym zarówno eksporterzy, jak i agenci powinni wstrzymać się od oferowania importerom tarcicy za wszelką cenę, zwłaszcza sortymentów i jakości, na które brak jest narazie większego zainteresowania.

Wielka Brytania

Trudności, które napotykają importerzy angielscy przy zakupywaniu drewna skandynawskiego wysokojakościowych produkcji z dostawy przed okresem jesiennym, skłoniły ich do interesowania się w większym stopniu tarcicą gorszej jakości, która stanowi duży wachlarz do wyboru pod względem asortymentu z dogodnymi terminami dostaw w okresie wiosennym i letnim. W kwietniu br. zawarto dość znaczną ilość transakcji na hemlock i daglezję z Kolumbią Brytyjską. Znaczne zapotrzebowanie na tarcicę kanadyjską ze strony Stanów Zjednoczonych spowodowało wzmocnienie cen na oba powyższe gatunki. Tarcica tzw. jakości handlowej /merchantable/ nr.1, zawierająca 25% nr.2, notowana była w przypadku daglezji po £ 74 oraz hemlocku - £ 70 za 1 std cif porty brytyjskie. Ceny te w ciągu kwietnia br. uległy dalszemu wzmocnieniu. Pomimo wyżej opisanej podwyżki sortymenty kanadyjskie kalkulują się dla importerów brytyjskich wciąż taniej niż tarcica sosnowa dobrych południowo-fińskich produkcji, wynosząca £ 68-69 fob dla kl.V/wymiar 7"/ lub n/s niższych grup produkcji, która osiąga około £ 68 fob za bale 7" n/s /tarcica sosnowa oraz świerkowa/. O tym jak bardzo rynek angielski jest uczulony na wahania cen, przynajmniej w zakresie tarcicy gorszej jakości, świadczy fakt, że hemlock jest obecnie znacznie bardziej preferowany ze względu na niższą cenę niż daglezja, chociaż jeszcze niedawno sytuacja była odmienna, kiedy różnica cen wynosiła zaledwie £ 2. Zwiększone zapotrzebowanie na hemlock powoduje w efekcie znowu kurczenie się odstępu, jaki dzielił pod względem ceny ten gatunek od daglezji.

Wyższe ceny na sortymenty kanadyjskie spowodowały również wzrost zainteresowania drewnem południowo-szwedzkim. To ostatnie /specyfikacje "z pod piły" łącznie z przypadającą kl.V/ kształtują się na wysokości £ 67 cif porty brytyjskie Wschodniego Wybrzeża, a więc jest nawet tańsze niż kanadyjski hemlock. Pod koniec kwietnia br. importerzy angielscy zakupili większe ilości tarcicy sosnowej i świerkowej z Południowej Szwecji/wg.specyfikacji jak wyżej/ po cenie przeciętnej £ 62 fob za 1 std. Spotyka się opinie, że poziom cen na te sortymenty osiągnął swój punkt najniższy, tak iż z kolei należy oczekiwać poprawy sytuacji rynkowej dla eksporterów.

Porównując rozmiary importu tarcicy iglastej w ciągu 3 pierwszych miesięcy br. z analogicznym okresem ubiegłego roku, stwierdzić można poważne zmniejszenie pod względem ilościowym, wynoszące około 1/3 zeszłorocznej masy drewna.

Poniższa tabelka przedstawia bliżej to zagadnienie /dane w stds/:

	styczeń - marzec	
	1953 r.	1954 r.
Ogółem	315.556	202.259
W tym:		
1. Kanada	67.175	79.941
2. Szwecja	100.107	44.232
3. Finlandia	73.686	22.629
4. Brazylia	40.613	15.993
5. Francja	16.305	9.275
6. Czechosłowacja	15.922	7.914
7. USA	3.667	7.602
8. Norwegia	7.013	3.791
9. Austria	1.270	2.622
10. Jugosławia	10.888	1.109

W tym samym okresie import kopalniaków do Wielkiej Brytanii przedstawiał się następująco / w fathoms/:

	styczeń - marzec	
	1953 r.	1954 r.
Ogółem	35.862	43.622
W tym:		
1. Finlandia	1.115	3.719
2. Szwecja	16.636	3.655
3. Portugalia	7.662	2.444
4. Kraje Wspólnoty Bryt.	3.146	2.145
5. Związek Radziecki	-	2.003
6. Norwegia	3.176	1.688
7. inne kraje	2.454	27.968

W pierwszej dekadzie maja br. sytuacja na rynku tarcicy iglastej ponownie się ożywiła. Wprawdzie drewno kanadyjskie nadal dominowało na rynku angielskim, nie mniej jednak wzrosło również zainteresowanie drewnem skandynawskim. Poważną pozycję zdobyła sobie sosna parańska, zwłaszcza w zakresie stolarstwa.

Wg.

Eildienst für den Aussenhandel - Wien - 23.4.54

Internationale Wirtschaft - Wien - 30.4.54

Svensk Trävaru Tidning - Stockholm - 30.4.54 r.

Timber Trades Journal - London 1 i 8.5.1954 r.

Wiadomości z rynku celulozowo-papierniczego

A u s t r i a

Przemysł celulozowo-papierniczy w Austrii wyprodukował w lutym br. następujące ilości / dane w tonach/:

papier	27.556
masy celulozowe	27.283
ścieler drzewny	8.649
karton	4.685

W porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku produkcja tegoroczna była znacznie wyższa, jednakże nie dorównała ona poziomowi produkcji ze stycznia roku bieżącego. Główną przyczyną była mniejsza ilość dni roboczych w lutym br.

W tym samym miesiącu br. eksport austriacki przedstawiał się następująco/ w tonach/:

papier	15.384
masy celulozowe	9.576
ścieler drzewny	95
karton	2.024

przy porównaniu z innymi miesiącami można zastosować podobne uwagi jak w przypadku produkcji.

Pomimo, że rok ubiegły trudno uważać za szczególnie korzystny dla produkcji celulozowo-papierniczej, ta ostatnia wzrosła w Austrii w sposób dość poważny w porównaniu z 1952 r., jak to ilustrują poniższe liczby /dane w tonach/:

przeciętna produkcja miesięczna

	1952 r.	1953 r.
miazga drzewna	8.185	9.600
masy celulozowe	21.480	25.000
papier	20.795	25.000
karton	5.300	5.000

Ogólna produkcja roczna w 1953 r. wynosiła 115 tys. ton ścieler drzewnego, 295 tys. mas celulozowych, 300 tys. ton papieru oraz 61 tys. ton kartonu. Spośród ogólnej masy wyprodukowanego papieru - 83 tys. ton stanowił papier gazetowy, 121 tys. ton papier drukowy oraz resztę inne gatunki papieru. Wzrost produkcji w ciągu ubiegłego roku był na ogół dość ciągły, przy czym jego optimum ilościowe przy-

padało na ostatnie miesiące. Tendencja ta utrzymała się również i w roku bieżącym, jak to wykazują przytoczone wyżej liczby.

Również eksport austriacki wykazywał w roku ubiegłym tendencję do wzrostu w porównaniu z rokiem poprzednim, jak to wykazują poniższe liczby / w tonach/:

	1952 r.	1953 r.
miazga drzewna	5.000	8.000
masy celulozowe	82.000	102.000
papier	117.000	166.000
karton	12.000	21.000

Papier kraft był dawniej importowany do Austrii, jednakże już w roku ubiegłym produkcja wzrosła do tego stopnia, że umożliwiła wyeksportowanie 30 tys. ton mas celulozowych kraft oraz 26 tys. ton papieru.

W ciągu ubiegłego roku poczynione zostały poważne inwestycje w przemyśle celulozowym i papierniczym. Najważniejsze z nich to nowa fabryka celulozy sodowej w Frantschach oraz fabryka papieru w Nettingsdorf.

Wzrost ekspansji eksportu austriackiego spowodował w efekcie zwiększenie się zainteresowania makulaturą, która od pewnego czasu nie była prawie zupełnie poszukiwana, tak iż cena jej osiągnęła swój punkt najniższy. Ostatnio sytuacja na tym odcinku zupełnie się zmieniła, a miesięczna konsumpcja makulatury w przemyśle wzrosła do ilości 3 tys. ton.

Zakrojony na szeroką skalę program inwestycyjny, chociaż niewątpliwie na daleką metę przyczyni się do obniżenia cen, spowodował narazie w efekcie podwyższenie cen papieru gazetowego, pomimo silnej opozycji właścicieli gazet oraz interwencji ze strony rządu, o czym podawanego swego czasu obszernie w "WHZ-Rynki Towarowe".

Portugalia

Ostatnio Portugalia zawarła poważny kontrakt z importami angielskimi na 8 tys. ton mas celulozowych. Kontrakt powyższy ma duże znaczenie dla gospodarki portugalskiej, ponieważ wartość jego wynosi kilkaset tysięcy funtów szterlingów. Według warunków kontraktu pierwszy załadunek miał mieć miejsce w marcu br. w ilości 2 tys. ton, przy czym następne załadunki miały się odbywać w odstępach miesięcznych.

Transakcja powyższa była wynikiem pozytywnych rezultatów, jakie dała próbna partia 200 ton celulozy kraft, która została wysłana poprzednio.

Rynek skandynawski

W drugiej połowie kwietnia br. brak było poważniejszych wydarzeń rynkowych, ponieważ ustalanie cen na II kw. br. miało miejsce znacznie wcześniej. Zawarto jedynie kilka kontraktów

na masy celulozowe do produkcji papieru do różnych krajów z załadunkiem w ciągu następnego miesiąca względnie dwóch. Sprzedaże powyższe dotyczyły w przeważającej większości małych lub średniej wielkości partii celulozy. Ceny na ogół utrzymały się na dotychczasowym poziomie, jednakże były mocne, bez jakiegokolwiek tendencji do zmiany w górę lub w dół. Zawarto również szereg nowych kontraktów na miarę drzewną po ustalonych cenach w trzecim i czwartym kwartale br.

Jak już wspomniano w poprzednich numerach "WHZ - Rynki Towarowe" - między cenami na rynku europejskim oraz północno-amerykańskim powstała poważna różnica, która pod koniec kwietnia br. wynosiła od 60 do 90 koron szw. za 1 tonę metryczną. W niektórych kołach handlowych wyrażane są obawy, że z powyższych powodów tegoroczny eksport szwedzki przypuszczalnie znacznie się zmniejszy. Obawy tego rodzaju są raczej przesadzone. Znaczna ilość szwedzkich załadunków mas celulozowych starać się będzie o utrzymanie w miarę wszelkich możliwości zdobytej z trudem pozycji na rynku północno-amerykańskim i będą nadal kontynuować dostawy na ten rynek, mimo iż na innych rynkach mogliby otrzymać bardziej korzystne ceny. Natomiast z drugiej strony wielu odbiorców w USA wykazuje znów poważne zainteresowanie dla szwedzkich mas celulozowych. Wskutek powyższych okoliczności sprzedaż szwedzkie do USA w pierwszym kwartale br. były niewiele mniejsze niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Narazie jeszcze jest zbyt wczesnie przewidywać rozwój eksportu szwedzkiego w drugiej połowie br. Należy jednak pamiętać o tym, że ożywienie na rynku mas celulozowych nastąpiło dopiero późnym latem ubiegłego roku po długim okresie recesji, przy czym znaczny wzrost eksportu szwedzkiego umożliwiony został wskutek zmniejszenia się nienormalnie wysokich zapasów. Tymczasem w roku bieżącym brak jest poważniejszych ilości jakiegokolwiek ukrytych rezerw. Zgodnie z danymi Szwedzkiego Urzędu Celnego Szwecja wysłała zagranicę w pierwszej połowie 1953 r. 137.500 ton metrycznych mas celulozowych do Stanów Zjednoczonych czyli prawie dokładnie połowę całorocznego eksportu do tego kraju/275 tys. ton/. Trudno uważać za możliwe, aby w roku bieżącym powyższe liczby mogły być ponownie osiągnięte. Niełatwo jest niewątpliwie przewidzieć ostateczny rezultat, wiele jednak kół handlowych przypuszcza, że tegoroczny eksport szwedzki do USA wahać się będzie w granicach między 225 tys. a 250 tys. ton metrycznych.

W związku z powyższym warto wspomnieć, że ostatnio zaoferowano na rynku europejskim znaczne ilości mas celulozowych produkcji północno-amerykańskiej, zarówno w Wielkiej Brytanii, jak również na Kontynencie. Kanadyjska celuloza bielona siarczynowa sprzedawana jest po £ 56 za 1 tonę długą cif porty brytyjskie, a celuloza bielona siarczynowa oferowana jest po £ 57 na warunkach jak wyżej.

Załadunki mas celulozowych z okręgu Norrland już się rozpoczęły. Z uwagi na pogorszenie się warunków atmosferycznych.

rycznych uruchamianie portów w Górnej Zatoce nie nastąpiło tak szybko jak się uprzednio spodziewano.

Według prowizorycznych danych Szwedzkiego Urzędu Celnego eksport szwedzki w marcu br. wyniósł 11 tys. ton ściery drzewnego oraz 72 tys. ton mas celulozowych. W ten sposób ogólny eksport szwedzki w okresie styczeń-marzec br. wyniósł 52 tys. ton miazgi drzewnej oraz 380 tys. ton mas celulozowych. Dla porównania należy dodać, iż w analogicznym okresie ubiegłego roku odpowiednie liczby wynosiły 32 tys. oraz 332 tys. ton. Specjalnego wzrostu doznał wywóz celulozy niebielonej, a mianowicie z 80 tys. ton w roku ubiegłym na 122 tys. ton w roku bieżącym. Wywóz celulozy viskozowej również się zwiększył z 66 tys. ton na 75 tys. ton. Spadł natomiast eksport celulozy bielonej siarczynowej z 56.000 ton na 48.000 ton.

Jak już podawano - licencje importowe wydane w Argentynie na szwedzkie masy celulozowe, zostały przeniesione na inne kraje, między innymi na import ze Stanów Zjednoczonych. Zapłata następować będzie w dolarach, pomimo, że Argentyna w dalszym ciągu odczuwa brak waluty dolarowej. Jednakże eksporterzy szwedzcy w dalszym ciągu mają nadzieję, że po 1 września kupcy argentyńscy otrzymają licencje na import szwedzkich mas celulozowych w ilości 50 tys. ton, przy czym połowa należności byłaby płaćna w funtach szterlingach, połowa zaś - w koronach szwedzkich. Nie jest jednak pewne, czy ten sposób rozliczeń zostałby w obecnych warunkach zaakceptowany przez władze szwedzkie.

Na rynku papieru i kartonu zarówno producenci jak i odbiorcy stwierdzają, że sytuacja jest spokojna a ceny pozostają nadal mocne. Praktycznie wszystkie zakłady papiernicze w Szwecji są w pełni zatrudnione, przy czym prawdopodobnie identyczna sytuacja ma miejsce w Norwegii oraz Finlandii, jak również w niektórych krajach importujących, jak np. w Wielkiej Brytanii. Zapotrzebowanie na większość gatunków jest bardzo duże, chociaż nie tak znaczne jak w niektórych okresach w jesieni ubiegłego roku. Wśród producentów panuje ogólna opinia, że nie ma dotychczas nadmiernej akumulacji zapasów w rękach pośredników oraz że nie należy obawiać się potworzenia okresu z 1950/51, kiedy to nabywcy zastosowali politykę gromadzenia za wszelką cenę zapasów na skład, co z kolei spowodowało zupełny zastój i katastrofalną zniżkę cen.

Eksport papieru ze Szwecji w marcu br. oraz w okresie styczeń-marzec br. przedstawiał się następująco/dane w tonach metrycznych/:

	marzec 1954 r.	okres styczeń-marzec 1953 r.	okres styczeń-marzec 1954 r.
papier gazetowy	12.519	48.979	39.849
papier kraft	30.326	57.499	75.863
Papier pakowy siarczynowy	6.091	11.386	15.990
inny papier	15.437	37.819	38.931
karton	5.448	7.420	12.709
razem	69.821	163.103	183.342

Produkcja papieru oraz kartonu w ciągu ostatnich trzech lat oceniana jest następująco/w tonach metrycznych/:

	1951 r.	1952 r.	1953 r.
papier gazetowy	332.000	331.000	338.000
papier kraft	335.000	278.000	336.000
inny papier	395.000	339.000	364.000
karton	209.000	143.000	188.000
razem	1.271.000	1.091.000	1.226.000

Produkcja papieru oraz kartonu, z wyjątkiem papieru gazetowego znajdowała się na bardzo niskim poziomie na początku ubiegłego roku. Przeciętna produkcja zwiększała się jednak stopniowo w ciągu roku, tak iż większość zakładów była już w pełni zatrudniona począwszy od września ub.r. Wzrost zapotrzebowania ze strony zagranicznych odbiorców wpłynął także odpowiednio na konsumpcję na rynku wewnętrznym w Szwecji, która w 1953 r. osiągnęła najwyższy dotychczasowy poziom.

W roku ubiegłym Szwecja wyprodukowała maksymalną dotychczas ilość papieru gazetowego oraz papieru kraft. Należy także zaznaczyć, że również w roku ubiegłym produkcja papieru kraft w Norwegii oraz Finlandii osiągnęła swój najwyższy dotychczas poziom. Łączna produkcja papieru oraz kartonu w 1953 r. w Szwecji, Finlandii i Norwegii osiągnęła 2.674 tys. ton, czyli praktycznie znalazła się na wysokości volumenu produkcji z 1951 r. /2.672 tys ton/, lecz była o 12% wyższa niż w poprzednim roku. Z uwagi na znaczne inwestycje, poczynione w przemyśle papierniczym w latach 1953 oraz 1954, należy oczekiwać, iż w roku bieżącym produkcja osiągnie nową rekordową wysokość, jeżeli odżywiście nie nastąpią żadne nieprzewidziane wypadki.

Wielka Brytania

Produkcja papieru i kartonu w Wielkiej Brytanii w ciągu trzech ostatnich lat przedstawiała się następująco /w tonach/:

	1951 r.	1952 r.	1953 r.
papier gazetowy	526.900	537.000	603.000
inny papier	1.449.300	1.160.000	1.306.500
karton	743.300	560.000	758.800
razem	2.719.500	2.257.000	2.668.300

Jak dotychczas produkcja w 1951 r. była największa w latach powojennych. Dopiero w ostatnich miesiącach bieżącego roku przemysł papierniczy Wielkiej Brytanii jest znów w pełni zatrudniony.

Produkcja papieru gazetowego jak wynika z podanych wyżej liczb, wynosiła w roku ubiegłym 603 tys. ton wobec 537 tys. ton w 1952 r. W tym ostatnim roku Wielka Brytania wyeksportowała 74 tys. ton oraz 125 tys. ton w 1953 r. Import w 1953 r. wynosił 234 tys. ton wobec 261 tys. ton w 1952 r. W ten sposób w 1953 r. brytyjskie czasopisma miały do dyspozycji 712 tys. ton wobec 714 tys. ton w roku poprzednim.

Brytyjskie zakłady wydawnicze czasopism nieustannie domagają się od rządu zwiększenia importu papieru gazetowego. W roku bieżącym angielskie ministerstwo handlu zawiadomiło, że w II półroczu br. można dodatkowo sprowadzić z zagranicy 25 tys. ton / z Kanady/, a w 1955 r. import z Kanady może być zwiększony o 50 tys. ton. Wliczając powyższe ilości - tegoroczny import brytyjski z Kanady wynosić będzie 225 tys. ton, w przyszłym zaś roku - 250 tys. ton. W krajach skandynawskich oczekuje się, że rząd brytyjski zezwoli może również na rozszerzenie importu ze Skandynawii. Pomimo powyższych ograniczeń sprzedaż gazet w Wielkiej Brytanii wynosi nadal 600 tys. egzemplarzy na 1 mln mieszkańców dziennie, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych tylko 330 tys. egz. Stan powyższy wynika ze ścisłej kontroli ilości stron w gazetach brytyjskich.

Poprawa sytuacji płatniczej Wielkiej Brytanii oraz wzrost zaufania do funta szterlinga wywarły również odpowiedni wpływ na sytuację rynkową w pierwszej połowie maja br. Obawy, iż oznaki recesji w Stanach Zjednoczonych mogą spowodować spadek zaufania na rynku brytyjskim, dotychczas nie spełniły. Objaśnieniem pomyslnym dla kupców brytyjskich był fakt wzrostu eksportu papieru zarówno pod względem ilości jak i wartości. W ciągu pierwszych trzech miesięcy br. Wielka Brytania wysłała zagranicę 1.412.690 cwt o wartości £ 8.177.148 wobec odpowiednio 1.067.125 cwt i £ 6.568.859 w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wysyłki papieru gazetowego zwiększyły się z 523.720 cwt w I kw. ub. r. na 708.788 cwt. w roku bieżącym, a inne gatunki papieru drukowego - z 68.978 cwt. na 110.371 cwt. Papier powlekany - jedna z cenniejszych pozycji brytyjskiego eksportu papieru - wysyłany był w roku bieżącym w ilości 95.983 cwt. wobec 52.600 cwt. w roku ubiegłym. Prócz bezpośredniego eksportu papieru należy pamiętać również o tym, iż poważne ilości papieru oraz kartonu wysyłane są w formie opakowań dla różnorodnych rodzajów towaru, nie mówiąc już o książkach, katalogach i broszurach, które w sumie w poważnym stopniu wpływają na ogólną sytuację eksportową kraju.

Wg. Internationale Wirtschaft - Wien - 23.4.1954 r.

Svensk Pappersmassetidning - Stockholm - 30.4.1954 r.

World's Paper Trade Review - London - 6 i 13.5.1954 r.

SUROWCE WŁÓKNIENNICZE I WYROBY

BAWEŁNA

Otwarcie giełdy terminowej w Liverpoolu

Po trzynastoletniej przerwie w dniu 18-go maja otwarta została w Liverpoolu terminowa giełda na bawełnę zgodnie z załoženiami ustawy "Cotton Bill" zatwierdzonej przez Parlament w r.ub. Jest to dalszy krok liberalizacji rynku bawełnianego w Anglii zapoczątkowany w r.ub. stopniową likwidacją rządowej Raw Cotton Comission utworzonej w 1947 r. Już od pewnego czasu importerzy brytyjscy mieli wolną rękę w nabywaniu bawełny na rynku międzynarodowym. W przeciwieństwie do lat przedwojennych, na giełdzie w Liverpoolu nie będą jeszcze obecnie dokonywane transakcje terminowe bawełną egipską, jakkolwiek przewidywane są nieoficjalne rozmowy z przedstawicielami egipskich kół bawełnianych na temat uruchomienia giełd terminowych w Aleksandrii i w Liverpoolu. Podobnie jak przed wojną podstawowym kontraktem będzie kontrakt stosowany na giełdzie nowojorskiej odnoszący się do Middling 15/16" w d za lb, przy najmniejszej partii wynoszącej 100 bel /48.000 lbs netto/ w terminach na październik/listopad; grudzień/styczeń; marzec/kwiecień, maj/czerwiec i lipiec/sierpień. W pierwszych dniach po otwarciu giełdy niewielkie transakcje dokonywane były prawie z reguły po cenach ściśle zbliżonych do cen rynku nowojorskiego.

Jednym z momentów umożliwiającym otwarcie giełdy terminowej - jak pisała prasa branżowa - jest fakt wyjątkowo dużej podaży surowca na rynku międzynarodowym przekraczającej aktualny poziom konsumpcji w krajach kapitalistycznych.

Na ogólne tendencje rynkowe otwarcie giełdy nie posiadało żadnego znaczenia - co w zasadzie było powszechnie przewidywane. W Nowym Jorku notowano spot wykazały od 18.V. nieznaczłą obniżkę podobnie jak w Aleksandrii. Rynek Karachi był w tym czasie nieregularny przy niewielkich jednak wahaniami dziennych.

W komentarzach prasy brytyjskiej, odnoszących się do ostatniego aktu pełnej liberalizacji rynku wewnętrznego - jakim jest uruchomienie transakcji terminowych - zwracano wielokrotnie uwagę na wysoki poziom bieżącej produkcji przemysłu bawełnianego. W ostatnim tygodniu kwietnia, i w pierwszym tygodniu maja produkcja przędzy bawełnianej była w Anglii o 10% wyższa niż o rok wcześniej. Produkcja tkanin bawełnianych kształtowała się również na wyższym poziomie niż w odpowiednim okresie roku poprzedniego.

Według Board of Trade produkcja pojedynczej przędzy bawełnianej w I kwartale 1954 r. była o 15% wyższa niż w I kwartale 1953 r. i o 2% wyższa niż w ostatnim kwartale roku poprzedniego. Wzrost produkcji podwójnej przędzy bawełnianej wyniósł odpowiednio 20% i 5%. Produkcja tkanin bawełnianych /bez domieszki innych włókien/ była w I kwartale b.r. o 12% większa niż średnio w całym roku ubiegłym. W jeszcze silniejszym stopniu zwiększyła się w tym czasie produkcja tkanin bawełnianych z domieszką włókien syntetycznych.

W wyniku zwiększonej aktywności brytyjskiego przemysłu bawełnianego konsumpcja surowca była w I kwartale 1954 r. o 13% wyższa niż o rok wcześniej i nieco wyższa niż w IV kwartale r.ub. a zapasy surowej bawełny obniżyły się do 130 tys. ton w końcu marca b.r., czyli do poziomu o 9,5% niższego niż w końcu grudnia i o 19,0% niższego niż rokrocznie wcześniej. W celu umożliwienia importerom i konsumentom jak najpłynniejszego pokrywania zapotrzebowania na konsumpcję i zapasy, rząd brytyjski postanowił nie likwidować już obecnie R.C.C. przedłużając jej żywot do końca sierpnia b.r. dla rozdysponowania resztek zapasów rządowych oraz dla ułatwienia kontraktowania bawełny przez ten okres czasu tym firmom, które nie posiadają praktyki w zawieraniu transakcji na giełdzie terminowej.

B r a z y l i a

W pierwszej dekadzie maja ceny bawełny brazylijskiej nieznacznie się obniżyły zbliżając się tym samym do poziomu cen na rynku międzynarodowym. Miejscowe fabryki dokonywały w tym czasie nieznacznych jedynie zakupów, lecz zainteresowanie nabywców zagranicznych dosyć wyraźnie wzrosło podnosząc notowania w tygodniu kończącym się w dniu 18.V. Dosyć istotny wpływ na wzmocnienie tendencji miały ponoć rozmowy delegacji Węgierskiej, która pertraktuje ostatnio w sprawie większej umowy handlowej z Brazylią, oraz przewidywania zakupu bawełny brazylijskiej przez Polskę i Jugosławię. Bawełna z nowych zbiorów napływa nadal w dużych ilościach do odziarnienia i jak dotychczas prywatne szacunki tegorocznej produkcji nie uległy zmianie wynosząc nadal 250.000 ton. Do dnia 28.IV. odziarnionych zostało 200.360 bel /101.377 o rok wcześniej/ z czego 60,76% stanowiła bawełna 5 typu i lepsza.

T u r c j a

W pierwszych dwóch tygodniach maja zainteresowanie importerów bawełną turecką dosyć wyraźnie wzrosło, na co zagraowały natychmiast ceny. W dniu 13.V. Akala I nabywana była po \$ 984 - 990 za tonę fob Izmir na szybkie dostawy. Zainteresowanie bawełną turecką przejawiały w pierwszym rzędzie Włochy oraz Czechosłowacja i Polska. Zapasy bawełny na eksport są ponoć nieznaczne, pozostając w rękach silnych

1/ Silne deszcze w ostatnim kraju i złe warunki atmosferyczne miały również wpływ na wzmocnienie rynku w tym okresie.

finansowo eksporterów. Rynek zatem jest wrażliwy na niewielkie nawet transakcje, które niezwłocznie wpływały na poziom cen. Gorsze gatunki bawełny wogóle znikły z rynku z wyjątkiem niewielkich partii Akala I/II.

Transakcje bawełną z nowych zbiorów prawie całkowicie ustały z powodu braku poważniejszego zaoferowania. Zainteresowanie jednak surowcem z nowych zbiorów jest znaczne - jak donoszą wszyscy bez wyjątku eksporterzy.

Eksport bawełny w bieżącym sezonie do dnia 8.V. wyniósł 30.964 ton metrycznych w porównaniu z 19.054 ton o rok wcześniej kierując się m.in. do następujących krajów /w tonach/:

Japonia	8.510.	Czechosłowacja	1.346
Jugosławia	6.101	Liban	1.103
Włochy	4.441	Polska	1.096
Francja	3.254	Szwajcaria	840
Izrael	2.599	Finlandia	789

J u t a

Sytuacja na kapitalistycznym rynku juty i wyrobów z juty

1. Uwagi ogólne

W następstwie silnego spadku cen juty surowej i cen wyrobów z niej w 1952 r., zwiększenie się popytu na te ostatnie, jakie obserwowano w Stanach Zjednoczonych w drugiej połowie 1952., przybrało na sile i nastąpiło w 1953 r. w innych krajach, a w szczególności w W. Brytanii. W przeciwieństwie do wzmagającego się zapotrzebowania, podaż uległa stopniowemu zmniejszeniu. W Pakistanie nadmierne zapasy surowej juty z lat 1951 - 52 finansowane przez rząd zostały rozsprzedane i ogólna szacowana podaż /zapasy + produkcja/ w 1953/54, jakkolwiek nieco większa niż oceniano na początku sezonu, nie pozwoli na pokrycie większego zapotrzebowania importujących krajów, niż w latach ubiegłych. W Indiach zapasy wyrobów jutowych uległy obniżeniu. W następstwie wszystkich tych okoliczności ceny juty poczęły już w 1952 umiarkowanie odyskiwać utracony teren, co obserwowano również w 1953 r. Abstrahując od ewentualnego poważniejszego kryzysu gospodarczego w czołowych krajach kapitalistycznych, można przewidywać, że w przypadku braku silniejszego wzrostu zbiorów juty w 1954/55 ogólny wzrost cen omawianego surowca przybierze na sile.

2. Wyroby jutowe

Według oficjalnych danych import jutowych tkanin workowych /tzw. "Hessian"/ do Stanów Zjednoczonych - największego ich konsumenta w krajach kapitalistycznych - był nieznacznie mniejszy pod względem ilościowym w 1953 r. w stosunku do poziomu z roku poprzedniego. Konsumpcja jednakże - w związku z dużymi zbiorami upraw polowych - utrzymywała się na wysokim poziomie i zapasy tych tkanin częściowo się zmniejszyły uzyskując w końcu 1953 r. poziom odpowiadający 11 tygodniom ówczesnej konsumpcji, a zatem najmniej od 1950 r.

Import, konsumpcja i zapasy workowych tkanin jutowych
w Stanach Zjednoczonych

R o k	Import 1000 ton	Konsumpcja	Zapasy na koniec roku
			w milionach yardów
1937	298	850	349
1948	230	887	228
1950	190	801	153
1951	151	531	141
1952	219	823	213
1953	196	825	190

Rok ubiegły przyniósł najwyższy w latach powojennych poziom konsumpcji wyrobów jutowych W. Brytanii, co znalazło odbicie w wysokim poziomie aktywności przemysłu jutowego, eksportującego ostatnio jedynie 15% swej produkcji i porównaniu z 30% w latach przedwojennych. Import gotowych wyrobów jutowych odpowiadający wolumenowi bez mała produkcji krajowej uległ w r. ub. zwiększeniu nie osiagając jednak poziomu z okresu 1948-49. Przywóz surowca osiągnął natomiast rekordowy poziom w okresie powojennym.

Obroty juta i wyrobami jutowymi w Wielkiej Brytanii
w 1000 ton metrycznych.

<u>Import:</u>	1934-38	1948	1951	1952	1953
juty surowej	167,0	94,7	115,8	101,7	175,8
przędzy jutowej	0,1	3,7	4,9	0,3	4,7
tkanin jutowych	35,4	84,3	74,1	33,1	39,5
worków	38,2	22,0	23,3	23,9	21,2
<u>Export :</u>					
przędzy	9,7	1,1	3,2	2,1	2,1
tkanin jutowych	29,1	9,2	10,0	9,0	7,5
worków /nowe/	7,8	5,2	2,6	2,8	2,5

Według wypowiedzi oficjalnych, agencja rządowa "Jute Centrol" posiadająca od zakończenia wojny do chwili obecnej monopol importu juty i wyrobów z niej, ustąpi prawdopodobnie miejsca importowi prywatnemu w drugiej połowie b.r. co może przyczynić się do dalszego wzrostu zakupów głównie w celach reeksportowych.

Największy producent wyrobów jutowych na świecie jakim jest indyjski przemysł jutowy, wyprodukował w 1953 r. 883 tys. ton tych wyrobów, czyli o 9% mniej niż w roku poprzednim, lecz tą samą ilość co w 1951 r. Wyrównany poziom produkcji utrzymywał się przez cały ubiegły rok pomimo akumulacji zapasów tkanin wczesną wiosną 1953 r. W drugiej połowie ub.r.

sprzedaże jednak wzrosły, przekraczając ówczesny poziom produkcji i zapasy uległy obniżce, wynosząc na koniec roku około 100 tys. ton, czyli o 36 tys. mniej niż o 6 miesięcy wcześniej. Jednym z bardziej charakterystycznych zjawisk na rynku w Kalkucie było w r. ub. zwiększenie się popytu w szczególności na "Hessian" kosztem obniżenia się zapotrzebowania na worki, których produkcja obniżyła się w 1953 r. o 25% do poziomu 458 tys. ton metrycznych, podczas gdy produkcja "Hessian" wzrosła o 1/4 do 395 tys. - największej ilości od 1949 r. Udział procentowy produkcji worków obniżył się w 1953 r. do 52% z 64% roku poprzedniego. Zapasy tkanin w Kalkucie były w końcu grudnia ub. r. o połowę niższe niż w lipcu, wynosząc 25 tys. ton i odpowiadając trzytygodniowej produkcji, podczas gdy zapasy worków obniżyły się w tym samym okresie o 15% do 74 tys. ton - odpowiadających dwu miesięcznej produkcji.

W 1953 r. Indie eksportowały 390,6 tys. ton tkanin "Hessian" i 358,3 tys. ton worków wobec 296,1 tys. ton. i 453,1 tys. ton odpowiednio w roku poprzednim.

Produkcja, zapasy i ceny wyrobów jutowych w Indiach

Okres	Produkcja ^{1/}			Ceny		
	Hessian	worki	ogółem	zapasy na koniec okresu	Hessian 40" 10 oz	worki "8s" "twills"
	1000 ton metrycznych			1000 t.	Rs I/ 100 yrd.	Rs I/ 100 wrk
Srednia miesięczna						
1950/51	27,9	41,7	72,7	91	71-7	188-6
1951/52	26,2	51,4	80,0	101	64-10	205-1
1952/53	29,4	43,2	75,5	136	44-13	101-2
1953 lipiec	36,1	41,1	79,7	139	45-10	99-7
wrzesień	34,3	37,4	74,3	120	42-8	52-15
listopad	33,3	54,2	70,1	100	41-12	101-14
grudzień	37,7	38,6	79,0	100	46-12	106-11
1954 styczeń	32,1	33,8	68,4	98	45-2	101-2

1/ Zjednoczonych fabryk wyrobów jutowych.

Pomimo dosyć znacznych wahań notowań dziennych ceny wyrobów jutowych - jak wykazuje zestawienie powyższe - wykazywały w 1953 r. stosunkowo utrzymany poziom i w marcu ca/kwietniu b. r. były o ca 10% wyższe niż o 12 miesięcy wcześniej kiedy zapasy wyrobów jutowych były w Indiach najwyższe. Jednocześnie jednak ceny indyjskich wyrobów jutowych kształtowały się w r. b. na znacznie niższym poziomie w stosunku do stanu z lat 1950-52, co zwiększyło ich konkurencyjność na rynku międzynarodowym, do czego przyczyniło się dodatkowe obniżenie w drugiej połowie roku 1953 cła eksportowego na "hessian" i na worki gotowe.

3. Juta surowa.

W celu łatwiejszego rozkładowania nagromadzonych zapasów juty w 1952/53 r. kiedy w Pakistanie obowiązywały ceny

subwencyjne, przyczyniające się do wzrostu produkcji i obrotów, rząd pakistański bardzo poważnie ograniczył dozwolony na podstawie specjalnych licencji obszar uprawy juty w 1953 r. W połowie 1953/54 większa część zapasów pozostających w składach "Urzędu do Spraw Juty" została rozprzedana. Równocześnie aktualny obszar uprawy juty był mniejszy niż przewidywały koła rządowe i w rezultacie zbiory wyniosły jedynie 3,5 mln bel wobec spodziewanych 4,2 mln bel. Uwzględniając zapasy na początku sezonu w ilości 2,6 mln bel, Pakistan dysponuje w 1953/54 r. podażą 6,1 bel. W 1952/53 eksport juty z Pakistanu wyniósł 5,3 mln bel. W pierwszej połowie 1953/54 załadunki eksportowe były wyższe niż o rok wcześniej, jednak wątpliwym jest czy różnica utrzyma się w drugiej połowie roku z uwagi na wzrost konsumpcji wewnętrznej i wyprzedaniu już najlepszych gatunków włókien. W związku z powyższym należy się liczyć z obniżeniem zapasów juty w głównych ośrodkach konsumpcji, a w szczególności w Indiach, jeśli produkcja wyrobów jutowych utrzymać ma się na dotychczasowym poziomie.

Eksport juty surowej

Okres	do Indii	do innych krajów	ogółem
1950/51	2.552	4.210	6.762
1951/52	1.674	3.210	4.874
VII-XII			
1952/53	984	1.505	2.489
1953/54	755	1.854	2.609

Konsumpcja juty w przemyśle indyjskim oceniana jest na 5,5 mln bel z czego 3,1 mln bel pokryte zostanie ze zbiorów krajowych. Zakładając obniżenie się zapasów juty w przemyśle, Indie będą musiały importować w bieżącym roku rolniczym nie mniej niż 1,8 mln bel juty pakistańskiej.

Jak z powyższych danych wynika sezon 1954/55 rozpocznie się przy bardzo niskim poziomie zapasów w Pakistanie i prawdopodobnie przy silnie obniżonych zapasach w Indiach i w Europie. Gdyby zapotrzebowanie miało się utrzymać na dotychczasowym poziomie, zbiory juty musiałyby poważnie wzrosnąć w 1954/55 r. do poziomu 9-10 mln bel.

Produkcja surowej juty w Pakistanie i w Indiach

	mln ha	mln ton	mln bel
1934-38			
całe Indie	1,1	1,9	10,0
1950/51			
Pakistan	0,7	1,1	6,0
Indie	0,6	0,6	3,3
1951/52			
Pakistan	0,7	1,2	6,3
Indie	0,8	0,9	4,7

1952/53	Pakistan.	0,8	1,3	6,8
	Indie	0,7	0,9	4,7
1953/54	Pakistan	0,3	0,6	3,5
	Indie	0,5	0,5	3,1

Według ostatnich wiadomości z Karachi produkcja juty w Pakistanie w 1954/55 oceniana jest na 6 mln bel natomiast w Indiach na 3,5-4,0 mln bel. Jak dotychczas rząd pakistański nie wypowiedział się definitywnie w odniesieniu do licencjonowanego obszaru uprawy. Przewiduje się jednak, że obszar ten będzie zwiększony. Niezależnie jednak od decyzji rządu sam fakt, że poziom cen juty kształtuje się obecnie powyżej poziomu z r.ub. /w okresie siewów/ wywołać musi wzrost produkcji o ile warunki atmosferyczne będą pomyślne. Innym czynnikiem wskazującym na wzrost uprawy juty w 1954/55 jest zmiana stosunku cen ryżu do juty na korzyść tej ostatniej. W r.ub. wysokie ceny ryżu skłaniały producentów juty do poniesienia, lub zmniejszenia jej uprawy przy jednoczesnym zwiększaniu produkcji ryżu.

Ceny juty surowej w belach

	Chittagong export First	Kalkuta mill First	Dundee L.J.A. Daisce 2/3
	Rs. P/bela	Rs. I/bela	£/L. ton
1950/51 średnia	213	300	154
1951/52 "	198	274	145
1952/53 "	94	149	74
1953/54 "			
lipiec	117	163	80
sierpień	125	175	82
wrzesień	121	153	82
październik	111	154	79
listopad	101	176	88
grudzień	132	180	90
styczeń	128 1/2	180	93
luty	122 1/2	175	91
marzec	113 1/2	160	88
kwiecień	122	175	95

/Wg. Monthly Bulletin - FAO/

W E Ł N APołudniowo-amerykański rynek wełny

Sytuacja wytworzona w Argentynie i Urugwaju skutkiem zahamowania eksportu wełny z powodu zbyt wysokich cen, wywołuje ostatnio liczne komentarze prasy. Niektóre koła branżowe zastanawiają się nad sytuacją, która wydaje się podobna do stanu jaki wytworzył się na rynkach Ameryki Południowej przed dwoma laty, kiedy bardzo duże nadwyżki wełny zostały nie sprzedane. Obecnie nasuwa się również pytanie czy i w bieżącym sezonie Argentyna i Urugwaj zareagują w ten sam sposób na wytworzoną sytuację i czy wprowadzą znowu ułatwienia dla eksporterów celem upłynnienia nagromadzonych remanentów. Ze względu na pewne podobieństwo sytuacji wydaje się bardzo celowe dokładniejsze przypomnienie niektórych faktów, które wpłynęły na koniunkturę rynku wełny przed dwoma laty.

W pierwszej połowie sezonu 1951/52, kiedy ceny rynku światowego znacznie się obniżyły, producenci w Argentynie i Urugwaju nie chcieli obniżyć cen swego surowca do poziomu cen światowych i wstrzymali sprzedaż. W konsekwencji tego w sierpniu 1952 r. z argentyńskich nadwyżek eksportowych liczących w tamtym sezonie 456 mln lb zostało nie sprzedane 396 mln lb. W Urugwaju przy końcu czerwca pozostało jeszcze 155 mln lb wełny, czyli tylko o 45 mln lb mniej niż wyniosła ówczesna podaż. Wtedy rządy obydwóch krajów przedsięwzięły nadzwyczajne środki celem upłynnienia nadwyżek. W lipcu Argentyna zwiększyła kurs wymienny peso przy eksporcie wełny za szterlingi i dolary. Kurs peso w stosunku do dolara został podniesiony z 5,0 do 6,25, został wtedy również zniesiony 8% podatek od eksportu wełny. Wprowadzenie tych dwóch zarządzeń obniżyło ceny wełny argentyńskiej sprzedawanej za granicę mniej więcej o 26%, co spowodowało, że mogła być ona sprzedawana na rynku światowym po cenach konkurencyjnych. Zarządzenia te wywołały bardzo szybki skutek. W ostatnich dwóch miesiącach ówczesnego sezonu sprzedano prawie tyle same wełny, co w pierwszych dziesięciu miesiącach, a następnie w pierwszych dwóch miesiącach sezonu 1952/53 sprzedano dalsze 220 mln lb. Oprócz Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych również Francja i Niemcy zach. kupowały wełnę argentyńską po uprzywilejowanym kursie wymiennym z transferowych rachunków szterlingowych. Wyższy kurs wymienny stosowany był również w odniesieniu do innych krajów związanych z Argentyną dwustronnymi umowami handlowymi. Po zniesieniu kursu uprzywilejowanego w stosunku do funta szterlinga w maju 1953 Francja, Niemcy zach. i Japonia kupowały jeszcze wełnę argentyńską po kursie uprzywilejowanym, co wpłynęło na znaczne zwiększenie ich zakupów.

W Urugwaju problem eksportu wełny skomplikowany jest do pewnego stopnia wprowadzeniem uprzywilejowanego kursu wymiennego dla eksportu czesanki, który rozwija się pomyślnie w latach powojennych. Popieranie eksportu czesanki do pewnego

stopnia hamuje eksport wełny, ponieważ czesanka urugwajska może być dzięki temu eksportowana po niższych cenach niż wełna surowa. Ta trudność wzmocniona obawą, że Stany Zjednoczone wprowadzą odwetowe cło na import czesanki z Urugwaju, doprowadziła do tego, że rząd urugwajski obniżył uprzywilejowany kurs wymienny z 2,35 - 2,15 peso za 1 dolar w maju 1953 r., równoległe z zawieszeniem szeregu wewnętrznych i eksportowych podatków na wełnę surową i czesankę w czerwcu. Doprowadziło to do zwiększenia do normalnego poziomu eksportu wełny z Urugwaju w ostatnim kwartale sezonu. Podwyższenie w tym okresie światowych cen wełny, które zaczęło się w III kwartale tego sezonu, ułatwiło jeszcze wzrost eksportu wełny. Wielka Brytania wróciła wtedy na rynek urugwajski po raz pierwszy po wojnie i pozostała największym nabywcą zarówno w sezonie 1951/52, jak i w następnym.

Doprowadzenie do tego, że ceny wełny południowoamerykańskiej stały się znów konkurencyjne na rynku światowym, pozwoliło hodowcom w tych krajach skorzystać ze wzrostu cen, jaki wystąpił na rynku międzynarodowym przy końcu sezonu 1951/52 i utrzymał się prawie przez cały sezon następny. W obydwu tych krajach sprzedano w tym okresie dobrej koniunktury duże ilości wełny pochodzącej zarówno z dawnych remanentów, jak i z nowej strzyży. Oczywiście było to możliwe tylko dlatego, że wyjątkowe środki wprowadzone dla poparcia eksportu wełny utrzymane były przez obydwa rządy przez niespotykane długi okres czasu. Jednak w kwietniu 1953 r. Argentyna wycofała uprzywilejowany kurs peso w stosunku do funta szterlinga, mimo że podatek eksportowy nie został jeszcze ponownie wprowadzony aż do października. W Urugwaju dalsze środki popierania eksportu wełny były jeszcze utrzymywane przez pewien czas, a od czasu do czasu wprowadzano nowe dodatkowe ułatwienia. W początkach 1953 r. stosunek dozwolonych wpływów dewizowych z eksportu wełny po cenach wolnorynkowych został podniesiony z 2 - 5%. W kwietniu wprowadzono nowy kurs uprzywilejowany w stosunku do eksportu wełny pranej. Wynosił on 1,60 peso za 1 dolar, czyli o 8 peso więcej niż kurs podstawowy. W lipcu, a następnie w styczniu 1954 r. uprzywilejowany kurs wymienny w stosunku do czesanki został kolejno obniżony do 1,93 peso za dolar, co wynosi jeszcze o 30% więcej niż kurs podstawowy. Z drugiej strony jednak zwolnienie z podatku eksportowego zostało zakończone w lipcu 1953 r.

Przy końcu ubiegłego sezonu niewielkie tylko remanenty niesprzedanej wełny pozostały w Argentynie i Urugwaju. Natomiast obydwa te kraje osiągnęły rekordową wysokość eksportu. Przy otwarciu bieżącego sezonu w październiku 1953 r. wystąpiły już pewne oznaki podobne do sytuacji sprzed dwóch lat. Wprawdzie ceny światowe były w tym okresie znacznie bardziej ustabilizowane, lecz ceny wełny argentyńskiej podniosły się tak samo ponad poziom rynku światowego, z wyjątkiem transakcji dolarowych i specjalnych

transakcji dwustronnych. Nawet jednak w stosunku do tych transakcji były one przejściowo zbyt wysokie. Stany Zjednoczone chociaż utrzymały się w charakterze największego nabywcy wełny /z tego rynku były znacznie mniej aktywne niż w poprzednim sezonie, zwłaszcza jeśli chodzi o wełnę dywanową. Wyższe gatunki wełny cieszyły się natomiast większym popytem ze strony przemysłowców krajowych. W późniejszych miesiącach zwiększyły się zakupy W. Brytanii i innych krajów europejskich. Ostatnio W. Brytania zakupiła więcej wełny dywanowej. Eksport wełny został zahamowany jednak przez niespotykaną dotąd polityką rządu, a mianowicie przez wprowadzenie licencji na eksport wełny. Choć poziom cen akceptowany przez rząd obniżał się w ciągu tego sezonu, polityka ta doprowadziła do licznych przerw, które uniemożliwiły wykorzystanie przejściowych zwyciężek cen. Pomimo tego eksport w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu był znacznie wyższy niż przed dwoma laty. W okresie październik-styczeń 1953/54 Argentyna sprzedała 37 mln lb wełny w porównaniu z 14 mln w tym samym okresie sezonu 1951/52. To samo zjawisko wystąpiło w Urugwaju, który do końca marca 1954 r. sprzedał 58.200 bel w porównaniu z 20.400 bel w okresie październik-marzec 1951/52 r. Choć w obydwu tych krajach trzeba znacznie uaktywnić eksport aby sprzedać pozostałe jeszcze nadwyżki do końca bieżącego sezonu, stan nadwyżek w bieżącej chwili jest jeszcze niższy niż przed rokiem, kiedy prawie cała strzyża z dwóch sezonów została upłynniona.

Światowe ceny wełny, które obniżyły się od 6-12% w początkach bieżącego roku w stosunku do października 1953, podniosły się w następnej części bieżącego sezonu o 13,14% w wypadku krzyżówek. Ceny krzyżówek na aukcjach dominalnych osiągnęły obecnie poziom najwyższych cen ubiegłego sezonu, co zmniejszy zapewne różnicę powstałą pomiędzy cenami światowymi a wełną południowo-amerykańską. Argentyna wydaje się obecnie przychylić do koncepcji stosowania raczej uprzywilejowanego kursu wymiennego w umowach dwustronnych niż do wprowadzenia bardziej generalnych zarządzeń. Poza krajami dolarowymi dokonują obecnie zakupów na wyżej wspomnianych warunkach Finlandia, Francja, Niemcy zach., Austria i Japonia. Kurs ten nie został jednak zastosowany w stosunku do Związku Radzieckiego, który rozpoczął obecnie wykupywanie 44 mln lb wełny objętych umową handlową podpisaną w lipcu 1953 r.

W Urugwaju rząd rozważa obecnie możliwości wprowadzenia na nowo pewnych środków dla zwiększenia eksportu wełny. Możliwe jest, że kwota wpływów dewizowych z eksportu wełny sprzedawanej na wolnym rynku zostanie podniesiona z 5 do 10%. Podniosłoby to efektywny kurs wymienny o 10% do 1,68 peso za dolar. Sugerowane było również zmniejszenie podatków eksportowych i od sprzedaży wełny surowej o połowę z 8 do 4%. Środki te omawiane były przez rząd urugwajski, lecz nie zostały wprowadzone w życie, z powodu przegłosowania w parlamencie. Związek Radziecki przypuszczałnie z powodu wycofania się z rynku australijskiego, dokonuje obecnie zakupów w Urugwaju po raz

pierwszy w historii tego kraju. Na podniesienie się w ostatnich tygodniach eksportu z Urugwaju wpłynęło również zwiększenie się zainteresowania W. Brytanii głównego nabywcy. Wzrosły też zakupy Holandii, która wyprzedziła pod względem ilości zakupionej wełny Stany Zjednoczone.

W obecnych warunkach, szczególnie w obliczu małej ilości wełny, jaką posiadają jeszcze na sprzedaż Dominia, wzmocnienie cen surowca ułatwi być może Krajom Ameryki Południowej sprzedaż większych partii wełny przed końcem sezonu.

Wiadomości z aukcji wełnianych

Na aukcjach londyńskich w maju wełna sprzedawana była przy bardzo dużej konkurencji. Australijskie potne merynosy oferowane były w stosunkowo małych ilościach i składały się przeważnie z typów przedziałniczych, które były łatwo sprzedawane brytyjskim kupcom z Bradford. Również przedziałnicze potne merynosy z Afryki Południowej znajdowały chętnych nabywców. Mimo, że potne krzyżówki nowozelandzkie oferowane były tylko przeciętnej jakości popyt nie był stosunkowo duży. Również prane krzyżówki nowozelandzkie sprzedawane były przy dużej konkurencji. Aukcje londyńskie zakończyły się przy bardzo mocnych cenach. Już pierwszego dnia tej serii aukcji ceny wełny były od 2,5 do 7,5% wyższe niż na zamknięciu aukcji kwietniowych. Od tego czasu wzmacniały się systematycznie osiagając poziom jeszcze wyższy zarówno dla australijskich merynosów jak i nowozelandzkich krzyżówek o 2,5%. Niektóre tylko gatunki nowozelandzkiej wełny runnej spadły w cenie od 2,5 do 5%. W wyniku tych tendencji na rynku surowca, ceny półfabrykatów na rynku w Bradford również się wzmocniły. Mocniejsze tendencje terminowego rynku londyńskiego wpłynęły również na poziom cen na rynkach terminowych Europy zachodniej. Zwyżka cen jest tam jednak wolniejsza i w transakcjach terminowych aż do października 1954 r. Antwerpia jest tańszym rynkiem niż Londyn.

Dotychczas ożywienie w brytyjskim przemyśle wełnianym uwidacznia się jedynie w zakresie wełny czesankowej. Spowodowane jest to tym, że ta gałąź przemysłu posiada więcej zamówień, których wykonanie wymaga dłuższych okresów produkcyjnych. Nowe zamówienia napływają znacznie wolniej. W pierwszym kwartale przemysł brytyjski i kontynentalny otrzymał ich stosunkowo mało. Sytuację na rynku brytyjskim poprawiły w pewnej mierze zamówienia dla Chin Ludowych oraz zamówienia eksportowe na czesankę z krzyżówek dla krajów europejskich.

Na wzrost cen na aukcjach dominantnych niewątpliwie wpływ miała zmiana szacunków światowej strzyży wełny. Późne ogłoszenie, że strzyża będzie niższa niż oczekiwano wywołało bardzo silny oddźwięk na rynku, oraz znacznie ożywiło zakupy ze strony przemysłu kupującego obecnie wełnę na okres międzyaukcyjny.

Ten wzrost wystąpił pomimo spadku konsumpcji światowej wełny w pierwszym kwartale b.r. Według szacunków Commonwealth Economic Committee spadła ona w stosunku do ostatniego kwartału 1953 r. o 5%. Łączna konsumpcja 11-tu największych kapitalistycznych krajów konsumpcyjnych wyniosła w tym kwartale 426 mln lbs wełny pranej w porównaniu z 448 mln lbs w ostatnim kwartale 1953 r. Była ona o 9% niższa niż w I kwartale 1953 r. Spadek konsumpcji w poszczególnych krajach w stosunku do poprzedniego kwartału waha się od 20% jak np. w Australii do 1% - w Wielkiej Brytanii. W Stanach Zjednoczonych konsumpcja wełny szacowana jest niżej o 6%. Spadek ten wystąpił głównie w przemyśle odzieżowym. Amerykańska konsumpcja wełny osiągnęła w tym kwartale najniższy poziom od zakończenia wojny. W porównaniu z pierwszym kwartałem 1953 r. największy spadek konsumpcji zanotować można w Kanadzie - 40% i w USA - 30%. Brytyjska konsumpcja spadła w tym czasie o 6% a japońska zwiększyła się o 9%.

Wg. World Wool Digest Nr. 10
The Financial Times 12 - 26 maj
Reuter.

Wiadomości z kapitalistycznego rynku

żelaza i stali

Mimo ostatnio przeprowadzonych obniżek, o których donosiły poprzednie "Rynki Towarowe", notowania eksportowe stali północno-amerykańskiej utrzymały się w I dekadzie maja br. na ogół na poziomie wyższym niż ceny wyrobów żelazo-stalowych na rynkach eksportowych Wielkiej Brytanii i E.W.W.i S. Jedyny wyjątek stanowiły tu cienkie blachy jak również grube płyty. Np. stal handlowa notowana była wówczas w USA na poziomie \$ 94 za tonę krótką /tj. \$ 105 za tonę długą i \$ 103 za metryczną/, podczas gdy na eksportowym rynku brytyjskim - \$ 90 za tonę długą, na rynku Zachodniej Europy \$ 82 za tonę metr./wszystkie notowania fob/.

B e l g i a

W drugiej dekadzie maja b.r. obroty na belgo-luksemburskim rynku żelaza i stali uległy dalszemu zwiększeniu. Terminy dostaw cienkiej blachy i prętów na drut uległy przedłużeniu. Powolna lecz stała poprawa zaznacza się na rynku sztab handlowych i prętów do zbrojenia betonu, natomiast na rynku grubej blachy nie zaszły żadne zmiany. Notowania wyrobów z drutu i blachy wykazywały w omawianej dekadzie tendencję słabszą.

Krajowa podaż złomu była nie wystarczająca, w związku z czym belgijski przemysł stalowy staje się coraz bardziej zależny od dostaw tego artykułu z Francji i Niemiec zachodnich.

Zagraniczne ceny surowki żelaza były w II dekadzie maja w dalszym ciągu niższe od cen krajowych.

W kwietniu b.r. /25 dni roboczych/ produkcja stali surowej wyniosła w Belgii 313 tys.metr., w porównaniu z 403 tys. ton w marcu b.r. /27 dni robocze/, wykazując tym samym niewielki wzrost.

Luksemburg wyprodukował w kwietniu 219,8 tys.ton metr. stali surowej wobec 226,5 tys.ton w marcu.

N i e m c y z a c h o d n i e

W marcu br. wydobycie rud żelaza jak i produkcja surowki żelaza, stali surowej, walcowanej oraz wyrobów żeliwnych wykazały w Niemczech zachodnich znaczny wzrost w porównaniu z miesiącem poprzednim. Wzrost ten przypisać jednak należy głównie większej ilości dni roboczych.

Wydobycie rudy żelaza zwiększyło się w marcu do 1.132 tys. ton wobec 894 tys. ton w lutym br., surowki do 964 tys. ton /844 tys./, produkcja stali surowej wzrosła do 1.363 tys. /1.208 tys./, stalowych wyrobów walcowanych do 908 tys. /794 tys./, zaś wyrobów żeliwnych do 250 tys. ton /217 tys./.

Jeśli chodzi o dane za I-szy kwartał br. w porównaniu z danymi z I kwartału 1953 r., to przedstawiają się one jak niżej /w tys. ton metr./:

	<u>I kw. 1953</u>	<u>I. kw. 1954</u>
ruda żelazna	4.105	3.008
surowka	3.387	2.730
stal surowa	4.286	3.871
wyroby walcowane	2.816	2.507
wyroby żeliwne	651	679

Jak wynika z powyższych cyfr, wydobycie rud w Niemczech zachodnich spadło w I kwartale b.r., w porównaniu z I kwartałem ub.r. o 26,7%, produkcja surowki o 19,4%, stali o 9,7% i wyrobów walcowanych o 11%.

W kwietniu b.r. Niemcy zachodnie wyprodukowały 900 tys. ton surowki żelaza w porównaniu z 963 tys. ton w marcu, zaś stali surowej 1.228 tys. ton wobec 1.363 tys. w marcu br.

W i e l k a B r y t a n i a

Brytyjski przemysł stalowy wyprodukował w kwietniu br. 19.155 tys. ton długich stali w skali rocznej, natomiast surowki żelaza 12.069 tys. ton w skali rocznej.

W porównaniu z poprzednim miesiącem br., oraz danymi dla I kwartału br. i roku 1953, produkcja stali i surowki żelaza w W. Brytanii kształtowała się w kwietniu, jak niżej /w tys. ton długich/:

	<u>S t a l</u>			
	<u>1953</u>		<u>1954</u>	
	<u>przec.</u>	<u>w skali</u>	<u>przec.</u>	<u>w skali</u>
	<u>tyg.</u>	<u>rocznej</u>	<u>tyg.</u>	<u>rocznej</u>
I kwartał	350,1	18.207	361,1	18.777
marzec	351,4	18.272	364,8	18.969
kwiecień	348,5	18.124	368,4	<u>19.155</u>

	<u>Surówka żelaza</u>			
	<u>1953</u>		<u>1954</u>	
	<u>przec.</u>	<u>w skali</u>	<u>przec.</u>	<u>w skali</u>
	<u>tyg.</u>	<u>rocznej</u>	<u>tyg.</u>	<u>rocznej</u>
I kwartał	214,5	11.152	227,9	11.848
marzec	215,7	11.216	230,9	12.007
kwiecień	212,7	11.063	232,1	<u>12.069</u>

Poniższe dane ilustrują przekrój geograficzny importu surowki żelaza do W. Brytanii w r. 1953 /w tys. ton długich/:

Austria	371,9
Francja	125,3
Holandia	93,8
Hiszpania	34,2
Australia	39,0
Turecja	6,4
Kanada	6,0
USA	11,0
łącznie	689,1
	=====

W ł o c h y

Szczegółowe dane dla dwu pierwszych miesięcy br. w porównaniu z odpowiednimi danymi z roku 1953, dotyczące produkcji włoskiego przemysłu stalowego, kształtują się jak niżej /w tys. ton metr./:

	surówka	stal	wyroby walcow.
styczeń-luty 1953	141,6	546,0	413,1
styczeń-luty 1954	185,4	641,9	432,0

A u s t r i a

Poniżej zamieszcza się dane tymczasowe, dotyczące produkcji surowki żelaza, stali i wyrobów walcowanych w Austrii w I kwartale br., w porównaniu z I i IV kwartałem 1953 r. /w tys. ton metr./:

	I kw. 1953r.	IV kw. 1953r.	I kw. 1954r.
surówka żelaza	351,0	207,0	286,0
stal	362,0	284,0	360,0
wyroby walcowane	214,0	188,0	210,0

Jak wynika z podanych cyfr, chociaż produkcja w/w artykułów w Austrii wzrosła w I kwartale br. w porównaniu z IV kwartałem ub.r., to jednak spadła ona w porównaniu z I kwartałem ub.r.

S t a n y Z j e d n o c z o n e

Amerykańskie czasopismo branżowe "Iron Age" zajmuje się w jednym z ostatnich numerów przewidywaniami sytuacji w najbliższej przyszłości na północno-amerykańskim rynku stali.

Zdaniem tego pisma pewnego ożywienia popytu na stal na rynku północno-amerykańskim należy się spodziewać na początku czerwca br. W razie przeciągania się rokowań o zawarcie nowej umowy zbiorowej między przedstawicielami hutników północno-amerykańskich a koncernami stalowymi /umowa wygasa 30 czerwca br./ należy się spodziewać dodatkowego wzmożenia popytu na odbudowę zapasów.

"Iron Age" nie jest jednak całkowicie przekonany, że sytuacja rozwinie się w wyżej podany sposób, tak że daje do zrozumienia, iż jakiegokolwiek poprawy w popycie na stal należy się spodziewać ewentualnie dopiero na jesieni br.

/Wg.: The Metal Bulletin, 1.V.1954 do 18.V.1954r.
Financial Times, 10.V.1954 do 21.V.1954r.
Reuter, 13.V.1954 do 27.V.1954 r./

Wiadomości z kapitalistycznego rynku

metali nieżelaznych

C y n a

W drugiej dekadzie maja br. cyna gotówkowa notowana była na londyńskiej giełdzie metalowej nieregularnie wokół poziomu £ 718 - 727 1/2 za tonę długą.

Zapasy cyny w magazynach londyńskiej giełdy metalowej wzrosły w końcu II dekadzie maja br. do 1.846 ton. Ten wzrost zapasów datuje się od 10 kwietnia br., kiedy to wynosiły one zaledwie 464 tony.

W dniu 20 maja br. Indie, jako pierwszy niezależny kraj konsumujący, podpisały międzynarodowy układ cynowy.

Jak wiadomo, Belgia, W. Brytania i Holandia złożyły już swe podpisy, przyczym podpis W. Brytanii oznacza przystąpienie do układu również Malajów i Nigerii. Brytyjskie koła handlowe spodziewają się, że niebawem z pośród innych ważniejszych krajów produkujących zgłoszą swój udział - Boliwia i Indonezja.

Zgodnie z projektem układu, podpisy pod układem mają być składane do dnia 30 marca br.

Ceny eksportowe brytyjskiej blachy cynowanej utrzymywały się w II dekadzie maja mocno na poziomie 65 - 72 1/2 sh za skrzynkę fob. W sporadycznych transakcjach wymieniono cenę 75 sh. Producenci białej blachy posiadali zamówienia na kilka miesięcy naprzód, między innymi z Czechosłowacji, Polski i Węgier.

C y n k

Cynk z dostawą w danym miesiącu notowany był w II dekadzie maja br. na londyńskiej giełdzie metalowej nieregularnie wokół poziomu £ 79 1/2 - 80 za tonę długą.

Produkcja cynku w poszczególnych krajach kapitalistycznych kształtowała się w roku 1953, oraz w pierwszych miesiącach br., jak niżej: /w tys. ton krótkich/

	<u>1953</u>	<u>I.1954</u>	<u>II.1954</u>	<u>III.1954</u>
Stany Zjednoczone	971,1	78,5	68,0	71,1
Kanada	247,7	17,1	15,1	16,5
Belgia	212,0	19,0	18,9	-
Niemcy zachodnie	163,4	15,4	13,8	-
Australia	101,0	9,4	-	-

	1953	I.1954	II.1954	III.1954
Japonia	86,8	8,3	7,7	-
W. Brytania	81,4	7,1	6,6	9,1
Łącznie z resztą państw kapitalistycznych	2.227,8	188,5	-	-

Produkcja oraz obroty eksportowe na kanadyjskim rynku cynku kształtowały się w latach powojennych, jak niżej /w tys. ton krótkich/:

	produkcja		eksport	
	cynk rafinowany	cynk w koncentratkach	cynk w koncentratkach	cynk rafinowany
1942=1946/przec./	191,9	322,2	139,4	130,2
1947	178,2	244,9	177,7	127,0
1948	196,5	270,5	90,5	147,4
1949	206,0	288,2	106,6	159,3
1950	204,3	313,2	129,5	148,2
1951	218,5	341,1	154,5	152,6
1952	222,2	371,8	181,7	166,8
1953	247,7	400,1	192,6	158,3

M i e d ź

Miedź gotówkową notowała londyńska giełda metalowa w II dekadzie maja nieregularnie wokół poziomu £ 239 - 243 3/4 za tonę długą.

Amerykańska G.S.A. podała do wiadomości, że dnia 20 maja podpisała z koncernem "Anaconda" kontrakt na kupno 64.000 ton miedzi chilijskiej, po 30 ¢ delivered. Wkrótce ma być podpisana umowa z koncernem Kennecott na dostawę 36.000 ton miedzi na tych samych warunkach.

Według wiadomości z Frankfurtu nad Menem, kupcy zachodnio-niemieccy natrafiają ostatnio na trudności finansowe przy imporcie miedzi chilijskiej. Wprawdzie - jak wiadomo - Niemcy zachodnie mają układ handlowy z Chile na dostawy miedzi chilijskiej, który przewiduje regulowanie należności w dolarach kompensacyjnych, jednak kredyt ten został już przez stronę zachodnio-niemiecką wyczerpany. Tymczasem rząd zachodnio-niemiecki nie chce przydzielać wolnych dolarów na miedź chilijską, to też kupcy szukają innych dróg wyjścia. Między innymi nabywają miedź w Londynie za szterlingi. Jednakże i ta droga może - zdaniem brytyjskich kół handlowych - będzie dla nich zamknięta, ponieważ Chile sprzedało niedawno W. Brytanii tylko 20.000 ton miedzi za szterlingi i ostatnio podobno nie jest skłonne sprzedawać dalszych ilości za tę walutę.

Produkcja miedzi w poszczególnych krajach kapitalistycznych kształtowała się w roku 1953, oraz w pierwszych miesiącach br., jak niżej /w tys. ton krótkich/:

	<u>1953</u>	<u>I.1954</u>	<u>II.1954</u>	<u>III.1954</u>
Stany Zjednoczone				
miedź surowa	957,3	76,9	68,0	74,1
miedź rafinowana	1.395,0	111,5	105,4	117,5
Półn. Rodezja	381,0	29,8	25,9	-
Chile	365,7	29,7	-	-
Kanada	253,6	17,7	-	-
Niemcy zach.	233,3	20,6	19,3	-
W. Brytania	108,6	18,0	11,4	-
Japonia	100,3	10,2	10,0	-

O ł 6 w

Ołów "prompt" notowany był w Londynie w II dekadzie maja nieregularnie wokół poziomu £ 93 3/4 - 94 3/4 za tonę długą.

Północno-amerykańscy konsumenci ołowiu zakupili w USA w I kwartale br. 121,496 ton krótkich metalu, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu z I kwartałem 1953 r., kiedy to zakupy wynosiły 114,582 tony. Dostawy dla producentów płyt bateryjnych wyniosły 17,630 ton /w r.ub. 18,676 ton/, dla producentów kabli - 19,933 tony /17,606 ton/.

Produkcja ołowiu w USA wyniosła w I kwartale br. - 141,372 tony krótkie, wobec 140,711 ton w pierwszym kwartale 1953 r.

Produkcja ołowiu w r.1953, w porównaniu z rokiem 1952 oraz w pierwszych miesiącach br., przedstawiała się w świecie kapitalistycznym, jak niżej /w tys.ton krótkich/:

	<u>1952</u>	<u>1953</u>	<u>I.1954</u>	<u>II.1954</u>	<u>III.1954</u>
St. Zjednoczone	532,7	533,8	48,5	42,0	50,8
Australia	217,2	241,4	25,9	-	-
Meksyk	248,5	225,0	17,3	16,0	22,6
Kanada	183,3	165,7	-	-	-
Niemcy zach.	152,7	164,0	15,2	12,9	-
Belgia	83,1	80,7	6,7	6,7	-
Jugosławia	74,0	78,0	5,7	-	-

Łącznie z innymi

kapitalistycznymi 1.783,6 1.808,4 - - -

C h r o m

Jak podał Reuter za radiem Ankara, w połowie maja br. Turcja obniżyła znacznie ceny rudy chromu. Na razie brak bliższych danych co do wysokości obniżki, w każdym razie nowa cena wy kalkulowana została w ten sposób, by zwiększyć obroty eksportowe chromem do poprzedniego, wysokiego poziomu. W ostatnich kilku miesiącach turecki wywóz rudy chromu zmniejszył się bowiem gwałtownie, ponieważ ceny ustalone przez rząd były wyższe od cen rynku światowego.

Niedawno eksporterzy tureccy odrzucili oferty zagraniczne opiewające na \$ 38,5 za tonę fob.

Jak wiadomo, do niedawna głównym rynkiem zbytu chromu tureckiego były Stany Zjednoczone.

/Wg.: The Metal Bulletin, 1.V.1954 do 18.V.1954
Financial Times, 10.V.1954 do 21.V.1954r.
Reuter, 13.V.1954 do 27.V.1954r./

rewolwerówki	16,9	570,9	33,7	12,0	471,2	39,2
inne tokarki	32,9	819,6	24,9	25,7	630,4	24,5
giriarki	2,2	89,7	40,7	2,7	134,8	49,8
frezarki zwykłe i do trybów	17,3	613,5	35,4	15,7	532,4	33,9
skrawarki, dłutowalce i strugarki	14,4	310,8	21,5	9,2	179,5	19,5
przebijarki i nożyce	3,7	75,1	20,3	4,9	77,7	15,8
prasy prócz hydraulicznych	24,4	333,1	13,6	14,1	313,7	22,2
" hydrauliczne	5,9	85,9	14,5	11,6	240,9	20,7

Jakkolwiek na przestrzeni ostatniego roku mogły nastąpić pewne przesunięcia i zmiany w odniesieniu do typów i rozmiarów eksportowanych obrabiarek w ramach poszczególnych w/w grup, to jednak zestawienie powyższe wykazuje, że w większości przypadków przeciętne ceny eksportowe obrabiarek brytyjskich były niewątpliwie wyższe w I kw. 1954 r., niż w odpowiednim kwartale roku poprzedniego. Najsilniejszy wzrost średnich cen eksportowych nastąpił w odniesieniu do pras, największy zaś spadek - w zakresie przebijarek i nożyc do blachy. Najpoważniejszymi odbiorcami obrabiarek brytyjskich były w I kw. 1954 r. następujące kraje /w mln £/:

<u>styczeń - marzec</u>			
	1953	1954	zmiana w %
<u>Ogółem:</u>	6,16	5,48	- 11
w tym:			
Australia	1,09	0,93	- 14
Indie	0,47	0,51	+ 9
Zw. Afryki Płd.	0,60	0,40	- 33
Kanada	0,81	0,40	- 50
Włochy	0,37	0,38	+ 3
Pakistan	0,06	0,33	+ 450
Hiszpania	0,05	0,34	+ 580
Francja	0,36	0,29	- 19
U. S. A.	0,51	0,30	- 41
Niemcy zach.	0,17	0,15	- 12
Holandia	0,13	0,13	-
Nowa Zelandia	0,14	0,12	- 14
Szwecja	0,13	0,08	- 38
Z. S. S. R.	0,06	0,06	-

Zmniejszył się również eksport obrabiarek do Ameryki Południowej, w szczególności do Brazylii oraz do Egiptu i Szwajcarii, wzrósł natomiast - do Norwegii i Danii. Od szeregu tygodni eksporterzy brytyjscy sygnalizują coraz większą konkurencję ze strony Stanów Zjednoczonych i Niemiec zachodnich. Spadek dostaw do Indii, Brazylii, do Szwecji i do Kanady prze-

pisywany jest w pierwszym rzędzie konkurencji amerykańskiej i zach.niemieckiej.

/wg Financial Times Monthly Digest
of Statistics i Accounts.../

Eksport obrabiarek szwajcarskich w I kw. 1954 r.

Statystyka eksportu Szwajcarii wykazuje, iż eksport obrabiarek kształtował się w pierwszych trzech miesiącach 1954 r. na wyższym nieco poziomie niż o rok wcześniej, wynosząc 35.308 q o wartości 53,58 mln fr.szw. w porównaniu z 32.194 q i 49,15 mln fr. odpowiednio w I kw. 1953 r. Procentowy wzrost wywozu wyniósł zatem 9,5%, wartościowy zaś 8,7%. Głównymi odbiorcami obrabiarek szwajcarskich były w obu okresach następujące kraje:

	<u>styczeń</u>		<u>marzec</u>	
	<u>1953</u>		<u>1954</u>	
	q	1000 fr.szw.	q	1000 fr.szw.
<u>Ogółem</u>	32.194	49.148	35.308	53.578
w tym:				
W. Brytania	8.020	12.225	8.222	11.648
Francja	4.416	5.646	6.338	9.839
Stany Zjednoczone	3.830	8.218	3.558	7.468
Niemcy zach.	3.755	5.227	5.655	6.181
Włochy	1.708	2.678	2.384	3.576
Belgia	1.213	1.912	1.468	2.173
Japonia	167	313	897	1.886
Szwecja	465	899	904	1.400
Holandia	409	755	838	1.324

Jak widać z powyższego zestawienia, dostawy obrabiarek do Japonii, Szwecji i Holandii były stosunkowo o wiele wyższe w I kw. b.r. niż o rok wcześniej. Zwiększył się również poważnie w tym czasie eksport do Francji, która po W. Brytanii była najpoważniejszym odbiorcą obrabiarek szwajcarskich w I kw. 1954 r., oraz do Włoch, natomiast obniżyły się dostawy do Niemiec zachodnich, USA i W. Brytanii. Wymienione w zestawieniu kraje odbierały około 77% wartości eksportu obrabiarek szwajcarskich w I kw. 1953 r. i 85% w I kw. 1954 r. Pozostała część dostaw skierowana była do wielu krajów, między innymi do następujących krajów KDL:

	<u>styczeń</u>		<u>marzec</u>	
	<u>1953</u>		<u>1954</u>	
	q	1000 fr.szw.	q	1000 fr.szw.
Czechosłowacja	687	1.080,7	8	18,3
Polska	23	62,6	497	476,0

Węgry	255	190,9	171	441,1
Rumunia	112	158,3	28	104,3

Silna walka konkurencyjna na kapitalistycznym rynku sprzętu elektrotechnicznego

W pierwszej połowie maja londyński "Financial Times" poświęcił dłuższy artykuł omówieniu silnej walki konkurencyjnej, jaka rozwija się od wielu tygodni na międzynarodowym rynku sprzętu elektrotechnicznego, stwierdzając na wstępie, że pomimo dużych sukcesów, jakie ma na tym polu konkurencyjny przemysł zach. niemiecki, eksporterzy brytyjscy potrafiliby jak dotychczas utrzymać, lub nawet zwiększyć swoje sprzedaże. Dane eksportu, wykazujące wzrost dostaw ciężkiego sprzętu elektrotechnicznego w I kw. w stosunku do poziomu z I kw. 1953 r. /z £ 53,4 mln na £ 55,7 mln/, nie są jednak dobrym miernikiem ówczesnego rozwoju sytuacji rynkowej, ponieważ obejmują dostawy zamówień złożonych brytyjskiemu przemysłowi elektrotechnicznemu w 1953, a nawet w 1952 r. W r.ub. eksport ciężkiego sprzętu elektrotechnicznego w W. Brytanii był nieco niższy niż w 1952 r., natomiast wartość wywozu konkurencyjnego przemysłu zach. niemieckiego wzrosła. Niewiele mniejszą konkurencję odczuwał w ostatnich miesiącach przemysł brytyjski ze strony Szwecji, Szwajcarii, Francji i Włoch. Najsilniejsza walka staczana jest niewątpliwie na odcinku cen, nieco słabsza w odniesieniu do terminów dostaw, kredytu i warunków płatności. Ceny ofertowe producentów kontynentalnych nierzadko niższe są o 30% od odpowiednich ofert brytyjskich. Po sprawdzeniu ponad 20-stu różnych przetargów i kontraktów, jakie miały miejsce w ostatnich tygodniach, i które obejmowały cały szereg zamówień do takich krajów, jak: Indie, kraje Ameryki Łacińskiej, Środkowego Wschodu i Afryki okazało się, że łącznie wartość ofert brytyjskich wynosiła £ 2,8 mln, a ofert złożonych przez różne firmy kontynentalne - jedynie £ 2,0 mln, czyli ca. 28% mniej. Tak znaczna różnica cen jest główną przyczyną, iż napływ zamówień zagranicznych na ciężki elektryczny sprzęt energetyczny jest obecnie znacznie mniejszy niż w odpowiednim okresie roku ubiegłego. Stosunkowo najpomyślniej dla eksporterów brytyjskich przedstawiają się dotychczasowe wyniki walki konkurencyjnej w odniesieniu do pomocniczego sprzętu elektrotechnicznego jak transformatory, urządzenia przełącznikowe i wyłącznikowe, tablice rozdzielcze, aparatura kontrolna itp. Jeśli chodzi o perspektywę zbytu sprzętu elektrotechnicznego, to zdaniem cytowanego artykułu "Financial Times'a" - są one pomyślniejsze na rynku krajowym niż na eksportowym, jednakże w obu przypadkach nasilenie walki konkurencyjnej będzie wzrastać, przy czym producenci brytyjscy będą mieli utrudnione zadanie w związku ze wzrostem kosztów robocizny.

Walka konkurencyjna między zach.niemieckim i amerykańskim przemysłem inwestycyjnym.

Według doniesień korespondenta Financial Times'a z Bonn, ostatnie miesiące przyniosły cały szereg "starć" między amerykańskim i zach.niemieckim przemysłem inwestycyjnym. Jedno z nich miało miejsce na rynku argentyńskim. W końcu pierwszego kwartału b.r. argentyńska firma "San Nicolas Siderurgica" ogłosiła przetarg na wybudowanie szeregu nowoczesnych wielkich pieców. Zamówienie uzyskał po silnej walce koncern amerykański, który zażądał \$ 14 mln za dostawę sprzętu i urządzeń i 70 mln pesos za wybudowanie i uruchomienie wielkich pieców. Oferta zach.niemiecka opiewała na \$ 10 mln za dostawę sprzętu i 98 mln pesos za roboty montażowe i uruchomienie. Ogólnie biorąc, cena producentów zach.niemieckich była bezwzględnie niższa, jednakże Amerykanie gotowi byli udzielić kredytu na 9 1/2 lat, a Niemcy jedynie na 7-8 lat. Innym przykładem jest silna walka, jaka miała ostatnio miejsce na rynku greckim, gdzie amerykańska firma "Thompson-Starrett Co" uzyskała zamówienie /ca \$ 15 mln/ na wybudowanie elektrowni wodnej o mocy 84.000 kw, nad rzeką Megdova. I w tym przypadku w udzieleniu zamówienia zadecydowały warunki płatności i warunki kredytowe, pozbawiające kontraktu pozostałych konkurentów, a m. firm zach.niemieckich, szwajcarskich i francuskich. Amerykańska w/w firma udzieliła 20-sto letniej pożyczki w pełnej wysokości kosztów budowy na 3,5%, na co nie mogła się zdobyć żadna inna firma stojąca do przetargu. Kontrakt argentyński został utracony pomimo specjalnych wysiłków zach.-niemieckiego "Export Credit Bank", który gotów był udzielić zainteresowanej firmie niemieckiej nadzwyczajnej pożyczki w wysokości 25 mln DM. Po tych dwóch ostatnich "starciach" zach.niemieckie koła przemysłowe wyrażają znaczne zaniepokojenie z uwagi na przewidywane zmiany w ustawodawstwie amerykańskim, które umożliwiłyby bankom prywatnym finansowanie długoterminowych transakcji eksportowych z poparciem Export-Import Banku. "W tej sytuacji dalsza ekspansja zach.niemieckiego przemysłu inwestycyjnego, w szczególności na rynkach południowo-amerykańskich - jak oceniają w/w koła - może przyjąć zupełnie nowy obrót". Powyżej przytoczone dwa przypadki należą jednak jak dotychczas do odosobnionych i zach.niemiecki eksportowy przemysł inwestycyjny osiągnął w r.ub. 18% ogólnych dostaw kapitalistycznych na międzynarodowym rynku dóbr inwestycyjnych, wobec 20% przypadających na przemysł brytyjski i 35% na amerykański.

/wg Financial Times 14.5.54/.

Depresja w amerykańskim przemyśle samochodowym

"Walka konkurencyjna powróciła do Detroit" - pisał w połowie maja Financial Times. Oznacza to innymi słowy bankructwo tzw. "niezależnych" firm, zmniejszenie się liczby hurtowników i wzrost bezrobocia. Z "powrotem" konkurencji Detroit liczyło się już dosyć dawno w związku z nasyceniem rynku krajowego; obecne pogorszenie się koniunktury ogólnej pogorszyło dodatkowo sytuację w amerykańskim przemyśle samochodowym, w szczególności zaś w mniejszych firmach zwanych popularnie "niezależnymi". Ogólna produkcja samochodów w okresie od 1.1. do 17.4. b.r. była o ca 7,5% niższa niż o rok wcześniej, jednakże produkcja takich producentów jak Hudson zmniejszyła się w tym samym czasie o 77%; Nash o 65%; Keiser Motors o 79%, Packard o 63% i Studebaker o 45%. W ogólnych sprzedażach udział tych ostatnich firm wynosił w omawianym okresie jedynie 4,8% wobec 11,5% w odpowiednim okresie 1953 r.

Z tzw. "Wielkiej trójki" Chrysler zmuszony został do obniżenia produkcji o 45%, a udział w sprzedażach tego koncernu zmniejszył się z 22% na 12,9%. Nawet Ford, który jak dotychczas wychodzi obronną ręką z bieżącej depresji i posiada wyższą produkcję niż o rok wcześniej, zmuszony został ostatnio do skrócenia godzin pracy w soboty. Nie ominęło to również największego koncernu "General Motors". Jakkolwiek wielkość produkcji samochodów w 1954 r. jest przedmiotem różnych mniej lub więcej poważnych szacunków i domysłów, najczęściej wymieniana jest w Stanach Zjednoczonych cyfra 5 mln sztuk wobec 6,1 mln wyprodukowanych w 1953 r. i 5,8 mln sztuk produkcji w pierwszych 3 1/2 miesiącach w skali rocznej. W okresie tym zatem produkcja utrzymywała się na stosunkowo wysokim jeszcze poziomie, którego poważniejsze obniżenie przewiduje się w drugiej połowie bieżącego roku.

Wzrost cen surowców konsumowanych przez przemysł inwestycyjny w W. Brytanii.

Według ostatniego komunikatu Board of Trade z połowy maja, ogólny wskaźnik cen materiałów zużywanych w przemyśle inwestycyjnym w Anglii uległ dalszemu wzrostowi w kwietniu b.r., przy czym wzrost był silniejszy niż w marcu tego roku. W odniesieniu do materiałów konsumowanych przez przemysł elektrotechniczny, wzrost cen w kwietniu szacowany jest na 0,6%, a poziom ich był w kwietniu prawie równy poziomowi o dwanaście miesięcy wcześniej. Natomiast wskaźnik cen materiałów konsumowanych przez przemysł maszynowy i konstrukcyjny podniósł się w kwietniu o 0,5% do poziomu o 1% wyższego niż w kwietniu 1953 r.

Do artykułów wykazujących wzrost cen na rynku brytyjskim w kwietniu b.r. należy zaliczyć surową wełnę + 4,3%; surowy kauczuk + 7,4%; ruda wolframu + 62,7%; cyna + 4,0%; ołów + 7,9%; cynk + 7,6%, oraz w mniejszym stopniu ceny miedzi, skór surowych i tarcicy.

/wg Board of Trade 16.5.54/

Wskaźnik cen na sprzęt naftowy w USA.

Poniżej zamieszczony jest wskaźnik cen na wiertniczy sprzęt naftowy w USA zaczerpnięty z "Wnieszniej Torgowli", obrazujący zmiany cen w okresie od 1945 r. do końca 1953 r. /1938 r. = 100/:

1945 - średnia miesięczna	121	1950 czerwiec	195
1946 - grudzień	107	grudzień	209
1947 - czerwiec	172	1951 czerwiec	213
grudzień	184	grudzień	213
1948 - czerwiec	190	1952 czerwiec	213
grudzień	197	grudzień	214
1949 - czerwiec	192	1953 czerwiec	215
grudzień	192	grudzień	220

Jak widać z powyższego, rok ubiegły przyniósł wzrost cen o ca 3% w przeciwieństwie do prawie stałych cen w 1952 r. Jeśli chodzi o zmiany cen sprzętu naftowego, eksportowanego z W. Brytanii, to w okresie od 1950 do 1953 włącznie zwykowały one o 13% /sprzęt wiertniczy/ i 17% /sprzęt rafineryjny/.

Dania kupuje odrzutowce brytyjskie

Według doniesień z Kopenhagi, rząd duński zamierza po-
noć w najbliższym czasie podpisać kontrakt na kupno 25 odr-
zutowców typu Hawker Hunter /myśliwce/ za sumę £ 2.624.800.
Cena jednego odrzutowca wynosiłaby zatem \$ 294.000.

/wg Financial Times z dn. 18.5.
1954 r./

Największe pojedyncze zamówienie radzieckie
dla przemysłu brytyjskiego

Według doniesień z Moskwy, brytyjscy przemysłowcy podpisali w dn. 19-go maja kontrakt na dostawę znacznej ilości sprzętu i maszyn włókienniczych na ogólną sumę £ 7 mln. Ocenia się, że jest to największy pojedynczy kontrakt udzielony przez ZSRR przemysłowi brytyjskiemu w latach powojennych. Przedstawiciel delegacji brytyjskiej Mr. Seward oświadczył, że zamówienie radzieckie wykonane zostanie w całym szeregu fabryk w Yorkshire i Lancashire, przyczyniając się do utrzymania zatrudnienia w przemyśle maszyn włókienniczych. Wartość zamówienia radzieckiego stanowi około 17% całkowitego eksportu sprzętu włókienniczego z W. Brytanii w stosunku rocznym. W pierwszych trzech miesiącach b.r. wartość tego eksportu wyniosła £ 10,36 mln wobec £ 11,30 mln o rok wcześniej. Jak widać z powyższych danych, znaczenie zamówienia radzieckiego dla przemysłu brytyjskiego, produkującego maszyny włókiennicze, którego eksport od dłuższego czasu się kurczy, jest bardzo doniosłe.

/wg Financial Times'a/

Spadek produkcji amerykańskiego przemysłu
metalowego

Według amerykańskiego periodyku "American Machinist" na ogólną wartość produkcji przemysłu metalowego w USA składa się w 31,69% produkcja przemysłu maszynowego, w 16,83% produkcja przemysłu samochodowego, w 9,61% - przemysłu pozostałych środków transportowych i w 16,27% - przemysłu elektrotechnicznego. Reszta, czyli - 25,60% przypada na różne dziedziny przetwórstwa metalowego - jak przemysł narzędziowy, nożowniczy, konstrukcji metalowych, metalowych artykułów gospodarstwa domowego itp. Według tego samego źródła oficjalny wskaźnik produkcji przemysłu metalowego w USA kształtował się w marcu b.r. na poziomie o 12% niższym niż o 12 miesięcy wcześniej. Najbardziej obniżyła się produkcja przemysłu elektrotechnicznego, a mianowicie o 17%. Wskaźnik produkcji przemysłu maszynowego - najważniejszego przemysłu inwestycyjnego - obniżył się w ciągu roku kończącym się w marcu b.r. o 13,7%, zaś samochodowego i innych środków transportowych odpowiednio o 14,1% i 8%.

/wg BIKI 8.5.54 r./

Struktura kierunkowa eksportu inwestycyjnego

ze Szwecji w 1953 r.

Według biuletynu statystycznego OEEC "Commerce Extérieur" Seria IV, jaki ukazał się w kwietniu b.r., wartość eksportu inwestycyjnego ze Szwecji wyniosła w 1953 r. \$ 303 mln /maszyny, ciężki sprzęt elektrotechniczny, środki transportowe/ w porównaniu z \$ 357,1 mln w 1952 r. i \$ 308,3 mln w 1951 r. W stosunku do roku poprzedniego spadek wartości eksportu inwestycyjnego wyniósł zatem 15,3%. Strukturę kierunkową szwedzkiego eksportu inwestycyjnego ilustruje poniższe zestawienie /w mln \$/:

	1951	1952	1953
Ogółem	308,25	357,11	303,01
w tym:			
Ameryka Północna	7,99	11,42	11,14
" Srodkowa	6,32	6,16	17,45
" Południowa	48,73	43,78	32,98
Kraje Afryki ^{a/}	2,73	4,07	8,12
" Azji ^{a/}	5,70	8,63	9,50
KDL i ZSRR ^{b/}	61,80	59,75	24,98
Kraje OEEC ^{b/}	137,72	171,11	161,46
w tym:			
W. Brytania	7,21	8,33	6,86
Niemcy zach.	4,43	7,26	5,77
Austria	2,37	2,96	2,46
Belgia-Luksemburg	6,43	7,74	7,31
Dania	15,90	24,38	20,06
Francja	11,36	14,71	13,81
Włochy	3,22	5,77	6,62
Norwegia	63,68	75,42	72,66
Holandia	9,93	10,98	12,96
Szwajcaria	3,79	3,68	3,53
Turcja	3,75	6,12	5,26

a/ kraje nie będące członkami OEEC
b/ metropolie OEEC.

Jak widać z zestawienia powyższego, rok ubiegły przyniósł rozwój szwedzkiego eksportu inwestycyjnego do Afryki i Azji oraz do Ameryki Środkowej, skurczenie się dostaw do Ameryki Południowej, oraz poważne zmniejszenie się eksportu inwestycyjnego do europejskich Krajów Obozu Pokoju. Z krajów ~~marshallowskich~~ jedynie Włochy i Holandia zwiększyły import dóbr inwestycyjnych ze Szwecji. Norwegia i Dania - dwa czołowe rynki zbytu tych dóbr w ostatnich dwóch latach - obni-

żyły swój import ze Szwecji w roku ubiegłym odpowiednio o 4% i 17,5%. Na ogólną sumę \$ 303 mln wartości eksportu dóbr inwestycyjnych w 1953 r. \$ 153,2 mln /169,6 mln w 1952 r./ przypadało na maszyny oprócz elektrycznych, \$ 54,5 /63,7 mln/, na maszyny i sprzęt elektrotechniczny i \$ 95,3 mln na środki transportowe - głównie statki morskie /\$ 123,7 mln w 1952 r./. W odniesieniu do tej ostatniej grupy artykułów inwestycyjnych spadek eksportu w r.ub. był najsilniejszy, wynosząc 23%. W 1953 r. Szwecja eksportowała statków morskich za sumę \$ 70 mln, z czego \$ 41,2 mln przypadało na Norwegię.

Kapitalistyczni armatorzy zamawiają

tankowce w Japonii

Z Tokio nadeszły wiadomości, że armatorzy panamscy zamówili ostatnio dwa tankowce po 32.000 ton d.w. każdy w japońskich stoczniach "Harima Shipbuilding Company", godząc się na cenę \$ 122 za tonę, czyli ca \$ 3,9 mln za jednostkę. Termin dostawy nie został wymieniony, jednak wiadomo, że w/w firma japońska, podobnie jak i niżej wymieniona uzyskuje niskoprocentowe pożyczki od japońskiego "Export-Import Bank". Prawie równocześnie "Nippon Kokan Company" uzyskała zamówienie od armatorów liberyjskich na budowę jednego tankowca 34.000 ton dw. za sumę \$ 4,18 mln. Inna firma japońska buduje obecnie tankowiec 35.000 ton dw., kosztujący ca \$ 1,24 za tonę. Koncern "Mitsui Shipbuilding Company" uzyskał w 1954 r. zamówienie armatora kopenhaskiego na tankowiec 19.000 ton d.w. za sumę około £ 820.000.-